

Luonnos 7.5.2026

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä (investointihyvitys). Kyseessä olisi saman tyyppinen kohdennettu verotuki, kuin vuonna 2025 voimaan tullut verohyvitys eräille suurille ilmastoneutraaliin talouteen tähtääville investoinneille. Investointihyvitys olisi EU-oikeuden näkökulmasta valtiontukea.

Esityksen mukaiseen investointihyvitykseen olisi oikeutettu yhtiö, joka toteuttaisi Suomessa lain edellytykset täyttävän puhtaan teollisuuden investointihankkeen. Investointihyvityksen piiriin voisivat tulla investoinnit uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon, lämmön ja sähkön pitkäaikaiseen varastointiin, investoinnit teollisuuden kasvihuonepäästöjen ja energiankulutuksen vähentämiseen sekä investoinnit puhtaan teknologian valmistuskapasiteettiin. Teollisuuden kasvihuonepäästöjen ja energiankulutuksen vähentämistä koskevien investointihankkeiden tukiedellytyksenä olisi 50 miljoonan euron vähimmäiskoko, joka voitaisiin laskea investointiohjelman tasolla. Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevien investointien tukiedellytyksenä olisi laitoskohtaisesti laskettava 50 miljoonan euron vähimmäiskoko.

Esityksen mukaan investointihyvitys vähennettäisiin yhtiön maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta. Investointihyvityksen määrä olisi pääsääntöisesti 20 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista. Kuitenkin puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevien investointihankkeiden perusteella myönnettävän investointihyvityksen määrä voisi tietyissä tilanteissa olla vain 15 prosenttia verohyvitykseen sovellettavan valtiontukipuitteen rajoitusten takia. Hyvityksen enimmäismäärä olisi 150 miljoonaa euroa konsernia kohden. Investointihyvitystä saisi vähentää yhteisöverosta investointihankkeen valmistumisvuonna ja sitä seuraavana 19 vuotena. Investointihyvitystä saisi kuitenkin vähentää vuodessa korkeintaan kymmenen prosenttia hyvityksen kokonaismäärästä ja aikaisintaan vuonna 2029.

Oikeutta investointihyvitykseen tulisi hakea etukäteen ja oikeus hyvitykseen tulisi olla myönnettynä vuoden 2027 loppuun mennessä. Oikeutta investointihyvitykseen tulisi hakea ennen investointia koskevien töiden alkamista. Valtionapuviranomaisena investointihyvityksessä olisi Innovaatorahoituskeskus Business Finland, joka myöntäisi oikeuden hyvitykseen sekä valvoisi hankkeiden toteutumista. Investointihyvityksen käyttö toteutettaisiin yhteisöjen tuloverotuksen yhteydessä ja sen toteutuksesta vastaisi Verohallinto.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annettuun lakiin säännös, jonka nojalla Innovaatorahoituskeskus Business Finland hoitaisi ehdotettuun investointihyvitykseen liittyviä tukiviranomaisen tehtäviä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu sekä Euroopan komissio on hyväksynyt ehdotetun valtiontuen yhteismarkkinoille sopivaksi.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	5
1 Asian tausta ja valmistelu	5
1.1 Tausta	5
1.2 Valmistelu	6
2 Nykytila ja sen arviointi.....	6
2.1 Yleistä talouden ja investointien tilanteesta	6
2.2 Puhtaan teollisuuden investointien tarve.....	7
2.3 Puhtaan siirtymän investointien julkinen rahoitus	9
2.4 Puhtaan siirtymän investointien kannustaminen verotuksen keinoin.....	11
2.4.1 EU:n verotuksen investointikannustimia koskevat aloitteet	11
2.4.2 Arvio Suomen yhteisöverojärjestelmän kannustavuudesta investointien näkökulmasta	12
2.4.3 Vuonna 2025 myönnetty eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvitys	14
2.4.4 Suurten konsernien vähimmäisveron asettamat reunaehdot verotuksen investointikannustimille	14
2.5 EU:n valtiontukisäännösten reunaehdot puhtaan siirtymän investointituille	16
2.5.1 Yleisesti valtiontukisäännöksistä	16
2.5.2 Valtiontuen edellytykset.....	16
2.5.3 Verotoimenpiteen muodossa annettu valtiontuki	17
2.5.4 Komission toimivalta	17
2.5.5 Puhtaan teollisuuden kehityksen ohjelman valtiontukipuite eli CISAF-kehys	18
3 Tavoitteet	23
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	23
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	23
4.1.1 Yleistä	23
4.1.2 Investointihyvityksen peruste.....	24
4.1.2.1 Energian tuotantoa ja varastointia koskevat investointihankkeet.....	24
4.1.2.1 Teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskevat investointihankkeet.....	25
4.1.2.2 Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevat investoinnit.....	26
4.1.3 Investointihyvityksen määrä	27
4.1.4 Investointihyvityksen aikataulu	27
4.1.5 Hyvityksen myöntämismenettely	28
4.1.6 Hyvityksen käyttö	29
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	29
4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen	29
4.2.2 Vaikutukset yrityksiin	30
4.2.3 Vaikutukset investointeihin.....	31
4.2.4 Vaikutukset ilmastoon ja ympäristöön.....	32
4.2.5 Vaikutukset viranomaisen toimintaan.....	32
4.2.6 Investointihyvityksen suhde minimiverosääntelyyn	32
4.2.7 Verotuottovaikutuksen kompensatio	34

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	34
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	34
5.2 Ulkomaisten lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	37
5.2.1 Ranska	38
5.2.2 Saksa	39
5.2.3 Alankomaat	39
5.2.4 Ruotsi	39
5.2.5 Tanska	39
5.2.6 Belgia	40
5.2.7 Italia	40
5.2.8 Yhdysvallat	41
6 Lausuntopalaute	42
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	43
7.1 Laki vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä.....	43
7.2 Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	66
8 Lakia alemman asteinen sääntely	67
9 Voimaantulo	67
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisympäristö	67
LAKIEHDOTUKSET	70
1.Laki vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä.....	70
2. Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	86
LIITE	87
RINNAKKAISTEKSTI.....	87
2. Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	87

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on vahvistaa Suomen investointiympäristön houkuttelevuutta ja lisätä Suomeen suuntautuvia investointeja. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on nostaa Suomi puhtaan energian edelläkävijäksi Euroopassa. Keskeisenä osana on teollisuuden energiasiirtymän ja investointien edistäminen. Hallitusohjelman mukaan hallitus edistää myös kotimaisen mineraali- ja akkuklusterin kasvua puhtaan siirtymän ja Euroopan strategisen autonomian vahvistamiseksi. Hallitus sitoutuu vastaamaan päästövähennystavoitteisiin ja etenemään hiilineutraalisuustavoitteeseen ja sen jälkeen hiilinegatiivisuuteen siten, että se ei omilla päätöksillään tai politiikkatoimillaan nosta kansalaisten arjen kustannuksia, maatalouden kustannuksia tai heikennä elinkeinoelämän kilpailukykyä. Yhtenä hallituksen ilmastopolitiikan painopisteenä on päästöjä vähentävien ja hiiltä talteen ottavien ratkaisujen kiihtyvä kehitys teollisuudessa ja energiantuotannossa.

Kevään 2024 hallituksen kehysriihineuvotteluissa hallitus päätti osana Suomen kestävästä talouskasvusta tukevaa kasvupakettia ottaa käyttöön määräaikaisen verohyvityksen suurille nettonollatalouteen siirtymistä tukeville teollisille investoinneille.¹ Kyseessä on uusi kohdennettu verotuki, joka on EU-oikeuden näkökulmasta valtiontukea. Verohyvitys toteutettiin siten, että se täyttää EU:n tilapäisten valtiontukipuitteiden – Euroopan komission tiedonanto Valtiontukitoimenpiteitä koskevista tilapäisistä kriisi- ja siirtymäpuitteista talouden tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukrainaan 2023/C 101/03, jäljempänä *kriisi- ja siirtymäpuitteet*, – edellytykset. Komissio hyväksyi verohyvityksen sisämarkkinoille yhteensopivaksi valtiontueksi 18.2.2025 ja hyvitystä koskeva laki eli eräiden suurten ilmastonutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annettu laki (148/2025), jäljempänä *vuoden 2025 investointihyvityslaki* tuli voimaan 1.5.2025.

Kevään 2025 hallituksen puoliväliriihineuvotteluissa hallitus teki päätöksen investointihyvityksen jatkamisesta. Puoliväliriihen kasvutoimia koskevissa kirjauksissa² todetaan, että jos EU:n valtiontukipolitiikan puiteohjelmaa jatketaan, jatketaan Suomen suurten investointien verohyvitystä.

Valtioneuvosto lähetti 4.12.2025 kansallisen energia- ja ilmastostrategian selontekona eduskuntaan (VNS 8/2025 vp). Strategialla vauhditetaan puhdasta siirtymää, vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistetaan hiilinielua hallitusohjelman mukaisesti. Energia- ja ilmastostrategia sekä valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta (VNS 1/2025 vp) muodostavat kokonaisuuden, jolla Suomi nostetaan hallitusohjelman mukaisesti puhtaan energian edelläkävijäksi Euroopassa sekä vahvistetaan Suomen investointiympäristön houkuttelevuutta ja lisätään Suomeen suuntautuvia puhtaita investointeja. Investointien verohyvitys mainitaan molemmissa selonteoissa yhtenä toimenpiteenä, jolla puhtaan siirtymän investointeja edistetään.

¹ Ks. Hallituksen kehysriihi 15.–16.4.2024 Kasvupaketti: [Kasvupaketti - Hallituksen kehysriihi 15.-16.4.2024 \(valtioneuvosto.fi\)](#).

² Ks. Hallituksen puoliväliriihi 22.-23.4.2025, [Liite 2: Puoliväliriihen kasvutoimet 23.04.2025](#)

Komissio hyväksyi 25.6.2025 uudet puhtaan teollisuuden valtiontukikehyksen³ (Clean Industrial Deal State Aid Framework, jäljempänä *CISAF-kehys*). CISAF-kehys rakentuu pitkälti tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden investointituista kertyneelle kokemukselle ja CISAF-kehyksellä jatketaan ja osin laajennetaan kriisi- ja siirtymäpuitteiden valtiontukisääntöjen helpotuksia. CISAF-kehys korvaa kriisi- ja siirtymäpuitteet ja on voimassa 31.12.2030 saakka. Kriisi- ja siirtymäpuitteiden nojalla hyväksytyjä tukiohjelmaa voitiin kuitenkin soveltaa 31.12.2025 asti.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä vuosina 2026–2027 sekä laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta on julkaistu valtioneuvoston verkkosivuilla []. Luonnos on ollut lausuntokierroksella XX.XX.–XX.XX.2026. Lausuntoja saapui lausuntoaikana [] kappaletta.

Hallituksen esityksen tausta-aineisto on saatavilla osoitteessa [https://valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnuksella VM082:00/2025](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnuksella_VM082:00/2025).

Esitys on käsitelty XX.XX.2026 kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnan neuvottelussa

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Yleistä talouden ja investointien tilanteesta

Valtiovarainministeriön kansantaloulosaston talven 2025 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden toipuminen otti takapakkia vuoden 2025 aikana. Ongelmana on kotimaisen kysynnän puute. Tulojen kasvusta huolimatta kotitalouksien kulutus ei ole kasvanut. Rakentamisen toipuminen odottaa asuntomarkkinoiden selkeämpää piristymistä. Epävarmuus niin taloudessa kuin maailmalla on saanut suomalaiset kotitaloudet lykkäämään hankintapäätöksiä. Ulkoinen kysyntä on sen sijaan ollut hieman odotettua vahvempaa. Yhdysvaltojen tullien vaikutus on toistaiseksi jäänyt vähäiseksi, ja maailmantalous sekä -kauppa ovat kasvaneet kohtuullisesti. Tämä on heijastunut myös vientiin. Lisäksi tuotannolliset investoinnit antavat aiheutta odottaa parempaa kasvua tulevina vuosina. Vuonna 2025 bruttokansantuotteen (BKT) kasvu jää taloudellisen katsauksen mukaan 0,2 prosenttiin. Suomen talouden tuotannon taso on nyt selvästi alle potentiaalisen tuotannon tason, ja talouden odotetaan toipuvan tulevina vuosina. Vuonna 2026 kasvu on 1,1 prosenttia, 1,7 prosenttia vuonna 2027 ja 1,6 prosenttia vuonna 2028.

Taloudellisen katsauksen mukaan investoinneissa pohja on ohitettu ja käänne varovaiseen kasvuun on alkanut. Käänne parempaan tapahtui viime vuoden syksyllä, minkä jälkeen kasvu on ollut pitkälti aineettomien investointien varassa. Heikon jakson jälkeen niissä on ylletty jopa kaksinumeroisiin kasvulukuihin. Myös kone- ja laiteinvestoinneissa sekä maa- ja vesirakentamisessa on nähty piristymistä alkuvuoden aikana. Vuonna 2025 investointien ennustetaan kasvavan yhteensä vajaat kaksi prosenttia. Vuodelle 2026 ennakoitaan kiihtyvää, lähes seitsemän prosentin kasvua, ja vuonna 2027 kasvun arvioidaan asettuvan neljään

³ Komission tiedonanto, Kehys puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaa edistäville valtiontukitoimille (puhtaan teollisen kehityksen valtiontukikehys), (C/2025/3602).

prosenttiin. Kasvua vetävät erityisesti energiasiirtymä, puolustushankkeet ja asuntomarkkinoiden asteittainen elpyminen.

Taloudellisen katsauksen mukaan maailmantalouden riskit ovat edelleen merkittäviä. Kauppa- ja geopolitiikka kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa ja kummassakin on nähty merkittäviä muutoksia, jotka varjostavat maailmantalouden kasvunäkymiä. Vaikka Yhdysvaltojen tullipolitiikassa on nähty tasaantumista, on tilanne monelta osin edelleen auki ja uudet yllätykset ovat hyvinkin mahdollisia. Venäjän hyökkäyssodan pitkittyminen on alasuuntainen riski, mutta Ukrainan mahdollinen jälleenrakennus yläsuuntainen riski. Ennusteen kasvu perustuu kotimaiselle kysynnälle ja siihen liittyy riskejä kumpaankin suuntaan. Kotitalouksien tulot ja säästöt antaisivat mahdollisuuden nopeammallekin kulutuksen kasvulle, mutta epävarmuuden ja heikon työllisyystilanteen jatkuminen saattavat myös lisätä kotitalouksien säästämistä edelleen, mikä vähentäisi kulutusta. Investointeja ennusteessa on varsin paljon, mutta investointisuunnitelmia on vielä paljon enemmän. Miten suuri osa suunnitelmista lopulta toteutuu, on varsin epävarmaa.

2.2 Puhtaan teollisuuden investointien tarve

Suomi on sitoutunut hillitsemään ilmastonmuutosta ja sopeutumaan sen vaikutuksiin vuonna 2015 solmitun Pariisin sopimuksen mukaisesti. Myös EU:n ilmastopoliittisesta sääntelystä tulee sitovia vaatimuksia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. EU:n ilmastopoliitiikalla ohjataan EU:n yhteisiä toimia ja jäsenmaiden toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. EU:n ilmastopoliitiikka pohjautuu YK:n ilmastopoliittiseen, ja sitä täydentävään Pariisin ilmastopoliittiseen. EU:n pitkän aikavälin tavoite on saavuttaa ilmaston neutraalius vuoteen 2050 mennessä, eli päästöjä tulee vähentää siten, että kokonaispäästöjen määrä vastaa nielujen aikaansaamaa poistumien määrää. Lisäksi EU:n tavoitteena on vähentää sen nettokasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon. EU:n 2030 ja 2050 ilmastotavoitteet on kirjattu asetukseen eurooppalaisesta ilmastolaista, joka tuli voimaan kesällä 2021. Euroopan unionin jäsenmaat, Euroopan parlamentti ja komissio saavuttivat alustavan sovun eurooppalaisen ilmastolain muuttamisesta loppuvuonna 2025. Sopuun sisältyy uusi, sitova ilmastotavoite vuodelle 2040: EU:n nettopäästöjä vähennetään 90 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2040 mennessä. Kansallisesti päästönvähennystavoitteista on säädetty lisäksi ilmastolain (423/2022) uudistuksella, jossa linjataan, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035.⁴ Toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi vaikuttavat tulevien sukupolvien hyvinvointiin, ympäristön tilaan ja Suomen julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyYTEEN.

Vihreän siirtymän rahoituksen työryhmä (2022) arvioi, että vihreä siirtymä edellyttää järjestelmätason muutosta koko yhteiskunnassa ja kokonaisvaltaista talouden rakenteiden uudistamista. Yrityksiltä, kotitalouksilta ja julkiselta sektorilta tarvitaan mittavia investointeja, jotka edesauttavat ilmastonmuutoksen hillitsemistä, luontokadon pysäyttämistä ja kiertotalouteen siirtymistä. Muuttunut geopolitiittinen tilanne on nopeuttanut vihreän siirtymän ja fossiilitaloudesta irtautumisen tarvetta. Työryhmän arvion mukaan vihreän siirtymän investointitarpeet koko kansantaloudessa ovat mittavat. Arviot vihreän siirtymän investointitarpeista Suomessa vuosina 2022–2050 vaihtelevat yli 100 miljardista eurosta (3,3 miljardia euroa/vuosi) jopa 242 miljardin euron lisäinvestointeihin (8 miljardia euroa/vuosi). Globaalilla tasolla tarkasteltuna lisäinvestointien tarpeen on arvioitu olevan vuosittain jopa 3 500 miljardia dollaria. Kansainvälisten arvioiden mukaan jo tehtyjen ilmastositoumusten

⁴ Kansallisia, EU tason ja kansainvälisiä ilmastovelvoitteita on kuvattu tarkemmin Valtioneuvoston selonteossa kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta, VNS 8/2025 vp.

toteuttamiseksi vähähiiliratkaisujen globaali kysyntä voisi nousta vähintään 20 prosenttia nykyiseen verrattuna, mikä työryhmän arvion mukaan voisi tarkoittaa Suomen vuotuiselle investointitavaroiden viennille yli 3 miljardin euron kasvumahdollisuutta.⁵

Komissio on arvioinut, että EU:n energiasiirtymätavoitteiden saavuttamiseksi ja kohtuuhintaisen, tehokkaan ja puhtaan energian takaamiseksi kaikille eurooppalaisille energiasektorilla tarvitaan vuosina 2026–2030 noin 660 miljardin euron ja vuosina 2031–2040 noin 695 miljardin euron verran investointeja vuosittain. Tämä on huomattavasti enemmän kuin vuosina 2011–2021, jolloin investointeja tehtiin keskimäärin 240 miljardilla eurolla vuodessa. Näihin investointeihin on sisällyttävä tarjontapuoli (tuotanto), kysyntä (energiatehokkuus) ja infrastruktuuri (verkot).⁶

Puhtaan siirtymän investointien tärkeyttä on entisestään kasvattanut maailmanpoliittisen tilanteen muuttuminen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja energiatoimitusten käyttö aseena on aiheuttanut geopoliittisen kriisin, joka tekee entistäkin kiireellisemmäksi EU:n ja Suomen tarpeen vähentää riippuvuuttaan fossiilisista polttoaineista nopeuttamalla uusiutuvan energian käyttöönottoa, teollisuuden vähähiilistämistä ja oman kapasiteetin kasvattamista aloilla, jotka ovat strategisia siirryttäessä kohti nettonollaloutta.

Geopoliittisen tilanteen muutos on johtanut myös kiihtyneeseen kilpailuun puhtaan siirtymän investoinneista. Kiina on systemaattisesti pyrkinyt vahvistamaan omavaraisuuttaan erityisesti itselleen strategisesti tärkeillä sektoreilla, kuten teknologiaan ja vihreään siirtymään liittyen. Tähän pyrkimykseen liittyvät valtion tukitoimet ovat keskeinen tekijä globaalin tukikilpailun kiihtymisen taustalla.⁷ Yhdysvallat on pyrkinyt vastaamaan Kiinan toimiin erityisesti vuonna 2022 säädetyin Inflation Reduction Act (IRA) -lakipaketin kautta ja samalla leikkaamaan hiilidioksidipäästöjään, hillitsemään inflaatiota ja luomaan uusia työpaikkoja kotimarkkinoilleen. Donald Trumpin toisen presidenttikauden alku on tuonut mukanaan lisää protektionistisia teollisuuspoliittisia toimia, kuten tuontitulleja Yhdysvaltojen ulkopuolella tuotetuille tuotteille. Vastauksena kilpailukykyhaasteisiin Euroopan komissio on julkaissut useita suunnitelmia, kuten vuoden 2025 alkupuolella Kilpailukykykompassin (Competitiveness Compass for EU), Puhtaan teollisuuden ohjelman (Clean Industrial Deal) ja Kohtuuhintaisen energian toimintasuunnitelman (Action Plan for Affordable Energy). Kilpailukykykompassin päätavoitteina on hiilestä irtautumisen ja kilpailukyvyyn yhtäaikainen edistäminen sekä liiallisten riippuvuuksien vähentäminen ja turvallisuuden lisääminen. Lisäksi kompassissa esitetään toimia tai tulevia ehdotuksia, jotka ovat tarpeen kilpailukyvyyn parantamiseksi läpi toimialojen. Puhtaan teollisuuden ohjelma tavoittelee puolestaan eurooppalaisen teollisuuden modernisointia. Energiaintensiiviset teollisuudenalat – kuten teräs-, sementti-, alumiini- ja kemikaaliteollisuus – vastaavat yli viidenneksestä EU:n kasvihuonekaasupäästöistä. Puhtaan teollisuuden ohjelman viesti on, että niiden on muutettava tuotantoprosessejaan, siirryttävä käyttämään puhdasta energiaa, hankittava enemmän kierrätettyjä materiaaleja ja otettava talteen jäljelle jäävä hiilidioksidi. Suunnitelmassa kuvataan useita tulevia toimia tai toimikokonaisuuksia, jotka edistävät kiertotalouden mukaisia ratkaisuja ja liiketoimintaa, kuten

⁵ Vihreän siirtymän rahoituksen työryhmä, Loppuraportti, Valtioneuvoston julkaisuja 2022:73.

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, Puhtaan energian investointistrategia, COM(2026) 116 final.

⁷ Teollisuuspoliittinen strategia, Ohjausryhmän raportti, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:49.

EU:n kiertotaloussäädös, teollisuuden hiilestä irtautumista vauhdittava säädös ja kriittisten raaka-aineiden yhteishankintojen edistäminen entisestään.⁸

Geopoliittisen tilanteen muutos on vaikuttanut myös EU:n valtiontukipolitiikkaan. Esimerkiksi kriisi- ja siirtymäpuitteiden perusteella jäsenmailla on ollut mahdollisuus myöntää tukia uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamista, teollisuuden vähähiilistämistä ja nettonollaloutta edistäville hankkeille normaaleja valtiontukisääntöjä joustavammin ja CISAF-kehys jatkaa näitä joustomahdollisuuksia vuoden 2030 loppuun asti. Keskuskauppakamarin koostamien tietojen mukaan komissio hyväksyi vuosina 2023 ja 2024 73 EU-maiden puhtaan siirtymän investointien tukiohjelman, joiden yhteissumma on lähes 145 miljardia euroa.⁹

Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa sekä EU:n muuttuneissa valtiontukipolitiikan oloissa kilpailu teollisista investoinneista on kiihtynyt. Suomen kilpailuasema teollisista investoinneista on heikentynyt yleistyneiden valtiontukiohjelmien vaikutuksesta. Vaikka Suomeen on suunnitteilla merkittävä määrä puhdasta siirtymää edistäviä investointeja, varsinaisten tehtyjen investointipäätösten määrä on edelleen pieni. Lisäksi tuulivoimalaan ja aurinkoenergiaan suunnitteilla oleviin investointeihin verrattuna sähköä kuluttavia teollisia investointeja on suunnitteilla vähäisesti. Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2023 teettämän selvityksen mukaan suunnitellut teollisuuden investoinnit tulisi toteuttaa täysimääräisesti, jotta teollisuuden ja työllisyyden toimintaedellytykset Suomessa säilyvät ja jotta Suomen vahvuudet toteutuvat uusien toimialojen, teknologioiden, palveluiden ja niihin perustuvan lisäarvon syntymisenä.

Suomella on pienenä maana ja nykyisessä julkisen talouden tilanteessa rajalliset taloudelliset mahdollisuudet vastata kiihtyvään valtiontukikilpailuun. Toisaalta ilman riittäviä tukia on ilmeinen riski, että merkittävä osa jo nyt julkituoduista investointiaikeista jää toteutumatta tai toteutuu Suomen sijaan jossain toisessa valtiossa. Etenkin korkean jalostusarvon ja uusien puhtaan siirtymän tuotteiden teolliset investoinnit kiinnostavat kaikkia maita ja tukien tarjonta tällaisille hankkeille on erityisen runsasta. Suorien tukien lisäksi Suomen kaltainen pieni maa voi osallistua tukikilpailuun verotuksen keinoin.¹⁰ Erityisesti, jos investoinnin tehnyt yritys saa verotuen vain, kun investointi tuottaa voittoa, voidaan suoraa tukea paremmin varmistaa, että tuki kohdistuu taloudellisesti tuottavaan toimintaan.

2.3 Puhtaan siirtymän investointien julkinen rahoitus

Investoinneille myönnettävä julkinen rahoitustuki muodostuu pääosin työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) ja Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin (jäljempänä myös ”Rahoituskeskus”) myöntämästä yritysrahoituksesta. Myös muun muassa ELY-keskukset ja EU:n toimielimet myöntävät suoraa tukea yrityksille. Suomeen suuntautuvien puhtaan

⁸ Komission suunnitelmia on kuvattu tarkemmin Valtioneuvoston selonteossa teollisuuspolitiikasta, Valtioneuvoston julkaisuja 2025:39 sekä Valtioneuvoston selonteossa kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta VNS 8/2025 vp.

⁹ https://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2024/07/EU-maiden-puhtaan-siirtymän-tuet_Valtiontukianalyysi202475.pdf.

¹⁰ Ali-Yrkkö, Kuusela, Kuusi (2024): Geopolitiikka muuttaa maailmantaloutta, Etna Raportit 150.

siirtymän investointien tukemisessa merkittävä rooli on TEM:llä ja sen hallinnonalaan kuuluvilla viranomaisilla¹¹.

Suomi on tukenut puhtaan siirtymän investointeja erityisesti energiatuella ja energiatukiohjelmaan sisältyvillä suurten uuden energiateknologian demonstraatiohankkeiden tuella, kansallisella rahoituksella ja EU:n RRF-rahoituksella. Nämä tuet ovat viime vuosien aikana perustuneet tyypillisesti yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen¹² tai joissakin tapauksissa kriisi- ja siirtymäpuitteiden jaksoon 2.5.1¹³. Tuet on kohdistettu ensi sijassa uuden energiateknologian demonstraatiohankkeisiin ja pientuotantoon sekä energiatehokkuustoimenpiteisiin. Pää tavoitteena on ollut edistää uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta pitkällä aikavälillä tukien erityisesti sellaisia uusia teknologioita, joilla arvioidaan olevan suuri merkitys kansallisten ja EU:n uusiutuvan energian ja hiilineutraalisuustavoitteiden kannalta. Tarkoituksena ei ole ollut vaikuttaa teollisuuslaitosten sijaintipäätöksiin.

Energiatukea on myönnetty suurille demonstraatiohankkeille yhteensä noin 290 miljoonaa euroa vuosina 2022–2025. Tuettuja hankkeita on ollut 22 kappaletta. Suomen kestävä kasvun ohjelman mukaista RRF-energiainvestointitukea myönnettiin TEM:n päätöksillä vuosina 2022–2024 74 hankkeelle yhteensä noin 400 miljoonan euroa. Lisäksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finland on myöntänyt tukea kahdelle puhtaan vedyn IPCEI-hankkeelle (*Important Project of Common European Interest*) yhteensä 103,6 miljoonaa euroa ja viidelle teollisuuden sähköistämishankkeelle noin 4,9 miljoonaa euroa.

On huomioitava, että energiatukien budjetti on aiempina vuosina ollut merkittävä, ja niiden avulla on saatu liikkeelle useita investointeja. Vastaavia summia ei tulevina vuosina ole käytössä. Suomen kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaan nykyinen energiatukivaltuus kohdistetaan jatkossakin pienille hankkeille ja painopisteenä ovat uusi teknologia ja energiatehokkuussopimusjärjestelmään liittyvät energiatehokkuushankkeet. Myöntövaltuuden salliessa, tukea voidaan myöntää myös etenkin päästökaupparektorin ulkopuolisiin hankkeisiin, kuten biokaasun liikennekäyttöön. Kansalliseen energia- ja ilmastostrategiaan sisältyy lisäksi kirjaus, jonka mukaan teollisuus- ja energiapoliittisesti merkittävälle energiaan liittyville suurille demonstraatiohankkeille varataan erillinen yhteensä 200 miljoonan euron myöntövaltuus energiatukeen vuosille 2026–2029 (50 milj. EUR/vuosi).

Vuonna 2025 puhtaan siirtymän investointeja tuettiin lisäksi investointiavustusohjelmalla, jota koskevan asetuksen hallitus antoi 9.1.2025. Ohjelmalle oli varattu vuodelle 2025 400 miljoonaa euroa. Ohjelma koskee Suomessa toteutettavia investointeja, joiden tukikelpoiset kustannukset ovat vähintään 30 miljoonaa euroa. Tukiohjelmasta voidaan myöntää valtionavustuksia merkittäville investoinneille teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi sekä investointien vauhdittamiseksi erällä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisilla aloilla. Tukiohjelma on hyväksytty sisämarkkinoille yhteensopivaksi valtiontueksi kriisi- ja siirtymäpuitteiden jaksojen 2.6. ja 2.8 nojalla. Rahoituskeskus avasi avustusta koskeva haun 13.1.2025 ja rahoitushaku

¹¹ TEM:n ja sen hallinnonalan viranomaisten vihreän siirtymän tukia on kuvattu tarkemmin TEM:n selvityksessä ”Vihreän siirtymän rahoitus kasvupolitiikan osana”, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:41.

¹² Komission asetus ((EU) N:o 651/2014) tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti, jäljempänä *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*.

¹³ Komissio on hyväksynyt Suomen osalta kaksi jakson 2.5.1 mukaista tukiohjelmaa; SA.113693 ja SA.105338.

sulkeutui 14.3.2025. Investointiavustusta myönnettiin vuoden 2025 aikana kuudelle hankkeelle yhteensä 311 miljoonaa euroa.

Valtioneuvosto antoi joulukuussa 2025 asetuksen¹⁴ tukiohjelmasta, jolla voidaan tukea bioperäisen hiilidioksidin talteenottokapasiteetin rakentamista. Tukiohjelmaan on varattu rahoitusta yhteensä 90 miljoonaa euroa. Avustusta myönnetään tarjouskilpailun perusteella. Tuki kohdennetaan suurempiin teollisuuden hankkeisiin asettamalla rakennettavalle talteenottokapasiteetille 15 000 tonnin vuosittainen vähimmäisraja. Kokorajalla pyritään kohdentamaan tuki teollisen mittakaavan hankkeisiin, joista saatavilla kokemuksilla edistetään myös seuraavien suuren mittakaavan talteenottolaitosten toteutumista. Tuen saamisen ehtona on, että hiilidioksidin talteenotto käynnistyy vuoden 2030 loppuun mennessä, ja avustuksen kohteena olevan hiilidioksidin talteenottokapasiteetin tulisi olla käytössä vähintään vuoden 2035 loppuun saakka. Lisäksi hankkeille on muita tukikelpoisuusehtoja. Avustuksen suuruus voi olla enintään 30 miljoonaa euroa tuettavaa hanketta kohden. Tuki voi olla enintään 30 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Avustus maksetaan jälkikäteen hankkeiden edistymisen ja toteutuneiden hyväksyttävien kustannusten perusteella. Avustuksen myöntämisestä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on lisäksi parhaillaan valmistelussa sähköjärjestelmän toimitusvarmuutta parantava tukimalli. Uudella tukimallilla olisi tarkoitus tukea bioenergiapohjaista, mutta säävarmaa sähköntuotantokapasiteettia. Tukiohjelmaa valmistellaan EU:n ryhmäpoikkeusasetusta hyödyntämällä.¹⁵

2.4 Puhtaan siirtymän investointien kannustaminen verotuksen keinoin

2.4.1 EU:n verotuksen investointikannustimia koskevat aloitteet

Yhteisöverotuksen merkitys puhtaan siirtymän tavoitteiden saavuttamisessa korostuu myös viimeaikaisessa EU-politiikassa ja komission tuoreissa aloitteissa.

Helmikuussa 2025 julkaistussa komission puhtaan teollisuuden kehityksen ohjelmassa todetaan, että veropolitiikalla voidaan luoda merkittäviä kannustimia puhtaan teollisen kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen. Komissio suosittelee ohjelmassa, että jäsenvaltiot tukevat yhteisöverojärjestelmillään puhdasta liiketoimintaa. Tiedonannon mukaan jäsenvaltiot voisivat esimerkiksi asettaa puhtaaseen teknologiaan liittyville omaisuserille lyhyemmät poistoajat tai tarjota verohyvityksiä puhtaan siirtymän kannalta strategisilla aloilla toimiville yrityksille. Komissio ilmoitti puhtaan siirtymän ohjelmassa, että se tulee julkaisemaan suosituksen jäsenvaltioille ottaa käyttöön verokannustimia puhtaan teollisen kehityksen ohjelman tukemiseksi. Suositus julkaistiin 2.7.2025.¹⁶

Suosituksen taustalla vaikuttaa periaate, jonka mukaan kannustimien tulisi olla kustannustehokkaita, hyvin kohdistettuja sekä yksinkertaisia yrityksille ja hallinnoille ymmärtää ja käyttää. Lisäksi kannustimien tulisi tarjota varmaa ja oikea-aikaista tukea yrityksille, jotka tekevät puhtaisiin investointeihin liittyviä päätöksiä, eivätkä kannustimet saa soveltua fossiilisten polttoaineiden infrastruktuuriin ja/tai fossiilisia polttoaineita käyttäviin

¹⁴ Valtioneuvoston asetus teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta vuosina 2026–2032 (1174/2025).

¹⁵ <https://tem.fi/-/saavarman-sahkontuotannon-tukimekanismin-valmistelu-jatkuu-uudelta-pohjalta>.

¹⁶ Komission suositus, annettu 2.7.2025, verokannustimista puhtaan teollisen kehityksen ohjelman tukemiseksi puhtaan teollisen kehityksen valtiontukikehyksen puitteissa, C(2025) 4319 final.

koneisiin tehtyihin investointeihin. Kannustimet tulisi suunnitella niin, että investointipäätöksiä tekevät yritykset saavat niistä täyden hyödyn suhteellisen nopeasti. Jäsenvaltioita myös kannustetaan yhdistämään verokannustimien käyttöönotto lisätoimiin, joilla fossiilisten polttoaineiden tukia vähennetään ja poistetaan asteittain.

Jäsenvaltioita suositellaan ottamaan käyttöön verohyvityksiä, jotka tähtäävät puhtaan teknologian riittävän valmistuskapasiteetin varmistamiseen ja teollisuuden vähähiilistämiseen. Jäsenvaltioita suositellaan verohyvitys myöntämään verohyvityksiä ensinnäkin investointihankkeille, joilla lisätään valmistuskapasiteettia puhtaan teknologian lopputuotteiden, keskeisten komponenttien ja kriittisten raaka-aineiden tuotantoon. Lisäksi jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan käyttöön verohyvityksiä myös investoinneille, jotka vähentävät kasvihuonekaasupäästöjä tai parantavat teollisten toimintojen energiatehokkuutta. Jälkimmäinen hyvitys olisi suosituksen mukaan tarkoitettu erityisesti sellaisille yrityksille, jotka toteuttavat ja julkaisevat eurooppalaisen ilmastolain mukaisia siirtymäsunnitelmia. Lisäksi suosituksessa kannustetaan sisällyttämään verohyvityksiin häiriönsietokykyä koskevia politiikkatavoitteita, joka voisi suosituksen mukaan tarkoittaa korotettua verohyvitystä. Suosituksen mukaan verohyvitys vähennetään ensisijaisesti yhteisöjen tuloverosta sinä verovuonna, jolloin hyvityksen perusteena olevat tukikelpoiset kustannukset ovat syntyneet. Jos verohyvitystä ei voida käyttää kokonaan kyseisenä verovuonna, tulisi käyttämättömän hyvityksen siirtäminen sallia neljälle seuraavalle verovuodelle. Suosituksen mukaan käyttämätön hyvitys tulisi palauttaa verovelvolliselle, jos hyvitystä ei saada kokonaan käytettyä tämän neljän vuoden aikana. Mikäli se on kansallisen verojärjestelmän puitteissa mahdollista, voidaan myös sallia verohyvityksen vähentäminen muista kansallisista veroista.

Lisäksi komissio suosittelee, että jäsenvaltiot sallivat nopeutettujen poistojen tekemisen puhtaan teknologian laitteistojen kysynnän lisäämiseksi. Jäsenvaltioiden tulisi sallia nopeutettujen poistojen tekeminen puhtaan teknologian laitteistojen hankinnasta ja leasingvuokrauksesta aiheutuneista kustannuksista. Suosituksen mukaan jäsenvaltioiden tulisi myös harkita nopeutettujen poistojen sallimista yritysten päästöttömän ajoneuvokaluston hankinnasta aiheutuneista kustannuksista. Ensisijaisesti tulisi sallia jopa täysimääräinen ja välitön kuluksi kirjaaminen tai kansallisten verosääntöjen sallima korkein mahdollinen poistoprosentti. Mikäli täysimääräinen ja välitön kuluksi kirjaaminen ei ole kansallisten verosääntöjen perusteella mahdollista, tulisi vähintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista voida kirjata kuluksi hankintavuonna. Tukikelpoisten omaisuuserien on oltava uusia ja niitä on käytettävä ensisijaisesti tuensaajan omassa toiminnassa. Jäsenvaltiot voivat myös sallia tehostettujen nopeutettujen poistojen tekemisen sellaisten investointien osalta, jotka parantavat unionin resilienssiä.

Tukien enimmäismäärien ja soveltamisedellytysten osalta suosituksessa viitataan CISAF-kehukseen.

2.4.2 Arvio Suomen yhteisöverojärjestelmän kannustavuudesta investointien näkökulmasta

Suomen yhteisöverojärjestelmän keskeinen tavoite on verotulojen kerääminen yritystoiminnasta. Yhteisövero myös täydentää henkilöverotusta varmistamalla, että yritystoiminnan tuottoon kohdistuu tulon lähteellä halutun tasoinen verotus. Yritysverotus toisaalta vaikuttaa investointien määrään ja kohdentumiseen: kasvattamalla investointien tuottovaatimusta yritysverotus voi alentaa investointien määrää, mikä puolestaan voi hidastaa talouskasvua. Tästä syystä yritysverotusta on pidetty lähtökohtaisesti talouskasvun kannalta haitallisena veromuotona. Siten on tärkeää, että yhteisöverojärjestelmä olisi mahdollisimman tasapuolinen, tehokas ja neutraali.

Suomen yhteisöverotuksen taso on kansainvälisesti kilpailukykyinen. Yhtiön verotettavan tulon laskentasäännöstö on Suomessa perustunut laajaan veropohjaan, joka vaikuttaa mahdollisimman vähän verovelvollisen päätöksentekoon ja investointeihin ja siten edistää verotuksen neutraalisuutta ja taloudellista tehokkuutta. Laajan veropohjan on lisäksi katsottu tukevan järjestelmän tasapuolisuutta, yksinkertaisuutta ja hallinnollista helppoutta ja siten parhaiten täyttävän hyvälle yritysverojärjestelmälle asetettuja vaatimuksia.¹⁷

Kohdennetut verokannustimet ovat olleet poikkeama tavoitellusta laajasta veropohjasta. Lisäksi Suomen matala yhteisöverokanta pienentää verovähennysten kannustinvaikutuksia verrattuna korkean verokannan maihin. Tätä taustaa vasten Suomen veropolitiikassa on pitkään suhtauduttu pidättyväisesti verotuksen keinoin toteutettaviin kohdistettuihin kannustimiin – erityisesti valtiontueksi muodostuvia kannustimia ei juuri ole toteutettu verotuksen keinoin.

Esimerkiksi tonnistoverotus¹⁸ on harvoja verotuksen valtiontukia, joita Suomessa on ollut käytössä. Tonnistoverotuksessa kyseessä on komissiolle notifioitu valtiontukiohjelma. Myös aiempi vuosina 2013–2014 voimassa ollut määräaikainen tutkimus- ja kehittämistoiminnan verokannustin¹⁹ oli valtiontukea, mutta toteutettu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena eikä notifiointia vaativana valtiontukena.

Verotuksen kautta myönnettävien tukien käyttöön tuki-instrumenttina liittyy erityinen huomio otettava perustuslaistamme johtuva erityispiirre. Perustuslain 81 §:n mukaan verosta on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Tämän takia verotuksen kautta toteutettava kannustin eroaa luonteeltaan suorista tuista huomattavasti; verotuksen tulee perustua laintasoiseen sääntelyyn ja laissa on täsmällisesti ja tarkkarajaisesti säädettävä tuen ja sen määrän perusteista. Verotuessa ei voi olla tapaus- tai verovelvolliskohtaista tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuusharkintaa, vaan kaikkien toimijoiden, jotka täyttävät laissa määritetyt edellytykset, tulee saada verokannustin säännösten osoittamalla tavalla käyttöönsä.

Investointien tukemiseksi Suomessa on ollut käytössä myös yleisluonteisia verotoimenpiteitä, joita ei EU-oikeudessa pidetä valtiontukina. Määräaikainen laki koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2025 (1572/2019) oli voimassa vuoden 2025 loppuun asti, jonka nojalla uuden koneen, kaluston tai muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden poistot saivat verovuonna olla enintään 50 prosenttia koneen tai laitteen poistamattomasta hankintamenosta, normaalin 25 prosentin vuotuisen poiston sijaan.

Lisäksi 2020-luvulla Suomessa on otettu käyttöön kaksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan verokannustinta: määräaikainen niin kutsuttu yhteistyövähennys²⁰ sekä kahdesta erillisestä lisävähennyksestä muodostuva toistaiseksi voimassa oleva niin kutsuttu yhdistelmävähennys²¹. Kyseiset tutkimus- ja kehittämistoiminnan verokannustimet eivät suoraan kohdistu aineellisiin

¹⁷ Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän loppuraportti. Valtiovarainministeriön julkaisu 12/2017.

¹⁸ Ks. Tonnistoverolaki (476/2002).

¹⁹ Ks. Laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013 ja 2014 (992/2012).

²⁰ Ks. laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä verovuosina 2021–2027 (voimassa 1.1.2021–31.12.2027) (2020/1078).

²¹ Ks. laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoihin perustuvista lisävähennyksistä verotuksessa (2022/1298).

investointeihin, mutta voivat osaltaan myötävaikuttaa positiivisesti erityisesti innovatiivisten alojen investointeihin.

2.4.3 Vuonna 2025 myönnetty eräiden suurten ilmastonutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvitys

Keväällä 2025 voimaan tullut vuoden 2025 investointihyvitys on Suomen verojärjestelmässä uudenlainen kannustin, sillä kyseessä on ainoa suoraan yhteisöverosta tehtävä vähennys (eli verohyvitys). Kannustimen tavoitteena on saada sähköä hyödyntäviä mittaluokaltaan suuria teollisia investointeja liikkeelle ja samalla tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen.

Vuoden 2025 investointihyvitykseen oli oikeutettu yhtiö, joka toteuttaa Suomessa suuren ilmastonutraaliin talouteen tähtäävän investoinnin, jonka tukikelpoiset investointikustannukset olisivat vähintään 50 miljoonaa euroa. Investointihyvityksen piiriin voivat tulla investoinnit energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä, pois lukien sähköntuotanto, sekä energian varastointiin, investoinnit teollisuusprosessien kasvihuonepäästöjen ja energiankulutuksen vähentämiseen sekä investoinnit eräille ilmastonutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille, kuten akkujen ja niissä käytettyjen keskeisten komponenttien ja kriittisten raaka-aineiden valmistukseen.

Investointihyvitys vähennetään yhtiön maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ennen veron maksuunpanoa. Investointihyvityksen määrä on 20 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista. Vuoden 2025 investointihyvityksen enimmäismäärä on 150 miljoonaa euroa yhtiötä kohden. Konserneissa hyvityksen enimmäismäärä lasketaan konsernikohtaisesti. Investointihyvitystä saa vähentää yhteisöverosta vuonna 2028, ja sitä seuraavana 19 vuotena. Investointihyvitystä saa kuitenkin vähentää vuodessa korkeintaan kymmenen prosenttia hyvityksen kokonaismäärästä ja aikaisintaan sinä vuonna, kun investointi valmistuu.

Valtionapuviranomaisena vuoden 2025 investointihyvityksessä on Innovaatorahoituskeskus Business Finland, joka myöntää oikeuden hyvitykseen sekä valvoo hankkeiden toteutumista. Investointihyvityksen haku oli auki 24.3.–29.8.2025. Hyvitystä haettiin yhteensä 54 investointihankkeeseen ja haetun investointihyvityksen määrä oli yhteensä noin 3 miljardia euroa. Vuoden 2025 investointihyvitystä myönnettiin lopulta vuoden 2025 loppuun mennessä 40 hankkeelle noin 2,3 miljardin euron edestä. Vuoden 2025 investointihyvityksen käyttö toteutetaan yhteisöjen tuloverotuksen yhteydessä ja sen toteutuksesta vastaa Verohallinto.

2.4.4 Suurten konsernien vähimmäisveron asettamat reunaehdot verotuksen investointikannustimille

Suurten konsernien vähimmäisverosta annettu laki (1308/2023), jäljempänä *minimiverolaki*, tuli Suomessa voimaan 1.1.2024. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran 31.12.2023 tai sen jälkeen alkaneisiin tilikausiin. Lain taustalla on OECD:n ja G20-maiden osallistavan kehityksen (OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS) piirissä tehtyyn yhteistyöhön perustuva konsensus globaalista vähimmäisveron tasosta. Lain tarkoituksena on varmistaa, että suuret konsernit maksavat maailmanlaajuisista voitoistaan veroa vähintään 15 prosentin suuruisen vähimmäistason mukaan. Kansainvälinen minimivero voi vaikuttaa verotuksen kautta annettavien investointitukien tehokkuuteen.

Minimiverolakia sovelletaan kansainvälisiin ja kotimaisiin konserneihin, joiden konsernitason liikevaihto ylittää 750 miljoonaa euroa. Minimiverojärjestelmä perustuu maakohtaiseen,

yritysten konsernitilinpäätöksen oikaistujen tulojen ja verojen perusteella laskettuun 15 prosentin suuruiseen efektiiviseen veroasteeseen. Järjestelmä toimii pääpiirteittäin siten, että yksittäisessä valtiossa sijaitsevien konserniyksiköiden määritellyt tulokset ja tappiot lasketaan yhteen, jolloin alueelle saadaan määritelty nettotulos. Lisäksi näiden yksiköiden minimiverosääntelyssä tarkoitetut ja erikseen määritellyt oikaistut verot lasketaan yhteen. Lainkäyttöalueen efektiivinen verokanta saadaan jakamalla yrityksen maksamat verot sen tulojen määrällä. Näin laskettua veroastetta verrataan 15 prosentin minimiverotasoon. Jos konsernin verotus tietyllä alueella alittaa 15 prosentin vähimmäistason, konsernille määrätään sääntöjen mukaista täydennysveroa niin paljon, että 15 prosentin taso saavutetaan kaikissa konsernin toimintamaissa. Jos konsernin verotaso Suomessa alittaa vähimmäistason, täydennysvero kannetaan Suomessa ensisijaisesti suomalaisilta konserniyhtiöiltä niin sanottuna kotimaisena täydennysverona.

Täydennysvero kohdistuu vain rutiinituoton ylittävään tulokseen – järjestelmässä tämä varmistetaan tekemällä verotuksen pohjana olevasta tuloksesta yrityksen aineellisiin varoihin ja henkilöstömenoihin pohjautuva substanssiperusteinen vähennys ennen veron määräämistä. Vähennys on viisi prosenttia maakohtaisesti lasketusta aineellisen omaisuuden arvosta ja viisi prosenttia maakohtaisesti laskettujen henkilöstömenojen arvosta. Siirtymäsäännöksen nojalla substanssiperusteinen vähennys on järjestelmän alkuvuosina suurempi ja laskee vähitellen edellä mainittuun viiteen prosenttiin vuoteen 2033 mennessä.

Minimiverolaskelmassa käytettävän verokulun oikaisut ovat tosiasiallisen veroasteen kannalta merkittäviä, koska ne vaikuttavat tosiasialliseen veroasteeseen jyrkemmin kuin tulokseen tehtävät oikaisut. Verohyvitykset vaikuttavat lähtökohtaisesti suoraan veron määrään, jolloin niitä käsitellään oikaistujen huomioitavien verojen vähennyksinä. Tällöin ne lähtökohtaisesti vaikuttavat tosiasialliseen veroasteeseen jyrkästi. Alun perin minimiverosääntelyssä säädettiin yhdestä erityisestä kategoriasta verohyvityksiä, joiden kohtelu määriteltyä tulosta ja tappiota ja oikaistua huomioitavaa verokulua laskettaessa poikkeaa verosta tehtävien vähennysten yleisestä kohtelusta (niin sanotut ehdot täyttävät palautukseen oikeuttavat verohyvitykset). Ehdot täyttäviä palautukseen oikeuttavia verohyvityksiä ei vähennetä veroista oikaistuja huomioitavia veroja määriteltäessä, vaan niitä kohdellaan tulon lisäyksenä määriteltyä tulosta tai tappiota laskettaessa. Ehtoja täyttävällä palautukseen oikeuttavalla hyvityksellä tarkoitetaan minimiverosääntelyssä sellaista verohyvitystä, joka maksetaan käteissuorituksena tai on muuten saatavilla käteistä vastaavana eränä neljän vuoden kuluessa siitä, kun konserniyksikkö on tullut oikeutetuksi palautukseen. Verohyvityksen ei siis tarvitse olla välittömästi käteispalautukseen oikeuttava vaan riittävää on, että se palautetaan käteisenä tai käteiseen rinnastuvana suorituksena neljän vuoden kuluessa siitä, kun oikeus hyvitykseen syntyy.

OECD:n ja G20-maiden osallistava kehys on 5.1.2026 julkaissut niin sanotun rinnakkaismallipaketin (Side-by-Side Package). Paketti sisältää rinnakkaismallia koskevien sääntöjen lisäksi muun ohessa soveltamisohjeet niin sanotusta substanssiperusteisia verokannustimia koskevasta olettamasäännöstä. Substanssiperusteisia verokannustimia koskeva olettamasääntö on ehdotettu otettavaksi osaksi minimiverolakia hallituksen esityksellä HE 6/2026 vp. Kyseisellä olettamasäännöksellä helpotetaan 15 prosentin efektiivisen verotason saavuttamista eräistä verokannustimista huolimatta eli tietyt verohyvitykset eivät enää vaikuta täysimääräisesti veron määrään eikä niitä käsitellä enää kokonaisuudessaan oikaistujen huomioitavien verojen vähennyksinä. Käyttömahdollisuutta rajaisi kuitenkin erillinen substanssirajoitus, joka perustuisi lainkäyttöalueen aineellisiin varoihin. Substanssiperusteisia verokannustimia koskevan olettamasäännön soveltuessa lainkäyttöalueen täydennysveron määrään vähenisi. Oikaisu tehtäisiin lainkäyttöalueen tasolla ja sen jälkeen, kun oikaistut huomioitavat verot ja määritelty tulos on laskettu. Olettamasäännös soveltuisi erikseen määriteltyihin ehdot täyttäviin verokannustimiin, joita olisivat yleisesti saatavilla olevat kulu-

tai tuotantoperusteiset kannustimet. Konserni voisi myös tehdä valinnan siitä, että ehdot täyttävää palautukseen oikeuttavaa veronhyvitystä kohdeltaisiin kuin ehdot täyttävää verokannustinta.

2.5 EU:n valtiontukisäännösten reunaehdot puhtaan siirtymän investointituille

2.5.1 Yleisesti valtiontukisäännöksistä

EU:n valtiontukisääntely on osa unionin kilpailuoikeutta, jonka tarkoituksena on taata tasavertaiset kilpailuolosuhteet koko unionin alueella. Valtiontuesta säädetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä *SEUT*, 107–109 artikloissa. Sääntely on tärkeä osa Euroopan laajuisten sisämarkkinoiden toimintaa ja sen tarkoituksena on varmistaa, etteivät jäsenvaltioiden viranomaiset myönnä sellaisia tukia, jotka vääristävät kilpailua eivätkä siten sovi sisämarkkinoille. Tavoitteena on myös vähentää jäsenvaltioiden välistä tukikilpailua.

SEUT 107–109 artikloiden lisäksi valtiontukioikeuteen liittyen on EU:ssa annettu paljon täydentävää sääntelyä ja ohjeistusta. Taloudellisilta vaikutuksiltaan pienimuotoisempia tukia koskevat komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (niin sanottu de minimis -asetus), sekä yleinen ryhmäpoikkeusasetus. Yleistä ohjeistusta valtiontukisääntöjen soveltamisesta sisältyy muun muassa komission antamaan tiedonantoon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä (C/2016/2946), jäljempänä *käsitetiedonanto*. Lisäksi komissio on antanut runsaasti tarkkarajaisempaa toimiala- tai aihekohtaista valtiontukisääntelyä ja ohjeistusta, energiasectoriin liittyen esimerkiksi komission tiedonanto – Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle (C/2022/481), jäljempänä *energiasuuntaviivat*, sekä edempänä mainitut väliaikaiset kriisi- ja siirtymäpuitteet.

2.5.2 Valtiontuen edellytykset

SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tuen katsominen valtiontueksi edellyttää artiklassa mainitun neljän kriteerin samanaikaista täyttymistä: tuki on myönnetty julkisista varoista, tuki on valikoiva, tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Valtiontukea pidetään valikoivana silloin, kun se kohdistuu vain osaan yrityksistä, esimerkiksi tiettyyn yritykseen tai toimialaan. Taloudellisen tuen muodolla ei ole merkitystä. Valtiontukea voi olla esimerkiksi avustus, markkinahintaa edullisempi laina, takaus, markkinaehtoista edullisempi pääomasijoitus tai pääomitus, verovapaus, veronalennus, veronpalautus tai markkinahintaa alhaisempi kiinteistön tai maa-alueen vuokra tai myyntihinta. Valtiontukea eivät sen sijaan ole esimerkiksi kaikkiin yrityksiin kohdistuvat toimenpiteet, kuten verotuksessa yhteisöverokannan alentaminen, tai julkisten varojen käyttö markkinaehtoisesti, esimerkiksi laina tai pääomasijoitus yksityisiin luotonantajiin tai sijoittajiin verrattuna samankaltaisilla ehdoilla.

Valtion toimenpiteen katsotaan vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua, jos se on omiaan parantamaan tuensaajan kilpailuasemaa verrattuna muihin yrityksiin, joiden kanssa se kilpailee. Käytännössä kilpailun katsotaan vääristyvän SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos yritys saa taloudellista etua kilpailulle vapautetulla alalla, jolla on tai voisi olla kilpailua. Riittää, että

yritys pystyy tuen avulla säilyttämään vahvemman kilpailuaseman kuin mikä sillä olisi ollut ilman tukea. Jotta tuen voidaan olettaa vääristävän kilpailua, pidetään yleensä riittävänä, että tuki antaa tuensaajalle etua vapauttamalla sen kustannuksista, joista sen olisi muuten vastattava osana tavanomaista liiketoimintaansa. Kauppavaikutuskriteerin täyttymisen kynnyks on alhainen. Lähtökohtaisesti kauppavaikutuskriteeri täyttyy, jos tuensaaja harjoittaa taloudellista toimintaa ja toimii markkinoilla, joilla esiintyy jäsenvaltioiden välistä kauppaa.

SEUT:ssa ei ole erikseen määritelty yrityksen käsitettä, vaan käsitteen sisältö on täsmentynyt oikeuskäytännössä taloudellisen toiminnan käsitteen kautta. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita ja palveluita tarjotaan markkinoilla. Valtiontuen käsitteetiedonannon 2.1. jakson 11 kohdan mukaan usean erillisen oikeushenkilön voidaan katsoa muodostavan yhden taloudellisen yksikön valtiontukisääntöjä sovellettaessa. Kyseinen taloudellinen yksikkö muodostaa tällöin tarkasteltavan yrityksen, jonka muodostumista arvioitaessa olennaisia ovat muun muassa määräysvaltaan oikeuttavat omistusosuudet ja muut toiminnalliset, taloudelliset tai hallinnolliset yhteydet.

2.5.3 Verotoimenpiteen muodossa annettu valtiontuki

Komission käsitteetiedonannon mukaan valtiontukiarvioinnissa yleisestä verojärjestelmästä poikkeavia toimenpiteitä on arvioitava muun muassa toimenpiteen aineellisen valikoivuuden perusteella. Yritysten tavanomaisia kustannuksia lieventävien toimenpiteiden aineellista valikoivuutta arvioidaan kolmivaiheisen analyysin avulla. Ensimmäinen on selvitettävä viitejärjestelmä ja sen jälkeen se, muodostaako toimenpide poikkeuksen viitejärjestelmästä. Lähtökohtaisesti poikkeus viitejärjestelmästä on valtiontukea. Jos poikkeustoimenpide kuitenkin on perusteltavissa viitejärjestelmän luonteella ja yleisellä rakenteella, toimenpidettä ei pidetä valikoivana. Poikkeustoimenpide voi tällöin perustua esimerkiksi veronkierron tai veropetosten ehkäisemiseen, erityisiin kirjanpito vaatimuksiin tai verotuksen neutraliteettiin.

2.5.4 Komission toimivalta

Valtiontukivalvonnan tavoitteena on varmistaa, että tukea myöntävät viranomaiset soveltavat tukiohjelmaa ja yksittäisiä tukiohjelman ulkopuolisia tukia myöntäessään oikeaa menettelytapaa sekä varmistavat tuen hyväksyttävyyttä koskevien edellytysten täyttymisen. EU:n valtiontukisääntely kuuluu komission toimivaltaan. Komissiolla on yksinomainen toimivalta päättää, soveltuuko tuki sisämarkkinoille. Komissio on antanut useita yksityiskohtaisia sääntöjä siitä, millaiset valtiontuet ovat sisämarkkinoille hyväksytyjä, esimerkiksi energia-alaa koskien edellä mainitut energiasuuntaviivat. Tukitoimenpidettä ei pääsääntöisesti voida ottaa käyttöön ennen kuin komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän.

Tukea myöntävän viranomaisen vastuulla on itse arvioida, sisältääkö toimenpide EU:n valtiontukisääntöjen mukaista tukea. Jos kyse on valtiontuesta, viranomaisen on ennen tuen täytäntöönpanoa selvitettävä, löytyykö tuelle hyväksyttävyyden peruste ja tarvittaessa noudatettava toimenpiteeseen soveltuvaa ilmoitusmenettelyä. Erityisesti laajojen tukiohjelmien ja suurten yksittäisten tukien tapauksessa viranomaisen on tehtävä tuesta ennakkoilmoitus komissiolle. Jos tuki myönnetään lakiin perustuvasta tukiohjelmasta, tukiohjelman valtiontukisääntöjen mukaisuuden arvioinnin tekee asianomainen ministeriö ja asia kuvataan tukiohjelmasta koskevassa hallituksen esityksessä. Tällöin toimivaltainen ministeriö huolehtii myös valtiontukisääntöjen mukaisten menettelytapojen noudattamisesta sekä tarvittavien ilmoitusten laatimisesta.

Jos viranomainen myöntää taloudelliseen toimintaan SEUT 107 artiklan 1 kohdan valtiontuen edellytykset täyttävää tukea, eikä noudata valtiontukisääntelyn menettelytapoja ja

hyväksyttävyyttä koskevia säännöksiä, valtiontuki on lähtökohtaisesti laitton ja se voidaan joutua perimään yritykseltä takaisin korkoineen.

2.5.5 Puhtaan teollisuuden kehityksen ohjelman valtiontukipuite eli CISAF-kehys

Yleiskatsaus

CISAF-kehys rakentuu vuonna 2023 hyväksytyjen tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden niin kutsuttujen siirtymäjaksoiden (jaksot 2.5, 2.6 ja 2.8) soveltamisesta kertyneelle kokemukselle. Kriisi- ja siirtymäpuitteiden siirtymäjaksoiden tavoitteena oli nopeuttaa 1) uusiutuvan energian käyttöönottoa (jakso 2.5), 2) teollisuuden vähähiilistämistä (2.6) ja 3) vauhdittaa nettonollataloutta edistäviä valmistavan teollisuuden investointeja (jakso 2.8). Tilapäiset säännöt hyväksyttiin alun perin Venäjän hyökkäyssodan jälkeen tilanteessa, jossa haluttiin nopeasti irtautua Venäjän fossiilisista polttoaineista sekä vähentää strategisia riippuvuuksia. Siirtymäjaksoiden viimeisimmät investointitukisäännöt hyväksyttiin maaliskuussa 2023 pitkälti vastauksena USA:n IRA-lainsäädäntöön, joka uhkasi siirtää tuotantoa pois EU:sta. Sääntöjä laajennettiin tuolloin tuotannollisiin investointeihin ja sallittiin ”tuen matching” kolmansien maiden tukien tasolle tietyissä tilanteissa. Sääntöjen oli määrä olla voimassa 31.12.2025 asti.

CISAF-kehys jakautuu viiteen osa-alueeseen:

- 1) Tuet puhtaan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi ja sähkökustannuksiin (kehyksen jakso 4)
- 2) Tuet teollisuuden hiilestä irtautumiseen (kehyksen jakso 5)
- 3) Tuet puhtaan teollisuuden teknologioiden vauhdittamiseen (tuotannollisten investointien tuet ja ns. matching tuki – kehyksen jakso 6)
- 4) Tukiohjelmat innovaatorahaston hankkeita varten (kehyksen jakso 7)
- 5) Tuet yksityisten investointien riskien vähentämiseksi (kehyksen jakso 8)

Lisäksi kehyksen jaksoihin 1–3 ja 9–10 sisältyy kaikkia tukimuotoja koskevia yhteisiä säännöksiä. Käytännössä edellä mainituilla jaksoilla 4–6 jatketaan ja osin merkittävästikin laajennetaan kriisi- ja siirtymäpuitteiden jaksojen 2.5, 2.6 ja 2.8 sisältämiä valtiontukisääntöjen helpotuksia. Yhteistä jaksojen 4 ja 5 helpotuksille on muun muassa se, että tukien enimmäismäärä voidaan investointituissa määrittää helpotetusti kokonaiskustannusten perusteella tarjouskilpailumenettelyn tai rahoitusvajelaskelman sijaan. Jakson 6 mukaisia tukia ei ole valtiontukisäännöissä ennen kriisi- ja siirtymäpuitteita sallittu muutoin kuin EU:n aluetukikelpoisilla alueilla. Kyseisten jaksojen mukaiset investointituet voidaan myöntää muun ohessa verotukien, kuten verohyvitysten muodossa. Tämän lisäksi kehykseen on lisätty mahdollisuuksia edistää energian toimitusvarmuutta, ja se sisältää helpotuksia fossiilittomia polttoaineita koskeviin jousto- ja kapasiteettimekanismeihin myönnettävälle valtiontuelle. CISAF-kehyksen jakso 7 täydentää jaksojen 4–6 investointitukia siten, että sen nojalla erälle hankkeille, jotka ovat saaneet innovaatorahaston myönteisen arvion voidaan myöntää tukia vielä joustavammin. Kehyksen jakso 8 säätelee tukimuotoa, jonka puitteissa uusiutuvaan energiaan, teollisuuden vähähiilistämiseen, puhtaan teknologian valmistamiseen ja energiainfrastruktuuriin investoiville yksityisille sijoittajille voitaisiin myöntää tukea investointien riskien vähentämiseksi. Tuki myönnettäisiin tukikelpoisten hankkeiden

kohdesalkkuihin oman pääoman ehtoisen rahoituksen, lainojen (mukaan lukien pääomalainat) tai takausten muodossa erityisrahastolle tai erillisyyhtiölle.

CISAF-kehys korvasi kriisi- ja siirtymäpuitteet, joiden soveltaminen päättyi CISAF-kehys julkaisupäivänä 25.6.2025. CISAF-kehys on voimassa 31.12.2030 saakka. Kriisi- ja siirtymäpuitteiden nojalla hyväksytyt tukiohjelmita voitiin kuitenkin soveltaa 31.12.2025 asti.

CISAF-kehysten jakso 4 – Tuki puhtaan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi ja sähkökustannuksiin

CISAF-kehysten jakso 4 koskee sellaisia investointeja, joilla nopeutetaan ja laajennetaan uusiutuvan ja vähähiilisen energian saatavuutta kustannustehokkaasti. Jakso vastaa monin osin tilapäisiä kriisi- ja siirtymäpuitteita. Kriisi- ja siirtymäpuitteiden jaksoon 2.5. verrattuna CISAF-kehyksessä tunnistetaan kuitenkin uusia tukimuotoja. Lisäksi jaksoon sisältyy omat säännöksensä vähähiilisten polttoaineiden valmistuksen tukemiseksi.

Jakson 4, alajakso 4.1. koskee uusiutuvan energian tukia ja alajakso 4.1.1. nimenomaisesti uusiutuvan energian investointitukia. Näiden perusteella sisämarkkinoille soveltuvia olisivat tuet, joiden kohteena ovat:

- investoinnit energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä mukaan lukien muista kuin biologisista lähteistä peräisin olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotanto (RFNBO), mutta lukuun ottamatta sähkön tuotantoa RFNBO:sta; sekä
- investoinnit RFNBO:n, biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun (mukaan lukien biometaani) ja biomassapolttoaineiden varastointiin edellyttäen, että varastoidaan yksinomaan tämän jakson piiriin kuuluvaa energiaa; ja
- investoinnit sähkön varastointiin ja lämmön varastointiin.

Jakso 4.1.1. mahdollistaa myös sellaisten investointien tukemisen, joissa tuotetaan vähähiilistä polttoainetta yhdessä RFNBO-polttoaineiden kanssa. Vähähiilisten polttoaineiden tuotannon osuus saa tällöin olla enintään 20 prosenttia kokonaistuotannosta.

Jakson 4.1.1 mukaan tuettujen projektien täytyy merituulivoimaa, vesivoimaa (vesivoimavarastot mukaan luettuina), ja RFNBO-polttoaineiden tuotantolaitoksia lukuun ottamatta olla valmiina ja toiminnassa 48 kuukauden kuluessa tuen myöntöpäivästä. Määräaika on pidempi kuin kriisi- ja siirtymäpuitteiden 36 kuukauden määräaika ja poikkeus määräaikaan on lisäksi laajempi kriisi- ja siirtymäpuitteisiin verrattuna. Kriisi- ja siirtymäpuitteissa 36 kuukauden aikaraja koski kaikkia laitoksia merituulivoimateknologiaa lukuun ottamatta.

Jakson 4 mukaista tukea voidaan myöntää investointitukena (jakso 4.1.1), kun kyseessä on uuden kapasiteetin rakentaminen tai voimalaitoksen kapasiteetin päivittäminen. Tuen määrä voidaan määrittää joko tarjouskilpailumenettelyssä tai hallinnollisesti. Hallinnollisesti määritellyn tuen enimmäisintensiteetti on 45 % kokonaiskustannuksista. Tarjouskilpailumenettely olisi pakollinen menettely ainoastaan silloin, kun tukea myönnetään sähköntuotantoon uusiutuvista energianlähteistä. Demonstraatiohankkeet ja pienet hankkeet on kuitenkin rajattu tämän pakollisen tarjouskilpailumenettelyn ulkopuolelle. CISAF-kehysten perusteella jakson 4.1.1. mukaisissa tukiohjelmissa ei saa asettaa investoinnin vähimmäiskoolle suurempaa rajaa kuin 1 MV alennettua tuotantoa.

CISAF-kehityksen jakso 4.2. mahdollistaa vähähiilisten polttoaineiden tuotannon tukemisen. Jakso soveltuu:

- investointeihin vähähiilisten polttoaineiden, mukaan lukien kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet, vähähiilinen vety ja synteettiset kaasumaiset ja nestemäiset polttoaineet, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, tuotantoon;
- investointeihin sellaisten sekä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden että vähähiilisten polttoaineiden tuotantoon, jotka eivät kuulu 4.1 jakson soveltamisalaan;
- investointeihin polttoaineiden varastointiin, jossa varastoidaan yksinomaan vähähiilisiä polttoaineita tai vähähiilisten polttoaineiden ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden yhdistelmää.

Tukea ei voida rajoittaa kuitenkaan pelkästään vähähiilisiin polttoaineisiin, vaan ollakseen CISAF-kehityksen mukaista, vähintään 30 prosenttia tukiohjelman budjetista tulee varata muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon. Investoinnin vähimmäiskoolle ei saa asettaa suurempaa kokorajaa kuin 1 MV alennettua tuotantoa. Jakson 4.2. mukainen tuki voidaan myöntää hallinnollisesti tai tarjouskilpailumenettelyllä. Hallinnollisesti myönnetyn tuen enimmäismäärä on 20 prosenttia investointikustannuksista.

Jakso 4 mahdollistaa lisäksi suorat hintatukijärjestelmät uusiutuvan energian ja vähähiilisten polttoaineiden käyttöönoton nopeuttamiseen ja uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden varastointiin (jaksot 4.1.2 ja 4.2.2.). Kokonaan uusia tukimuotoja jaksossa 4 kriisi- ja siirtymäpuutteisiin verrattuna ovat sähkömarkkinoihin liittyvät tukijärjestelmät: fossiilittoman jouston tukimekanismi (jakso 4.3) ja tuki tavoitemallin mukaisiin kapasiteettimekanismeihin (jakso 4.4) sekä väliaikaisen sähkön hinnanalennukset energiaintensiivisille käyttäjille (jakso 4.5).

CISAF-kehityksen jakso 5 – Tuki teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin

CISAF-kehityksen jakso 5 mukaillee tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuutteiden 2.6 jaksoa, mutta sitä on laajennettu teknologianeutraalimmaksi.

Jakson 5 mukaan hyväksytyjen tukiohjelmien pitää lähtökohtaisesti kattaa kaikki toimialat. Mikäli jäsenvaltio haluaa rajoittaa tukiohjelmia tietyille toimialoille, sen tulee perustella rajoitukset. Tukea myönnetään teollisuuden kasvihuonekaasujen vähentämiseen tai energiatehokkuuden lisäämiseen, ja tukikelpoisia ovat tietyin edellytyksin myös esimerkiksi investoinnit energiainfrastruktuuriin tai energian tuotantoon, jos ne liittyvät hankkeeseen, jolla vähennetään kasvihuonepäästöjä tai energiankulutusta.

CISAF-kehityksen jakson 5 mukaan tuen myöntäminen edellyttää vähähiilistämisinvestointien osalta, että investointi johtaa kyseisestä toiminnasta aiheutuvien suorien kasvihuonekaasupäästöjen vähennykseen, jota ei tapahtuisi ilman tukea, ja joka on EU:n ilmastolain tavoitteiden mukainen. Jaksoon sisältyy safe harbour -säännös, jonka mukaan komissio olettaa, että nämä edellytykset täyttyvät olemassa olevien laitosten kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien investointien osalta, jos investointi vähentää laitoksen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 40 prosentilla, ja laskee ne alle tehokkaimpaan 10 prosentin joukkoon kuuluvien laitosten keskimääräisten päästöjen tai investointi vähentää olemassa

olevan laitoksen teknisen yksikön kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 90 prosenttia eikä aiheuta lukkiutumista fossiilisiin polttoaineisiin. Silloin kun on kyse olemassa olevan laitoksen korvaavien uusien laitosten kasvihuonekaasupäästöjä vähentävistä investoinnista, komissio puolestaan olettaa, että nämä edellytykset täyttyvät, jos investoinnilla varmistetaan, että laitoksen kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 10 prosenttia pienemmät kuin tehokkaimpien laitosten päästöt.

Energiatehokkuushankkeissa tukikelpoisuus edellyttää, että hankkeen takaismaksuaika on vähintään 5 vuotta. Energiankulutuksen tulee vähentyä 10 prosenttia jo hiilestä irtautuneissa prosesseissa ja vähintään 20 prosenttia kaikissa muissa tapauksissa.

CISAF-kehyksessä veloitetaan tuettujen hankkeiden olevan valmiina ja toiminnassa 60 kuukauden kuluessa tuen myöntöpäivästä eli aikaraja hankkeen valmistumiselle on pidentynyt kriisi- ja siirtymäpuitteiden 36 kuukauden aikarajasta. Lisäehtona kriisi- ja siirtymäpuitteiden 2.6 jaksoon verrattuna CISAF-kehyksessä on vaatimus, että hankkeella tulee saada aikaan suoria kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä tai energiansäästöjä, jotka vastaavat vähintään 80 prosenttia suunnitelluista vähennyksistä tai säästöistä.

Tuen määrä voidaan määrittää joko tuki-intensiteetin (jakso 5.3.1.), takaisinperintämekanismien sisältävän rahoitusvajeen (jakso 5.3.2.), tai kaikille tukikelpoisille hankkeille avoimen tarjouskilpailun (jakso 5.3.3.) nojalla.

Tuen enimmäismäärä voidaan määrittää tukikelpoisten kustannusten ja enimmäisintensiteetin perusteella silloin, kun tuen määrä on enintään 200 miljoonaa euroa. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tai energiatehokkuuteen suoraan liittyvät kokonaisinvestointikustannukset. Tuki-intensiteetit vaihtelevat tuetun vähähiilistämisteknologian mukaan, mutta ovat enintään 60 %. Pienten ja keski suurten yritysten kohdalla enimmäistukitasoja voidaan nostaa. CISAF-kehyksen jakson 5 mukaisesta 200 miljoonan euron tuen enimmäismäärästä voidaan poiketa ylöspäin, jos tuki määritetään rahoitusvajeen perusteella. Tässä tilanteessa edellytys on, että hankkeen rahoitusvajelaskelmasta sekä takaisinperintämekanismista tehdään valtiontuki-ilmoitus komissiolle ennen tuen käyttöönottoa. Tukea ei saa laittaa täytäntöön ilman komission hyväksyntää.

Tuella ei saa rahoittaa tuensaajan kokonaistuotantokapasiteetin lisäämistä. Tällaiseksi ei puitteen mukaan katsota tuotantokapasiteetin väliaikaista lisääntymistä siirtymäkaudella eikä teknisistä syistä välttämättömiä vähäisiä kapasiteetin lisäyksiä, jotka ovat enintään 15 prosenttia tuella rahoitettua investointia edeltävään tilanteeseen verrattuna. Kriisi- ja siirtymäpuitteissa vastaava sallittu kapasiteetin lisäys oli 2 % eikä kriisi- ja siirtymäpuitteissa ollut siirtymäkautta koskevaa joustoa.

CISAF-kehyksen jakso 6 – Tuki puhtaan teknologian riittävän tuotantokapasiteetin varmistamiseksi

CISAF-kehyksen jakso 6 mahdollistaa tuen myöntämisen sellaisten tukiohjelmien nojalla, jotka kannustavat puhtaan teknologian käyttöönoton vauhdittamisessa olennaisten lopputuotteiden tuotantokapasiteetin lisäykseen. Samoin sisämarkkinoille soveltuvaksi katsotaan tuki, joka kannustaa kyseisten lopputuotteiden valmistuksessa käytettävien pääasiallisten erityisten komponenttien tuotannon lisäykseen, sekä kyseisten lopputuotteiden ja komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden talteenoton tai tuotannon lisäykseen.

Jakson tukiohjelmiä koskevat vaatimukset vastaavat suurelta osin kriisi- ja siirtymäpuitteiden 2.8 jakson valmistavan teollisuuden tuotannon tukiohjelmiä koskevia vaatimuksia, mutta tuettavien lopputuotteiden lista on laajempi kattaten kaikki ns. nettonollataloussäännöksen mukaiset nettonollateknologiat. Tukikelpoiset lopputuotteet ja komponentit on listattu CISAF-kehyyksen liitteessä II. Tukikelpoisia kustannuksia ovat investoinnit aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen.

Hankkeen enimmäistukimäärät ja -tasot riippuvat investoinnin sijainnista seuraavasti:

- Mikäli tuettu hanke sijaitsee aluetukialueiden ulkopuolella, enimmäistuki-intensiteetti on 15 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja enimmäistukimäärä on 150 miljoonaa euroa hanketta kohti.
- Niin sanotuilla c-tukialueella enimmäistuki-intensiteetti on 20 prosenttia ja enimmäistukimäärä 200 miljoonaa euroa hanketta kohti.
- Niin sanotulla a-tukialueella (EU:n vähiten kehittyneillä alueilla) enimmäistukitaso on puolestaan 35 prosenttia ja enimmäistukimäärä 350 miljoonaa euroa hanketta kohti.

Pienten ja keskisuurten yritysten tukitasot ovat 20 ja 10 prosenttiyksikköä korkeammat. Verrattuna kriisi- ja siirtymäpuitteisiin, enimmäistuki-intensiteetit ja -määrät ovat pysyneet samalla tasolla, mutta enimmäistukimäärät lasketaan projektikohtaisesti yrityskohtaisen tarkastelun sijaan. Verotuksiin ei enää liity erillistä 5 %:n korotusmahdollisuutta, mutta toisin kuin kriisi- ja siirtymäpuitteissa, määrät viittaavat verotuen osalta sen niin sanottuun bruttoavustusekvivalenttiin eikä tuen nimellismäärään. Jakso 6 sisältää helpotuksia lainoina ja takauksina myönnettäville valtiontuille; jäsenvaltioiden ei tarvitse laskea lainoihin tai takauksiin sisältyvää tarkkaa tuen määrää, vaan tuen määrä voisi perustua erityisiin safe harbour -kriteereihin. Uutena lisäedellytyksenä CISAF-kehyyksessä on, että tuensaaja osallistuu investointiin omilla varoillaan tai julkista tukea sisältämättömillä ulkoisella rahoituksella. Tällaisen rahoituksen osuuden tulee olla vähintään 25 % tukikelpoisista kustannuksista.

Tukiohjelmien lisäksi jakso 6 sisältää tarkemmat säännöt yksittäisten tukien (ns. matching-tuki) sekä verotuksen nopeutettujen poistojen hyväksyttävyydelle.

CISAF-kehyyksen jakso 7– Tukiohjelmat innovaatorahaston hankkeita varten

CISAF-kehyyksen jakso 7 koskee lähtökohtaisesti kaikkia niitä investointityyppejä, jotka olisivat tukikelpoisia jaksojen 4–6 perusteella. Jakso 7 sisältää tiettyjä helpotuksia valtiontuelle sellaisiin jaksojen 4–6 alla tukikelpoisille hankkeille, jotka on Innovaatorahaston kriteerien valossa arvioitu myönteisesti, ja joille on myönnetty ns. STEP-asetuksen²² mukainen suvereniteettimerkki:

- Jakson 4 mukaisille investoinneille tukikriteereitä helpotetaan siten, että investointien osalta ei erikseen tarvitsisi selvittää ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen toteutumista. Lisäksi vaatimus laitoksen valmistumisesta 48 kuukaudessa ei sovellu. Vähähiilisen vedyn tuotantoinvestointien osalta ei lisäksi sovelleta jaksoon 4 sisältyvää vaatimusta tuen kohdistumisesta ainoastaan uuteen kapasiteettiin eikä vaatimusta siitä, että

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/795, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta.

tukiohjelman budjetista vähintään 30 prosenttia on varattava RFNBO-polttoaineiden tuotantoon.

- Jakson 5 mukaisille investoinneille tukikriteereitä helpotetaan siten, niiden osalta ei erikseen olisi todennettava suorien kasvihuonepäästöjen eikä energian kulutuksen vähentymistä, joskin hankkeita koskisi kuitenkin vaatimukset kokonaispäästöjen vähentämisen varmentamisesta. Lisäksi hankkeisiin ei sovelleta vaatimusta laitosten valmistumisesta 60 kuukaudessa ja vaatimusta siitä, että hankkeella on saavutettava vähintään 80 prosenttia ennakoiduista päästöjen tai energian kulutuksen vähentymisestä.

Sillä, onko hankkeelle myönnetty suvereniteettimerkin lisäksi Innovaatorahastosta rahoitus, ei ole merkitystä tukiohjelman hyväksyttävyyden kannalta. Jakso 7 sisältää myös vaihtoehtoisia tapoja tuen määrän määrittelyyn.

3 Tavoitteet

Jo voimassa olevan, hallituksen kevään 2024 kehysriihen kasvupaketin osana päätetyn vuoden 2025 investointihyvityksen tavoitteena oli kehysriihikirjauksen mukaisesti saada sähköä hyödyntäviä mittaluokaltaan suuria teollisia investointeja liikkeelle ja samalla tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen. Kehysriihikirjauksen mukaisesti tavoitteena on lisäksi, että verohyvitysmalli toteutetaan julkisen talouden kestävyys turvaten. Hallitus päätti kevään 2025 puoliväliriihessä jatkaa puhtaan siirtymän investointien tukemista verohyvityksellä komission puhtaan teollisuuden kehityksen ohjelman valtioneuvoston tukemista mahdollistamana.

Yleisemmin hallituksen päättämällä kasvutoimilla pyritään kääntämään heikentynyttä kasvu- ja investointinäköymää. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on, että tarvetta suorille sopeutustoimille voidaan vähentää. Verohyvityksen tavoitteena on toimia osana tätä kokonaisuutta ja kannustaa toimijoita toteuttamaan mittaluokaltaan suuria puhtaan siirtymän kannalta tärkeitä hankkeita Suomessa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Yleistä

Hallituksen kevään 2025 puoliväliriihessä linjattiin, että jos EU:n valtioneuvoston tukemien puiteohjelmaa jatketaan, jatketaan Suomen suurten investointien verohyvitystä. Kesäkuussa 2025 annettu CISAF-kehys mahdollistaa pitkälti samantyyppisten investointien tukemisen, kuin joita 1.5.2025 voimaan tullut vuoden 2025 investointihyvityslaki koskee. Investointitukien soveltamisaloihin, myöntämisehtoihin ja enimmäistukimääriin on kuitenkin CISAF-puitteissa tullut sen verran muutoksia verrattuna kriisi- ja siirtymäpuitteisiin, ettei se mahdollistaisi suoraan vuoden 2025 investointihyvityksen voimassaolon jatkoa. Tämän vuoksi tässä esityksessä ehdotetaan, että investointien verohyvityksen jatko toteutetaan säätämällä erillinen uusi laki vuodesta 2026 alkaen myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verokannustimesta.

Malliltaan tämäkin verokannustin olisi verohyvitysmuotoinen, eli yhtiö saisi vähentää osan tekemänsä investoinnin kustannuksista yhtiön verotettavan tulon perusteella laskettavasta yhteisöverosta. Hyvityksestä käytettäisiin tässä ehdotuksessa vuoden 2025

investointihyvityksen kanssa yhtenäisesti termiä investointihyvitys, sillä kyseessä on investointikustannuksiin perustuva verohyvitys. Investointihyvitys olisi osa yhteisöveron laskentaperustetta tarkoittaen, että se vähännettäisiin yhtiön verotettavan tulon perusteella lasketusta yhteisöveron määrästä ennen maksuunpantavan yhteisöveron määrittämistä. Investointihyvitys olisi käytettävissä yhtiön verotettavaa tuloa vastaan tulolähteestä riippumatta vaikkakin on oletettavaa, että hyvitykseen oikeutetuilla yhtiöillä on lähinnä elinkeinotoiminnan tulolähteen tuloa. Koska kyseessä olisi verosta tehtävä vähennys, vähennys tehtäisiin vasta aikaisempien verovuosien tappioiden vähentämisen jälkeen.

Ehdotettu vuodesta 2026 alkaen myönnettävä investointihyvitys on valtiontukioikeudellisesti Euroopan komissiolle notifioitava ja komission etukäteisvalvonnan alainen tuki. Sääntelyn voimaantulo edellyttää, että komissio hyväksyy investointihyvityksen sisämarkkinoille sopivaksi valtiontueksi. Ehdotetun investointihyvityksen reunaehdot on muotoiltu siten, että investointihyvitys vastaisi CISAF-kehyksessä investointituille asetettuja edellytyksiä ja komissio voisi hyväksyä investointihyvityksen sisämarkkinoille yhteensopivaksi valtiontueksi CISAF-kehysten, tarkemmin sanottuna sen jaksojen 4.1, 5 ja 6, nojalla. Suomi on tehnyt investointihyvitystä (valtiontukiohjelmaa) koskevan ennakoilmoituksen Euroopan komissiolle (komission asianumero SA. 122579) 12.3.2026. Keskustelut komission kanssa valtiontuen hyväksyttävyydestä ovat vielä kesken. On mahdollista, että keskustelujen seurauksena komissio edellyttää vielä muutoksia tässä hallituksen esityksessä ehdotettuun kannustimeen ja sen myöntämisen edellytyksiin.

4.1.2 Investointihyvityksen peruste

4.1.2.1 Energian tuotantoa ja varastointia koskevat investointihankkeet

Energian tuotanto- ja varastointi-investointien osalta CISAF-kehysten jakson 4 soveltamisala vastaa pitkälti kriisi- ja siirtymäpuitteiden ja vuoden 2025 investointihyvityksen soveltamisalaa. Keskeisenä erona kriisi- ja siirtymäpuitteisiin verrattuna on, että CISAF-kehys kattaa investoinnit uusiutuvan vedyn lisäksi myös vähähiilisen vedyn tuotantoon (jakso 4.2).

Vuoden 2025 verohyvityksessä otettiin hyvin laajasti käyttöön kriisi- ja siirtymäpuitteiden mahdollisuudet tukea erilaisia uusiutuvan energian tuotantoa ja varastointia koskevia investointeja. Kansallisesti tuen ulkopuolelle rajattiin vain sähkön tuotantoinvestoinnit. Vuoden 2025 investointihyvityksessä hyvityksen kokonaistukimäärää ja tukikelpoisia hankkeita rajoittavana tekijänä on ensi sijassa 50 miljoonan euron hankekoko.

CISAF-kehys ei kuitenkaan mahdollista vastaavan euromääräisen soveltamiskynnyksen asettamista uusiutuvan energian ja vähähiilisten polttoaineiden tuotannon investoinneille. CISAF-kehysten mukaan näille investoinneille asetettava kokoraja saa olla enintään 1 MW nimelliskapasiteettia ja aggregointi on sallittava.²³

Hyvityksen vaikuttavuuden näkökulmasta, sen hallinnollisen toteutettavuuden varmistamiseksi ja verotuottovaikutusten hillitsemiseksi, hyvityksen soveltamisalaa energian tuotanto- ja varastointi-investointien osalta on tämän vuoksi arvioitu uudestaan ja se rajattaisiin vain sellaisiin investointityyppisiin, joihin on arvioitu liittyvän laajamittaista tukitarvetta ja joita ei arvioida vielä syntyvän riittävästi markkinaehtoisesti.

²³ Riippuen teknologiasta vuoden 2025 investointihyvityksen 50 miljoonan euron soveltamiskynnys voisi tarkoittaa noin 15–60 MW:n tuotantokapasiteettia.

Sähköntuotannosta jo noin 95 % perustuu puhtaisiin energialähteisiin, eikä tarvetta fossiilisten energialähteiden korvaamiselle sähköntuotannossa enää ole. Siten uusia investointeja tulisi tehdä ainoastaan markkinaehtoisesti vastaamaan kasvavaa kysyntää. Sähköntuotannon osalta CISAF-kehys edellyttää tuen kilpailuttamista (pl. demonstraatiohankkeet ja pienet hankkeet), mikä olisi käytännössä hankalaa, jollei mahdollonta, yhteensovittaa verohyvityksen kaltaiseen järjestelmään. Vastaavasti lämmöntuotannosta merkittävä osa perustuu jo nykyisin uusiutuvaan energiaan, pääosin bioenergiaan ja sektori puhdistuu nopeasti etenkin lämpösektorin sähköistymisen seurauksena. Esimerkiksi hukkalämpö- ja sähkökattilahankkeiden määrä on kasvanut viime vuosina merkittävästi.

Sähköntuotannon perustuessa enenevässä määrin vaihteleviin energialähteisiin erilaisten varastointiratkaisujen tarve kasvaa. Tavanomaiseen teknologiaan perustuvat sähköakut ja lämpövarastot ovat pitkälti jo saavuttaneet markkinaehtoisuuden. Lisäksi vuoden 2025 investointihyvitystä myönnettiin usealle suuren kokoluokan sähköakkuhankkeelle. Voidaan siten arvioida, että niitä on saatu ja saadaan hyvin liikkeelle jo aiemmilla tukiohjelmilla. Tukitarve näiden osalta liittyy pitkäaikaiseen varastointiin sekä uusiin ja uudehkoihin teknologioihin, joita ei ole vielä demonstroitu teollisessa mittakaavassa.

Liikennepolttoaineista suurin osa on edelleen fossiilisia. Energiaveroista ja päästökaupasta huolimatta fossiiliset polttoaineet tulevat myös tulevaisuudessa olemaan valtaosaa uusiutuvia polttoaineita halvempia ilman teknologian merkittävää kehittymistä. Jakeluvaihteen myötä uusiutuvien osuus liikenteessä kasvaa ja jakeluvaihteen alataivoilla voidaan myös osaltaan edistää investointeja etenkin kehittyneisiin uusiutuviin biopohjaisiin polttoaineisiin (esim. biokaasu) ja sähköpolttoaineisiin (RFNBO). Liikennepolttoaineita voidaan viedä huomattavasti sähköä tai lämmityspolttoaineita helpommin ja kauemmaksi. Lisäksi itse tuotantoteknologioihin liittyy vientipotentiaalia. Näistä syistä uusiutuvien liikennepolttoaineiden tukemiseen voidaan edelleen nähdä olevan perusteita.

Näiden seikkojen vuoksi ehdotetaan, että investointihyvityksen soveltamisala energian tuotantoa ja varastointia koskevien hankkeiden osalta käsittäisi uusiutuvien liikennepolttoaineiden tuotannon sekä sähkön ja lämmön pitkäaikaisen varastoinnin. Vähähiilisten polttoaineiden tuotanto voisi tulla hyvityksen piiriin, silloin kuin vähähiilisiä polttoaineita tuotetaan yhdessä uusiutuvien muuta kuin biologista alkuperää olevien polttoaineiden kanssa ja vähintään 80 % tuotetuista polttoaineista on uusiutuvia. On arvioitu, että tämä riittänee joustoksi hankkeissa, joissa tuotetaan vetyä ja vetypolttoaineita liikennekäyttöön. Tämä tarkoittaisi, että investointihyvityksen osalta ei otettaisi käyttöön jakson 4.2 mahdollisuuksia tukea laajemmin vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa.

4.1.2.1 Teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskevat investointihankkeet

Teollisuusprosessien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskevien investointien osalta CISAF-kehysten jakson 5 soveltamisala on kriisi- ja siirtymäpuitteita ja vuoden 2025 investointihyvitystä laajempi. CISAF-kehyksessä ei ole rajattu hiilestä irtautumisen teknologioita suoraan sähköistämiseen ja vedyn käyttöön, vaan se perustuu teknologianeutraaliin lähestymistapaan. Ehdotetaan, että tässä kategoriassa aineellinen soveltamisala määritellään laajasti ja teknologianeutraalisti rajaamatta sitä vain tiettyihin päästönvähennyks- ja energiatehokkuusteknologioihin.

Maakaasua hyödyntävät investoinnit rajattaisiin kuitenkin verohyvityksen ulkopuolelle. Ensinnäkin kyse on edelleen fossiilisesta polttoaineesta, joten tuen vaikuttavuus on heikompi kuin uusiutuviin energiamuotoihin siirryttäessä. Lisäksi yritykset ovat lopettaneet juuri

venäläisen maakaasun käytön ja vaikka maakaasulle on muitakin lähteitä, niin maakaasun käytön lisäämisen edistäminen valtiontuella ei tässä tilanteessa ole perusteltua. Maakaasun hyödyntämistä koskevat ehdot CISAF-kehyksessä ovat myös monimutkaiset ja hallinnollisesti raskaat toteuttaa.

Tässä kategoriassa investointihyvitys kohdistettaisiin edelleen vuoden 2025 investointihyvityksen tavoitteiden mukaisesti suuriin investointeihin euromääräisellä riittävän korkealla soveltamiskynnyksellä. Voimassa olevan investointihyvityksen valmistelun yhteydessä arvioitiin, että kriisi- ja siirtymäpuitteiden soveltamisalaan kuuluvat hiilestä irtautumista koskevat hankkeet, erityisesti teollisuuslaitosten energiatehokkuushankkeet ja suoraa sähköistämistä koskevat hankkeet, ovat koko luokaltaan tyypillisesti pienempiä ja suurempia hankkeita voisi olla vain yksittäisiä. Voidaan kuitenkin arvioida, että Suomen ilmastotavoitteiden kannalta merkittävimpiä olisivat investoinnit suurimpiin yksittäisiin päästönlähteisiin ja niitä koskevat investointihankkeet voidaan arvioida olevan kokoluokaltaan suuria. Ehdotetaan, että kynnyсарvo olisi vuoden 2025 investointihyvityksen kanssa yhtenäinen 50 miljoonaa euroa.

On mahdollista, että yhtiön tai konsernin teollinen toiminta Suomessa käsittää useamman teollisen tuotantolaitoksen. Tällöin Suomen ilmastotavoitteiden kannalta merkittäviä päästönvähennyksiä voitaisiin saavuttaa myös investoinnilla, joka koskee useamman erillisen laitoksen päästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista. Jotta voitaisiin kannustaa myös tällaisten investointikokonaisuuksien toteuttamiseen tai niiden aikaistamiseen, ehdotetaan, että tässä kategoriassa investoinnin vähimmäiskoko voitaisiin laskea yksittäisen laitospohjaisen investointihankkeen sijaan yhtiön tai koko konsernin investointiohjelman tasolla.

Vaikka soveltamisraja voitaisiinkin laskea investointiohjelmakohtaisesti, CISAF-kehuksesta johtuvia teknisiä vaatimuksia olisi kuitenkin tarkasteltava hankekohtaisesti eikä tätä tarkastelua varten konsernin investointiohjelmaan sisältyviä eri laitoksia koskevia investointihankkeita voida niputtaa yhteen. Investointihyvityksen hallinnollisen toteutettavuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi, ehdotetaan, että investointiohjelmaa rajattaisiin sekä laadullisesti että määrällisesti siten, että yhteen investointiohjelmaan voitaisiin niputtaa toisiinsa liittyviä teknisesti samankaltaisia investointeja. Yhteen investointiohjelmaan voitaisiin sisällyttää enintään viisi yksittäistä laitospohjaista investointihanketta ja jokaisen yksittäisen laitospohjaisen investointihankkeen vähimmäiskoko olisi oltava 10 miljoonaa euroa.

4.1.2.2 Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevat investoinnit

Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevien investointitukien soveltamisala on laajentunut kattamaan huomattavasti suuremman määrän erilaisia teknologioita. CISAF-kehityksen perusteella tukikelpoisia on 19 eri teknologialuokkaa.

Voidaan arvioida, että erityisesti kansainväliset investointihankkeet, joihin valtiontukikilpailu kohdistuu ja joihin erityisesti CISAF-kehityksen puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevalla tukimahdollisuudella on yritetty vastata, ovat suuria. Tästä syystä ehdotetaan, että investointihyvityksen aineellinen soveltamisala määriteltäisiin tässä kategoriassa yhtenäisesti CISAF-kehityksen kanssa. Investointihyvitys rajattaisiin vuoden 2025 investointihyvityksen kanssa yhtenäisesti suuriin investointeihin 50 miljoonan euron soveltamiskynnyksellä. Tässä kategoriassa soveltamiskynnystä arvioidaisiin laitospohjaisesti.

4.1.3 Investointihyvityksen määrä

CISAF-puitteet sisältävät paljon yksityiskohtaisia ja teknisiä vaatimuksia erityyppisten investointihankkeiden tukikelpoisuuden edellytyksiksi. Näitä edellytyksiä on kuvattu edellä nykytilan kuvauksessa. Tuettavien hankkeiden osalta investointihyvityksen myöntämiskriteerit määräytyisivät pitkälti CISAF-puitteiden vaatimusten mukaisesti.

Vuoden 2025 investointihyvityksen määrä on 20 % tukikelpoisista investointikustannuksista ja enimmillään 150 miljoona euroa konsernia kohden. Määrät perustuvat kriisi- ja siirtymäpuitteiden ns. nettonollalouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille verotuksen kautta myönnettävän tuen enimmäismääriin, eikä muille investointityypeille sallittuja korkeampia tuki-intensiteettejä otettu käyttöön.

CISAF-kehysten mukaiset tuki-intensiteetit ja enimmäistukimäärät poikkeavat joiltakin osin kriisi- ja siirtymäpuitteiden mukaisista määristä. Energian tuotantoa ja varastointia koskeville investoinneille ja teollisuuden hiilestä irtautumista koskeville investoinneille voidaan edelleen soveltaa 20 %:n tuki-intensiteettiä. Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskeville investoinneille tuki-intensiteetti on kuitenkin laskenut 15 %:iin, eikä CISAF-kehys lähtökohtaisesti siten mahdollista näille investoinneille vuoden 2025 investointihyvityksen kanssa samansuuruisia tuki-intensiteettiä. Poikkeuksen tähän muodostavat ns. aluetukialueille tehtävät investoinnit samoin kuin pk-yritysten tekemät investoinnit, joille verohyvitystä voitaisiin edelleen myöntää 20 %:n tuki-intensiteetillä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että investointihyvityksen määrä olisi 20 % investointikustannuksista, ellei CISAF-kehys edellytä alemman määrän asettamista.

Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevien investointien enimmäistukimäärä on CISAF-kehyksessä edelleen 150 miljoonaa euroa, mutta se lasketaan CISAF-kehyksessä hankekohtaisesti kriisi- ja siirtymäpuitteiden konsernikohtaisen laskennan sijaan. Hankekohtainen enimmäisrajan määrittely voisi kasvattaa hyvityksen yhteisöverotuottovaikutuksia, joten ehdotetaan, että raja laskettaisiin edelleen konsernikohtaisesti.

4.1.4 Investointihyvityksen aikataulu

CISAF-kehysten mukaiset tukiohjelmat voidaan hyväksyä pisimmillään viideksi vuodeksi ja ne voivat olla enimmillään voimassa vuoden 2030 loppuun asti. Suurimman tuen tarpeen arvioidaan kuitenkin kohdistuvan lähivuosille.

Tukien vaikuttavuuden ja kannustavan vaikutuksen näkökulmasta tuki tulisi kohdistaa mahdollisimman tarkasti sellaisiin hankkeisiin, joiden tukeminen on perusteltua ja jotka eivät olisi kannattavia ilman valtiontukea. CISAF-kehys koskee sellaisia toimialoja, joilla teknologinen kehitys on nopeaa ja tukitarve voi muuttua nopeastikin.

Investointien kannattavuuteen ja tukitarpeeseen vaikuttavat myös EU:n ja kansalliset ilmastopoliittiset toimet, kuten kansalliset ja EU-sääntelyyn perustuvat vaatimukset uusiutuvien polttoaineiden vähimmäismäärille sekä päästöjen hinnoitteluun liittyvät politiikkatoimet.

On arvioitu, että ajan myötä teknologinen kehitys ja muut politiikkatoimet vähentävät tarvetta julkisille tuki-instrumenteille. Mikäli hyvityksen voimassaoloaika säädettäisiin pitkäksi, on vaarana, että markkinoiden muuttuessa hyvityksen voimassaoloajan loppupuolella, tuettaisiin suuremmissa määrin sellaisia hankkeita, jotka eivät tarvitse. Verohyvityksen pitkä voimassaoloaika tekisi hyvityksen verotuottovaikutuksen arvioinnista erittäin epävarmaa ja

hyvityksen julkista taloutta heikentävät vaikutukset voisivat lopulta osoittautua hyvin suuriksi. Hyvityksen lyhyempi voimassaoloaika voisi lisäksi kannustaa aikaistamaan joitakin investointihankkeista.

Näiden seikkojen vuoksi verohyvityksen voimassaoloa ei olisi perusteltua ulottaa koko CISAF-kehityksen sallimalle enimmäisajalle. Voimassaoloaika rajattaisiin siten, että hyvitystä olisi haettava ja se olisi myönnettävä viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä.

Vuoden 2025 verohyvityksessä uusiutuvan energian investointeja ja teollisuuden hiilestä irtautumista koskevia investointeihin sovelletaan vaatimusta laitoksen valmistumisesta 36 kuukauden sisällä hyvityksen myöntämisestä. Kyseessä on suoraan kriisi- ja siirtymäpuitteista johtuva vaatimus. Jos hanke viivästyy tästä aikataulusta, pienenee käytettävissä olevan hyvityksen määrä 1 %:lla kuukaudessa, ellei kyse ole ns. force majeure -tilanteesta.

CISAF-kehityksessä aikarajaa koskevia ehtoja on joustavoitettu. Energian tuotanto- ja varastointi-investointeihin liittyvä aikaraja on pidentynyt 48 kuukauteen eikä aikarajaa sovelleta vesivoiman pumppuvarastointiin eikä muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden tuotantohankkeita. Teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskevien investointeihin liittyvä aikaraja on pidentynyt 60 kuukauteen. Sen sijaan puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevien investointien valmistusaikarajaa ei kummassakaan tukipuitteessa määritellä, eikä sitä ole määritelty kansallisestikaan vuoden 2025 verohyvityksessä.

Investointihyvityksen tarkoituksena on luoda Suomeen talouskasvua ja nopeuttaa investointien toteutumista. Tämän vuoksi ei ole perusteltua, että investoinnit voisivat käynnistyä vasta pitkällä tulevaisuudessa. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan kohtuullisen valmistumisajan asettamista myös sellaisille investoinneille, joita CISAF-kehityksen aikarajat eivät koske. Myös teknologisen kehityksen ja muiden ilmastopoliittisten toimenpiteiden vaikutukset tukitarpeeseen puoltaisivat kohtuullisen valmistumisajan asettamista kaikille investointihyvityksellä tuettaville hankkeille. Tämän vuoksi ehdotetaan, että hankkeiden valmistumiselle asetettaisiin 60 kuukauden määräaika, ellei CISAF-kehys edellytä tiukemman aikataulun asettamista. Viivästys ei edelleenkaan johtaisi investointihyvityksen menettämiseen kokonaan, vaan sen määrän pienenemiseen. Force majeure -tilanteissa viivästysseuraamusta voitaisiin edelleen jättää soveltamatta.

4.1.5 Hyvityksen myöntämismenettely

Vuoden 2025 verohyvityksen osalta Innovaatorahoituskeskus Business Finland toimii hyvityksen myöntävänä ja investointihankkeita seuraavana viranomaisena. Koska nyt ehdotetun investointihyvityksen myöntämisedellytykset vastaavat melko pitkälti vuoden 2025 investointihyvityksen myöntämisedellytyksiä, on perusteltua, että kriteereitä arvioi sama asiantuntijaorganisaatio. Näin ollen ehdotetaan, että Rahoituskeskus olisi myös jatkossa investointihyvityksen myöntävä viranomainen.

Hyvitystä haettaisiin Rahoituskeskukselta kirjallisella hakemuksella. Rahoituskeskus käsittelee hakemukset ja tekisi hyvityksen myöntämistä koskevat päätökset vuoden 2027 loppuun mennessä.

4.1.6 Hyvityksen käyttö

Investointihyvityksen käyttöön liittyvät reunaehdot on pyritty muotoilemaan mahdollisimman yhtenäisesti vuoden 2025 verohyvityksen kanssa. Investointihyvitys olisi käytettävissä investoinnin tehneelle yhtiölle määrättävästä yhteisöverosta, joten se kohdistuisi lähtökohtaisesti vain voitolliseen toimintaan. Konserneissa yhtiöiden verotettavaa tulosta voidaan lisäksi lähtökohtaisesti tasata konserniavustuksin, minkä vuoksi investointihyvitystä voitaisiin hyödyntää konserniavustusjärjestelmän sallimissa rajoissa myös muiden konserniyhtiöiden voittoa vastaan.

Investointihyvitystä voisi käyttää ensimmäisen kerran sinä vuonna, kun investointi valmistuu, kuitenkin aikaisintaan vuonna 2029 alkavana verovuotena. Jos investointi olisi osa investointiohjelmaa, voitaisiin investointihyvitystä käyttää vasta kuin kaikki investointiohjelmaan kuuluvat investointihankkeet ovat valmistuneet. Lisäksi investointihyvityksen käyttöä säädeltäisiin siten, että hyvitystä saisi käyttää verovuodessa enintään 10 prosenttia hyvityksen kokonaismäärästä. Investointihyvitys olisi käytettävissä yhteensä 20 vuotta.

Investointihyvityksen käyttöä vaadittaisiin vuosittain yhtiön veroilmoituksen antamisen yhteydessä tai myöhemmin verotuksen normaalien oikaisuaikojen puitteissa ja sen käyttöä valvoisi Verohallinto. Verohallinto ei valvoisi toiminnassaan niitä seikkoja, joista Rahoituskeskus vastaa. Siten Verohallinto ei esimerkiksi tarkastaisi sitä, onko tukea myönnetty oikein perustein, täytyvätkö jonkin yrityksen osalta investointihyvityksen edellytykset myöhempinä vuosina tai tulisiko tukea periä takaisin. Nämä asiat olisivat Rahoituskeskuksen toimivallan ja valvonnan piirissä. Mikäli Rahoituskeskus esimerkiksi katsoisi, että tukea tulee periä takaisin, tulisi tästä erillinen ilmoitus Verohallinnolle, joka perisi tuen takaisin verotuksen oikaisuin. Verohallinnon rooli investointihyvityksen toteutuksessa olisi siten erityisesti tekninen hyvityksen vähentämisestä (ikään kuin maksatuksesta) huolehtiminen verotuksen toimittamisen yhteydessä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Investointihyvitys vähennettäisiin verotuksen toimittamisen yhteydessä yhteisölle määrättävästä yhteisöverosta. Investointihyvityksellä olisi siten yhteisöveron tuottoa pienentävä vaikutus. Hyvitys muodostaisi verotuen.

Arvio investointihyvityksen vaikutuksesta yhteisöveron tuottoon perustuu käytettävissä oleviin tietoihin hyvityksen piiriin mahdollisesti soveltuvista investointiaikeista. Tietoja investointiaikeista on saatu työ- ja elinkeinoministeriöstä ja niitä on koostettu Elinkeinoelämän keskusliiton ylläpitämästä vihreiden investointien dataikkunasta. Tiedot ovat väistämättä epätarkkoja ja suuntaa antavia, koska hankkeiden tietoihin, aikatauluihin ja toteutuvuuksiin liittyy useita epävarmuuksia. Myös vuoden 2025 verohyvitystä saivat jotkin sellaiset hankkeet, joista ei ollut tietoa kyseisen hyvityksen vaikutusarviota laadittaessa.

Investointihyvitys olisi haettavana pidemmän ajan kuin vuoden 2025 verohyvitys, jota myönnettiin 40 hankkeelle. Vuoden 2025 verohyvitystä myönnettiin haetusta summasta noin kaksi kolmasosaa. Ehdotetun hyvityksen ehdot täyttävien hankkeiden lukumäärää on vaikea arvioida etukäteen täsmällisesti, mutta suuruusluokkana näiden määräksi voidaan aineistosta riippuen arvioida noin 100 – 200 kappaletta. Kun näistä hankkeista vähennetään vuoden 2025 verohyvitystä saaneet hankkeet, nämä hankkeet voisivat hakea vuosien 2026-2027 hyvitystä

karkeasti arvioituna noin 4 - 8 miljardilla eurolla. Hankkeiden toteutuvuuksiin liittyvien epävarmuuksien takia on oletettavaa, että merkittävä osa näistä hankkeista ei toteudu sellaisenaan tai suunnitellussa aikataulussa. Toisaalta kaikista hyvitystä hakevista hankkeista ei välttämättä ole vielä julkaistu tietoja. Jos oletetaan, että haetusta summasta myönnettäisiin kaksi kolmasosaa, myönnetyn hyvityksen määrä voisi olla noin 3 – 5,5 miljardilla eurolla.

Selvästi suurin osa, noin 80 prosenttia, edellä arvioidusta verotuottovaikutuksesta pohjautuu energian tuotannon tai varastoinnin hankkeisiin. Näiden hankkeiden toteutuvuuksiin liittyy toisaalta paljon epävarmuutta. Noin 15 prosenttia verotuottovaikutuksesta arvioidaan tulevan puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevista hankkeista. Teollisuuden kasvihuonepäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskevien hankkeiden osuus arvioidaan pieneksi.

Investointihyvitystä saisi käyttää verotuksessa alkaen vuodesta 2029 ja hyvityksen vuosittainen enimmäismäärä on kymmenesosa saadun hyvityksen kokonaismäärästä. Siten verotuksessa hyväksi luettavan hyvityksen kokonaismäärä voisi tässä esitetyllä rajauksilla ja oletuksilla olla korkeintaan 300 - 550 miljoonaa euroa vuodessa verovuodesta 2029 lähtien kunnes hyvitykset ovat kokonaisuudessaan käytetty.

Edellä on pyritty arvioimaan hankkeita, joiden toteutuminen arvioidaan mahdolliseksi investointihyvityksen saamisen kannalta. Verohyvityksen luonteen takia hyvityksen kokonaismäärä tai hyvitystä saavien hankkeiden lukumäärä ei ole ennalta rajoitettu. Tästä syystä vaikutukset verotuottoon voivat olla myös edellä esitettyä suuremmat. On mahdollista, että investointihyvityksen tulisi saamaan jotkin sellaisetkin hankkeet, jotka eivät sisälly yllä oleviin arvioihin. Myös hankkeiden aikataulut ja arviot niiden kokoluokista voivat muuttua. Edellä esitetyssä arvioissa ei ole myöskään otettu huomioon sitä mahdollisuutta, että jokin vuoden 2025 hyvitystä saanut hanke voisi olla ottamatta vastaan vuoden 2025 hyvitystä ja sen sijaan hakea ehdotettua hyvitystä.

Investointihankkeiden tyypilliset aikajänteet ja esimerkiksi rahoitukseen tai luvitukseen liittyvät epävarmuudet huomioon ottaen on toisaalta arvioitavissa, että kaikki edellä kuvatuista hankkeista eivät toteudu, tai eivät toteudu sellaisella aikataululla, että ne voisivat saada investointihyvityksen käyttöönsä. On mahdollista, että vain osa hankkeiden ilmoitetusta arvosta on investointihyvitykseen oikeuttavaa. Hankkeiden mahdollisesti saama suora tuki sekä suurten konsernien vähimmäisvero voivat myös vähentää investointihyvityksen verotuottoja pienentävää vaikutusta. Jotta investointihyvitys tulisi hyödynnettäväksi verotuksessa, yhtiön, jolle investointihyvitys on myönnetty, tulee tehdä verotettavaa voittoa. On mahdollista, että kaikki hankkeet eivät johda voitolliseen toimintaan investointihyvityksen käyttöaikana.

4.2.2 Vaikutukset yrityksiin

Investointihyvitys kohdentuisi sellaisiin yrityksiin tai konserneihin, jotka aikovat tehdä hyvitykseen oikeuttavia investointeja. Koska hyvitykseen oikeuttavat investoinnit ovat CISAF-kehityksessä ja ehdotetussa laissa rajattu hyvin kohdennetusti, hyvitys kohdentuisi käytännössä suppeaan joukkoon yrityksiä.

Hyvitystä hakevista hankkeista suurimman osan on edellä arvioitu painottuvan uusiutuvan energian ja vähähiilisten polttoaineiden tuotannon hankkeisiin. Näille investoinneille ei hyvityksen saamiseksi asetettaisi euromääräistä soveltamiskynnystä, joten verrattuna vuoden 2025 investointihyvitykseen myös pienemmät hankkeet voisivat saada ehdotettua investointihyvitystä.

CISAF-kehityksen asettamat edellytykset investointitukien hyväksyttävyydelle ovat paikoittain hyvin yksityiskohtaisia ja teknisiä ja tästä syystä myös ehdotetun investointihyvityksen saamisen edellytykset ovat osittain hyvin yksityiskohtaisia. Yhtiön on investointihyvitystä hakiessaan osoitettava, että sen investointihanke täyttää nämä yksityiskohtaiset ja tekniset edellytykset. Investointihyvitykseen oikeutetuille yhtiöille syntyy siten hallinnollista taakkaa investointihyvityksen hakemisesta ja siihen liittyvistä selvityksistä sekä myös tuen myöntämisen jälkeen tapahtuvasta hankkeiden seurantaan liittyvästä raportoinnista. Ottaen kuitenkin huomioon mahdollisesti saatavan tuen mittava määrä ja laatu ylimääräisenä yrityksille myönnettävänä valtiontukena, aiheutuvia hallinnollisia velvoitteita ei voida pitää missään määrin kohtuuttomina, vaan välttämättöminä sen varmistamiseksi, että valtiontuen myöntämisen perusteet ovat kiistatta olemassa.

4.2.3 Vaikutukset investointeihin

Vuoden 2025 verohyvityksen tapaan myös verohyvityksen jatkoon tavoitteena on edistää sähköä hyödyntäviä suuria teollisia investointeja ja tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen. Yleisemmin hallituksen päättämällä kasvutoimilla pyritään kääntämään heikentynyttä kasvu- ja investointinäkökymää. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on, että tarvetta suorille sopeutustoimille voidaan vähentää.

Kuten vuoden 2025 hyvityksellä, hyvityksen jatkolla voisi olla myönteisiä välillisiä vaikutuksia investointeihin. Pienentämällä yrityksen maksettavaksi tulevaa yhteisöveroa investointihyvitys kannustaa sijoittamaan Suomeen, lisäämään tai aikaistamaan hyvityksen soveltamisalaan kuuluvia puhtaan siirtymän investointeja. Hyvityksen vaikutusta tällaisten investointien määrän lisääntymiseen ei kuitenkaan voida täsmällisesti arvioida, koska investointien syntymiseen vaikuttaa useita muitakin verotuksesta riippumattomia tekijöitä. Lisäksi investointihyvitys muodostaisi tällaisen investoinnin rahoituksesta vain osan, maksimissaan 20 prosenttia investoinnin kokonaismäärästä, ja tämä summa tulisi hyödynnettäväksi verotuksessa viiveellä.

Investointihyvitys kannustaisi uusiin investointeihin, koska hyvitys myönnettäisiin vain sellaisille hankkeille, joiden osalta työt aloitetaan hyvityksen hakemisen jälkeen. Energian tuotantoa ja varastointia sekä teollisuuden hiilestä irtautumista koskevien hankkeiden osalta hyvityksen saamisen edellytyksenä olisi nimenomaisesti se, että hyvitys kannustaa yhtiötä tekemään investoinnin, jota se ei toteuttaisi lainkaan tai jonka se toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman hyvitystä. Yhtiön tulisi investointihyvitystä hakiessaan esittää kannattavuuslaskelmat tämän edellytyksen todistamiseksi.

Verrattuna vuoden 2025 investointihyvitykseen, hyvityksen soveltamisalaa on energian tuotanto- ja varastointi-investointien osalta tarkennettu ja se rajattaisiin vain sellaisiin investointityyppeihin, joihin on arvioitu liittyvän laajamittaista tukitarvetta ja joita ei arvioida vielä syntyvän riittävästi markkinaehtoisesti.

Investointihyvitys sisältää elementtejä, jotka kannustavat investointien nopeaan valmistumiseen ja toiminnan kääntämiseen voitolliseksi. Kaikkien hyvityksellä tuettavien investointihankkeiden on valmistuttava joko 48 tai 60 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämisestä. Jos investointi ei valmistuisi tässä aikataulussa, pieneneisi yhtiön käytössä oleva investointihyvityksen kokonaismäärä. Koska kaikkien jaksojen osalta investointihyvityksen käyttö jakautuisi vähintään kymmenen vuoden ajanjaksolle ja se tulisi käyttää viimeistään vuonna 2048 alkavana verovuotena, hyvityksen saaneella yhtiöllä on kannustin kääntää toiminta mahdollisimman pian verotettavaa voittoa tuottavaksi toiminnaksi.

4.2.4 Vaikutukset ilmastoon ja ympäristöön

Vuoden 2025 verohyvityksen tapaan myös hyvityksen jatkoon tavoitteena on saada sähköä hyödyntäviä mittaluokaltaan suuria teollisia investointeja liikkeelle ja samalla tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen.

Investointihyvityksen taustalla oleva CISAF-kehys perustuu pitkälti vuonna 2023 hyväksytyjen tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden siirtymäjaksolle, joiden tavoitteena oli nopeuttaa uusiutuvan energian käyttöönottoa, teollisuuden vähähiilistämistä ja vauhdittaa nettonollalautta edistäviä valmistavan teollisuuden investointeja.

Ehdotettu hyvitys sisältää useita edellytyksiä, joilla pyritään varmistamaan, että hyvitystä saavien investointien vaikutukset ovat joko ympäristön ja ilmaston kannalta myönteisiä tai ne eivät ole merkittävästi haitallisia.

Koska ei ole tiedossa, mitkä investointihankkeet tulevat hyvitystä lopulta saamaan ja käyttämään, ei myöskään ole mahdollista täsmällisesti arvioida hyvityksen vaikutuksia Suomen päästötavoitteisiin, ympäristöön tai ilmastoon.

Niiltä osin kuin investointihyvitys kannustaa lisäämään tai aikaistamaan investointeja, jotka korvaavat Suomessa kasvihuonepäästöjä aiheuttavaa tuotantoa, muutoksella voidaan arvioida olevan Suomen laskennallisia nettopäästöjä alentava vaikutus. Joiltakin osin, esimerkiksi kannustaessaan uusien laitteistojen, komponenttien tai raaka-aineiden tuotannon lisääntymiseen, muutos voisi myös välillisesti lisätä kasvihuonepäästöjä.

Muutoksen vaikutuksen globaaleihin kasvihuonepäästöihin arvioidaan jäävän mahdollista Suomen laskennallisia kasvihuonepäästöjä vähentävää vaikutusta pienemmäksi. Niiltä osin kuin hyvitys vaikuttaa investoinnin sijoittumiseen Suomeen jonkin muun EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvan maan sijaan, ehdotuksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta globaaleihin päästöihin. Hyvityksen vaikutus kohdistuisi pääosin päästökauppasektorille, jossa päästöoikeuksien määrä ei välttämättä vähentyisi toimenpiteen takia lainkaan.

Ehdotuksella voi olla välillisiä negatiivisia ympäristövaikutuksia siltä osin kuin ehdotus kannustaa kokonaan uuden tuotantokapasiteetin lisäämiseen tai laitteistojen, komponenttien tai raaka-aineiden tuotannon lisääntymiseen.

4.2.5 Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Hyvitys aiheuttaisi hallinnollisia kustannuksia Business Finlandille. Rahoituskeskus käynnistäisi tukiohjelmahaun, käsitelisi verohyvityshakemukset, päättäisi hyvityksen myöntämisestä sekä vastaisi investointihankkeiden seurannasta ja hyvityksen myöntämiseen ja hankkeiden seurantaan liittyvistä muista tehtävistä.

Muutosehdotuksella arvioidaan olevan vähäisiä vaikutuksia Verohallinnon toimintoihin, kuten lomakkeisiin, ohjeistuksiin ja tietojärjestelmiin.

4.2.6 Investointihyvityksen suhde minimiverosääntelyyn

Kansainvälinen minimivero voi lähtökohtaisesti vaikuttaa verotuksen kautta annettavien tukien, kuten ehdotetun investointihyvityksen vaikuttavuuteen. On mahdollista, että investointihyvitystä hyödynnettäisiin usein sellaisissa konserneissa, jotka ovat

minimiverosäätelyssä tarkoitettuja suuria konserneja ja siten minimiverosäätelyn piirissä, vaikka ehdotettu hyvitys ei vuoden 2025 investointihyvityksen tapaan rajaudu kaikissa investointityypeissä ainoastaan yli 50 miljoonan euron investointeihin.

Ehdotettu investointihyvitys voi aiheuttaa suurille konserneille velvollisuuden maksaa täydennysveroa, jos konsernin minimiverosäätelyn mukaisesti laskettu efektiivinen veroaste Suomessa laskisi investointihyvityksen vuoksi alle 15 prosenttiin. Valmistelussa on arvioitu, että uusi ehdotettu investointihyvitys täyttäisi kuitenkin uuden ehdotetun substanssiperusteisia verokannustimia koskevan olettasäännön edellytykset ehdot täyttävälle verokannustimelle. Näin ollen, vaikka ehdotettu investointihyvitys vähennettäisiin yhtiölle maksuun tulevista yhteisöveroista, minimiverolaskennassa hyvitystä ei käsiteltäisi täysimääräisesti veron vähennyksenä. Investointihyvityksen käytön ei siten arvioida pienentävän yhtiön efektiivistä veroastetta samalla tavalla kuin ennen substanssiperusteisia verokannustimia koskevan olettasäännön soveltumista.

Toisaalta jo ennen edellä mainitun olettasäännön soveltumista investointihyvityksen vaikutus konsernin efektiiviseen veroasteeseen Suomessa on voinut vaihdella konsernien välillä. Koska tosiasiallista verotasoä tarkastellaan valtiokohtaisesti, voi hyvityksen vaikutus minimiverolaskennassa riippua myös siitä, onko konsernilla muuta toimintaa Suomessa. Tällaiseen muuhun toimintaan kohdistuva yhteisöverokannan suuruinen verorasitus osittain kompensoisi hyvityksen vaikutusta, jolloin kokonaisuutena tarkastellen efektiivinen veroaste ei välttämättä Suomessa poikkeaisi merkittävästi 15 prosentista alaspäin. Yhteisöverokannan suunnitellun alentamisen jälkeen tämä vaikutus voisi jäädä vähäisemmäksi. Konsernien välisiä eroja voisi syntyä myös siitä, että substanssiperusteisia verokannustimia koskevan olettasäännön hyötyä minimiverolaskennassa rajoitetaan erillisellä substanssirajoituksella. Substanssirajoitus on 5,5 prosenttia lainkäyttöalueen henkilöstökuluista tai tietyistä poistoista, riippuen siitä, kumpi on korkeampi. Vaihtoehtoisesti konsernissa voitaisiin tehdä valinta käyttää hankintamenoja laskentaa (1 prosentti aineellisen omaisuuden hankintameno määrästä, lukuun ottamatta maa-alueet ja muu poistokelvoton omaisuus). Koska investointihyvitys kohdistuu suuriin teollisiin investointeihin, voidaan arvioida, että merkittävä osa investointikustannuksista on sellaista aineellista omaisuutta, joka luettaisiin substanssirajoituksen laskentapohjaan ja joka siten kasvattaisi olettasäännöstä syntyvää hyötyä konsernille. Jos hyvitykseen oikeutetulla konsernilla on lisäksi Suomessa muuta toimintaa, myös tähän toimintaan liittyvä aineellinen omaisuus ja henkilöstömenot voitaisiin ottaa substanssirajoituksen laskennassa huomioon.

Investointihyvityksen vaikutusta velvollisuuteen maksaa minimiverosäätelyn mukaista täydennysveroa voi lieventää myös täydennysveron määrää laskettaessa tehtävä niin kutsuttu substanssiperusteinen vähennys. Substanssiperusteinen vähennys tehdään henkilöstömenojen ja aineellisen omaisuuden perusteella. Aineellisen omaisuuden osalta vähennys on 5 prosenttia huomioon otettavan aineellisen omaisuuden kirjanpitoarvosta. Huomioon otettava aineellista omaisuutta ovat muun muassa aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet. Koska investointihyvitys kohdistuu suuriin teollisiin investointeihin, voidaan arvioida, että merkittävä osa investointikustannuksista on sellaista aineellista omaisuutta, joka oikeuttaa minimiverojärjestelmässä substanssiperusteiseen vähennykseen. Jos hyvitykseen oikeutetulla konsernilla on lisäksi Suomessa muuta toimintaa, myös tähän toimintaan liittyvä aineellinen omaisuus ja henkilöstömenot voivat vähentää investointihyvityksestä aiheutuvaa täydennysveron määrää. Tästäkin syystä voidaan arvioida hyvityksen vaikutuksen minimiverotukseen olevan vähäisempi sellaiselle konsernille, jolla on Suomessa myös muuta toimintaa, johon liittyy henkilöstömenoja ja aineellista omaisuutta.

4.2.7 Verotuottovaikutuksen kompensatio

[Täydennetään]

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Investointihyvitykseen oikeuttavat investoinnit

Valmistelun aikana on harkittu myös vaihtoehtoisia keinoja esitetyille sääntelylle sekä arvioitu niitä etenkin esitettyjen tavoitteiden toteuttamisen näkökulmasta. Ehdotetun investointihyvityksen tarkoituksena on toimia jatkona vuoden 2025 investointihyvitykselle. Tämän vuoksi investointihyvityksen reunaehdot on pyritty muotoilemaan mahdollisimman yhtenäisesti vuoden 2025 investointihyvityksen ehtojen kanssa. Kuitenkin joltain osin reunaehdoja on arvioitu uudestaan sen takia, että voimassa oleva CISAF-kehys ei ole täysin yhtenäinen aiempien kriisi- ja siirtymäpuitteiden kanssa, eikä CISAF-kehys tämä vuoksi mahdollista täysin samanlaisia reunaehdoja uudelle investointihyvitykselle.

Edellä keskeisissä ehdotuksissa kuvatun mukaisesti valmistelun yhteydessä on arvioitu erilaisia soveltamisalan laajuuksia erityisesti koskien energian tuotanto- ja varastointi-investointeja, sillä niille ei ole mahdollista asettaa vuoden 2025 investointihyvityksessä sovellettavaa 50 miljoonan euron vähimmäiskokoa. Valmistelussa on arvioitu myös vaihtoehtoa, että energian tuotanto- ja varastointi-investointien osalta jatkettaisiin vuoden 2025 investointihyvityksen kanssa yhtenäisellä aineellisella soveltamisalalla mutta ilman euromääräistä vähimmäiskynnysrajaa.

Jos investointihyvityksen jatko toteutettaisiin energian tuotantoa ja varastointia koskevien investointien osalta CISAF-kehysten laajalla aineellisella soveltamisalalla ilman euromääräistä investoinnin kokorajaa, olisi mahdollista, että hyvityksen soveltamisalaan tulisi enenevässä määrin sellaisia pieniä tai pienehköjä investointeja, joihin ei välttämättä liity tukitarvetta ja joiden tukemiseen ei liity merkittäviä ilmastopoliittisiakaan perusteita. Pienemmistä investointihankkeista ei ole olemassa kattavasti tietoja, joiden perusteella verotuottovaikutuksia voitaisiin arvioida tarkasti. Tällaisia potentiaalisia pieniä hankkeita voidaan kuitenkin arvioida olevan monia. On todennäköistä, että laajalla soveltamisalalla ilman euromääräistä rajaa tukihakemusten määrä ja myönnetyn hyvityksen määrä kasvaisi merkittävästi. Tämä kasvattaisi erittäin merkittävästi hyvitysohjelman toimeenpanosta tukiviranomaiselle eli Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja vaikuttaisi merkittävästi ohjelman hallinnolliseen toteutettavuuteen. Vuoden 2025 investointihyvityksen myöntämisen edellytyksenä energian tuotantoa ja varastointia koskevalla hankkeella on, että hanke ei olisi kannattava ilman tukea. Vastaavaa ehtoa sovellettaisiin uuteen investointihyvitykseen. Valmistelussa on arvioitu, olisiko tämä riittävä kohdistamaan investointihyvityksen sellaisiin sektoreihin ja teknologioihin, joiden tukemista julkisin varoin voidaan pitää perusteltuna. On kuitenkin arvioitu, että tämän ehdon arvioiminen laajemmassa määrässä pieniä hankkeita voi lisätä merkittävästi ohjelman toteuttamisesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa tukiviranomaiselle. Tämän vuoksi ei ole päädytty jatkamaan investointihyvityksen laajaa aineellista soveltamisalaa vaan rajattu sitä erityisesti sellaisiin sektoreihin, joiden tukemiseen on löydettävissä perusteita esim. Suomen energia- ja ilmastopoliittikan näkökulmasta.

Valmistelussa on energian tuotannon ja varastoinnin osalta arvioitu myös muita keinoja hyvityksen kohdistamiseen. Sähkön ja lämmöntuotannon on edellä kuvatuksi arvioitu puhdistuvan pitkälti markkinaehtoisesti ja on arvioitu, että molempien sektorien osalta

tukitarvetta on lähinnä uusissa energiateknologioissa, joihin liittyvien riskien takia yrityksillä ei ole riittäviä kannustimia investoida niihin vakiintuneiden teknologioiden sijaan. Myös varastointi-investointien osalta on arvioitu, että tukitarvetta voisi pidempiaikaisen varastoinnin lisäksi liittyä lähinnä uusiin teknologioihin. Valmistelun yhteydessä on arvioitu, että verohyvityksen kaltainen instrumentti ei välttämättä sovellu kovin hyvin nimenomaisesti uusien teknologioiden tukemiseen. Uuden teknologian arviointi on usein tapauskohtaista ja siihen liittyy melko paljon verotuelle vierasta harkinnanvaltaa. Lisäksi on arvioitu, että ehdotettu 20 %:n tuki-intensiteetti ja tuen maksaminen pienissä erissä jälkikäteen tuskin kannustavat kovin suuriin riskeihin teknologian suhteen. Tämän vuoksi on arvioitu, että mahdollisesti näihin sektoreihin liittyvää uutta teknologiaa olisi perustellumpaa tukea muun tyyppisillä tukinstrumenteilla ja on päädytty siihen, että lämmön- ja sähköntuotanto jätetään kokonaan hyvityksen soveltamisalan ulkopuolelle ja varastoinnin puolelta hyvitys kohdistetaan pitkäaikaiseen varastointiin.

Lisäksi on arvioitu vähähiilisten polttoaineiden sisällyttämistä investointihyvityksen soveltamisalaan. Kuten edellä on todettu, CISAF-kehys mahdollistaa tietyin edellytyksin myös vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa koskevien investointihankkeiden tukemisen. CISAF-kehysjakson 4.1 mukaan uusiutuvan vedyn tuotantolaitoksena saa tukea sellaisia laitoksia, joiden tuottamasta vedystä enintään 20 % on vähähiilistä (muuten uusiutuvaa) ja jakso 4.2. sallisi laajamittaisemmankin vähähiilisten polttoaineiden tukemisen. Valmistelussa on arvioitu tarvetta vähähiilisten polttoaineiden tukemiseen laajemmin kuin jakso 4.1. mahdollistaisi. Tieliikennekäytössä erityisesti uusiutuvien polttoaineiden tukemista puoltaisi se, että uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä *jakeluvelvoitelaki*) mukaisia jakeluvelvoitetta ei voi täyttää toimittamalla liikennekäyttöön vähähiilisiä polttoaineita. Jakeluvelvoitelaisissa on säädetty myös erillisestä osatavoitteesta RFNBO-polttoaineiden jakelulle. Toisaalta esimerkiksi lentoliikenteen polttoaineiden osalta arviointi ei ole yhtä suoraviivaista. ReFuelEU Aviation -asetuksella on asetettu erityistavoitteita kestäville lentoliikenteessä käytettäville polttoaineille. Lentopolttoaineiden toimittajat voivat saavuttaa asetuksessa kestäviä lentopolttoaineita ja synteettisiä lentopolttoaineita koskevat vähimmäisosuudet myös muulla kuin fossiilisilla vähähiilisellä vedyllä sekä synteettisillä vähähiilisillä lentopolttoaineilla, jotka on tuotettu muusta kuin fossiilisesta vähähiilisestä vedystä. Vastaavasti teollisuudessa käytettävän vedyn osalta arviointi ei ole suoraviivaista, sillä mahdollisen uusiutuvuudesta aiheutuvien lisäkustannuksen vieminen hintoihin voi olla hankalampaa kuin liikennesektorilla. On arvioitu, että esimerkiksi puhtaan teräksen valmistuksessa uusiutuvuudesta ei ole yrityksille merkittävää lisähyötyä suhteessa vähähiiliseen vetyyn, jolla saavutetaan jo merkittäviä päästövähennyksiä. Toisaalta uusiutuvan energian direktiivi (REDIII) edellyttää vähintään 42 %:n uusiutuvan vedyn osuutta teollisuuden vetykäytöstä vuonna 2030. Vähähiilisen vedyn laajamittainen tukeminen saattaa hankaloittaa tämän tavoitteen saavuttamista. Lisäksi on huomioitava, että CISAF-kehys edellyttää, että jos päätetään tukea vähähiilisiä polttoaineita, tukiohjelman budjetista vähintään 30 % on varattava RFNBO-hankkeille (kohta 74). Investointihyvityksen kaltaisessa tukimuodossa tämän ehdon toteuttaminen voisi käytännössä olla todella hankalaa, sillä verohyvityksen logiikka on, että kaikki lain edellytykset täyttävät hankkeet saavat hyvityksen. Tällöin olisi varmuudella käytännössä mahdotonta etukäteen määrittää, että 30 % tukiohjelman budjetista kohdistuisi jakson 4.1 edellytykset täyttävälle RFNBO-hankkeille. Teollisen vedyn käytön kannalta arvioinnissa tulee huomioida myös se, että CISAF-kehys mahdollistaa sen, että teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevassa investoinnissa tukikelpoisiksi kustannuksiksi huomioidaan energian tuotantoon liittyviä investointikustannuksia, silloin kuin energian tuotanto on olennainen osa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevaa investointia. Eli esimerkiksi tilanteessa, jossa osa investoinnista muodostuisi siitä, että teollinen itse valmistaisi tuotantoprosessissa käyttämänsä vedyn, voitaisiin koko hanketta arvioida teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevana investointina. CISAF-

kehyyksen teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevia investointeja koskeva 5 jakso ei edellytä vastaavaa 30 %:n uusiutuvan vedyn vähimmäisosuutta kuin CISAF-kehyyksen 4.2 jakso. Tämä tuo joustavuutta teollisuuden omaa vetykäyttöä koskeviin hankkeisiin. Tämän vuoksi on päädytty siihen, että ei oteta käyttöön CISAF-kehyyksen jaksoa 4.2.

Investointihyvityksen myöntämismenettely

Valmistelun yhteydessä on arvioitu myös investointihyvityksen myöntämiseen sovellettavia menettelyitä.

Kriisi- ja siirtymäpuitteiden jaksojen 2.5.1, 2.6 ja 2.8 mukainen investointituki oli myönnettävä 31.12.2025 mennessä. Tämän vuoksi vuoden 2025 investointihyvitykseen sovelletaan muista yhteisöverotuksen kautta annettavista tuista poikkeavaa menettelyä. Toisin kuin esimerkiksi T&K lisävähennystä ja korotettuja poistoja, vuoden 2025 investointihyvitystä ei vaadita veroilmoituksella, vaan sitä on haettava ja päätös sen myöntämisestä on tehtävä jo etukäteen jo ennen varsinaista hyvityksen käyttämistä ja erillään normaalista yhteisöveromenettelystä. CISAF-kehyyksen 22 kappaleessa todetaan, että tuella voidaan kuitenkin tiettyjen kumulatiivisten edellytysten täytyessä katsoa olevan kannustinvaikutus, vaikka työt olisivat aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Nämä edellytykset ovat seuraavat: tuki myönnetään automaattisesti puolueettomin ja syrjimättömin perustein ja ilman jäsenvaltion harkintavaltaa ja tukitoimenpide on hyväksytty ja se on voimassa ennen tuetun hankkeen tai toiminnan aloittamista, lukuun ottamatta verotuksellisia jatko-ohjelmia, joissa toiminta kuului jo aikaisempien, veroetujen muodossa olevien järjestelmien piiriin. CISAF-kehyyksen kappale voisi siten mahdollistaa myös perinteisemmän menettelyn, jossa investointihyvitystä vaadittaisiin veroilmoituksella jälkikäteen siinä vaiheessa, kun investointikustannuksia kertyy tai investointi valmistuu.

Voidaan kuitenkin arvioida, että ehdotetun investointihyvityksen soveltamiskriteerien arviointi osana normaalia verotusmenettelyprosessia olisi hankalaa. Kyseessä on erityisesti suurille teolliselle investoinneille kohdistettu tuki-instrumentti, jonka CISAF-kehyyksestä johtuvat edellytykset ovat paikoin hyvin monimutkaisia. On myös investoinnin toteuttajan oikeusvarmuuden näkökulmasta perusteltua, että päätös investointihyvityksen myöntämisestä tehdään etukäteen, ennen kuin investointi käynnistyy. Tämän vuoksi on perusteltua, että vaatimusta investointihyvityksen hakemisesta ennen töiden alkamista sovellettaisiin uudessakin hyvityksessä kaikkiin hyvityksen piiriin tuleviin investointeihin ja että investointihyvitykseen sovellettaisiin muiltakin osin vastaavaa myöntämismenettelyä kuin vuoden 2025 investointihyvitykseen.

Investointihyvityksestä kirjattu laskennallinen verosaaminen suurten konsernien vähimmäisverotuksessa.

Vuoden 2025 investointihyvityslakiin sisältyy 33 §, jossa säädetään kyseisen verohyvityksen suhteesta vähimmäisverolain 9 luvun siirtymäsäännöksiin. Sittemmin OECD/IF:n piirissä on täsmennetty ohjeistusta ehdot täyttäviin verokannustimiin liittyen ja siirtymävuoden laskennallisia verovelkoja koskevan erityissäännöksen soveltamisalan ulkopuolelle rajataan lähinnä vain sellaiset kannustimet, joita ei olisi olemassa ilman valtiollista järjestelyä (ks. HE 6/2026 vp, s. 12). Tämän valossa on arvioitu, että vastaavalle erityissäännökselle nyt ehdotetun hyvityksen osalta ei ole tarvetta.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Tässä jaksossa esitellään lyhyesti muutamissa muissa maissa käytössä olevia investointien verokannustimia, erityisesti siltä osin, kuin muut EU-jäsenmaat ovat ottaneet käyttöön ehdotetun investointihyvityksen kaltaisia yhteisöverokannustimia. Myös CISAF-kehysten mukaisia suoraa tukia on soveltuvilta osin selvitetty. Vertailun taustamateriaalina on käytetty muun muassa muiden maiden kansallisia viranomaissivustoja, The International Bureau of Fiscal Documentation (*IBFD*) -kirjaston maakohtaisia yritysverotuksen yhteenvedoja sekä komission ylläpitämää tietokantaa notifioiduista CISAF-kehysten mukaisista valtiontukiohjelmista²⁴. CISAF-kehystä edeltävien kriisi- ja siirtämäpuitteiden mukaisia suoran tuen tukiohjelmia on kuvattu vuoden 2025 investointihyvityslain esitöissä (HE 207/2024 vp).

Komissio on tähän mennessä hyväksynyt yhteensä 16 tukiohjelmaa CISAF-kehysten nojalla. Näistä Ranskan, Saksan, Tanskan ja Italian tukiohjelmaa käsitellään tarkemmin jäljempänä. Näiden lisäksi komissio on hyväksynyt CISAF-kehysten perusteella:

- Espanjan 700 miljoonan euron suoran tuen ohjelman, joka koskee puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia lisääviä investointeja,
- Espanjan 200 miljoonan avustusohjelma, joka koskee sähköautoarvoketjun teknologian valmistuskapasiteettia,
- Espanjan 410 miljoonan euron suoran tuen ohjelma teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen,
- Espanjan Katalonian alueen suoran tuen ohjelman puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskeville investoinneille,
- Unkarin n. 4,1 miljardin euron nettonollateknologian valmistuskapasiteettia koskevan tukiohjelman, joka muodostuu sekä suorasta tuesta (n. 2.05 miljardia euroa) ja verohelpotuksista (n. 2.05 miljardia euroa),
- Kreikan 400 miljoonan euron tukiohjelman nettonollateknologian valmistuskapasiteettiin, jossa tukea voidaan myöntää suorana tukena tai verohelpotuksin,
- Luxemburgin 500 miljoonan euron suoran tuen tukiohjelman nettonollateknologian valmistuskapasiteettia lisääville investoinneille,
- Itävallan 100 miljoonan euron suoran tuen ohjelman, joka koskee nettonollateknologian valmistuskapasiteettia lisääviä investointeja sekä,
- Romanian 150 miljoonan euron suoran tuen ohjelman akkupohjaisiin energian varastointijärjestelmiin.

²⁴ Lista notifioiduista valtiontukiohjelmista on saatavilla komission kriisi- ja siirtymäpuitteita koskevalta sivustolta https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/temporary-crisis-and-transition-framework_en.

5.2.1 Ranska

Ranskassa otettiin käyttöön maaliskuussa 2024 kriisi- ja siirtymäpuitteiden jakson 2.8 mukainen vihreän teollisuuden investointien verohyvyitys, ”Crédit d'Impôt au titre des Investissements dans l'Industrie Verte, C3IV”, jonka tavoitteena on edistää vihreiden teollisuushankkeiden toteuttamista.

Kriisi- ja siirtymäpuitteiden jakson 2.8 mukainen vihreän teollisuuden investointien verohyvyitys on tarkoitettu investoinneille, jotka kohdistuvat nettonollalouteen siirtymiseen tarvittavien akkujen, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien ja lämpöpumppujen tuotantoon, näiden laitteistojen valmistukseen suoraan tarkoitettujen ja ensisijaisesti siinä käytettävien keskeisten komponenttien tuotantoon sekä kyseisten laitteistojen ja komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden tuotantoon tai talteenottoon. Verohyvyityksen soveltumiseksi keskeisiä komponentteja ja raaka-aineita tuottavien yritysten on osoitettava, että vähintään 50 prosenttia hankkeen liikevaihdosta saadaan yrityksiltä, jotka harjoittavat akkujen, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien ja lämpöpumppujen tuotantotoimintaa tuotantoketjun loppupäässä.

Verohyvyitys on suunnattu pienille ja keskisuurille yrityksille sekä suurille yrityksille. Verohyvyityksen määrä on 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kuitenkin enintään 150 miljoonaa euroa yritystä kohden. Hyvitystä voidaan korottaa tietyillä alueilla tehtyjen investointien osalta riippuen investoinnin sijainnista joko 25 prosenttiin, jolloin tuen enimmäismäärä yritystä kohden nousee 200 miljoonaa euroon tai 40 prosenttiin, jolloin tuen enimmäismäärä yritystä kohden on 350 miljoonaa euroa. Lisäksi pienten yritysten tekemien investointien osalta hyvitystä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä ja keskisuurten yritysten tekemien investointien osalta 10 prosenttiyksikköä. Verohyvyityksen enimmäismäärät vastaavat kriisi- ja siirtymäpuitteiden enimmäismääriä.

Verohyvyitys vähennetään verovelvollisen sen verovuoden tai tilikauden maksettavasta tuloverosta tai yhteisöverosta, jona investointisuunnitelmassa tarkoitetut menot ovat aiheutuneet. Jos verohyvyityksen osuus ylittää tilikaudelta tai verovuodelta maksettavan veron, ylijäämä palautetaan verovelvolliselle. Verohyvyitys voidaan palauttaa myös silloin, jos verovelvollisen tulos jää negatiiviseksi.

Verohyvyityksen soveltaminen edellyttää julkisen rahoituksen pääosaston (DGFIP) hyväksynnän sekä ympäristö- ja energiahallintoviraston (ADEME) antaman puoltavan lausunnon hankkeen tukikelpoisuudesta. Hakemus on tehtävä ennen rakentamistöiden aloittamista.

Verohyvyitystä voidaan soveltaa 27.9.2023 alkaen jätettyihin hakemuksiin ja hyvitystä voitiin myöntää 31.12.2025 saakka. Komissio on 27.2.2026 hyväksynyt kyseisen tukiohjelman jatkoon. Tukiohjelma koskee edelleen akkujen, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien ja lämpöpumppujen valmistusta samoin kuin näiden komponenttien ja kriittisten raaka-aineiden valmistusta. Hyvityksen määrää on muokattu CISAF-kehityksen vaatimusten mukaisesti siten, että hyvitys on 15 % kustannuksista ja enimmillään 150 miljoonaa euroa hanketta kohden. Ranskan verohyvyitysohjelmassa hyödynnetään CISAF-kehityksen korkeampia tukimääriä Pk-yrityksille ja aluetukialueilla. Verohyvyityksen jatko on voimassa vuoden 2028 loppuun asti.

Ranska on lisäksi ottanut käyttöön CISAF-kehityksen mukaisen suoran tuen ohjelman. Ohjelmalla tuetaan merituulivoiman käyttöönottoa ja sen arvioitu budjetti on 11 miljardia euroa.²⁵

5.2.2 Saksa

Saksassa on ollut käytössä useita laajoja kriisi- ja siirtymäpuitteiden mukaisia ja kriisi- ja siirtymäpuitteiden ulkopuolisia yrityksille tarkoitettuja investointitukia. Muun muassa energia- ja resurssitehokkuutta tuetaan suorien tukien muodossa. Saksassa ei ole tällä hetkellä käytössä nimenomaisesti puhtaan siirtymän investoinneille kohdistettuja yhteisöverokannustimia.

Komissio on 5.2.2026 hyväksynyt CISAF-kehityksen mukaisen Saksan 3 miljardin euron tukiohjelman, joka koskee nettonollateknologian valmistuskapasiteettia lisääviä investointeja. Ohjelma kattaa kaikki CISAF-kehityksen sallimat nettonollateknologiat Tuki voidaan ohjelman perusteella myöntää suorana tukena, lainoina, takauksina tai veroetuina.²⁶ Ohjelma on voimassa vuoden 2030 loppuun asti.

5.2.3 Alankomaat

Alankomaissa on käytössä useita investointitoimintaa tukevia verokannustimia, joiden tarkoituksena on vauhdittaa kestävään talouteen siirtymistä. Energiainvestointivähennyksestä ”Energie-investeringsaftrek (EIA)” voivat hyötyä yritykset, jotka ovat investoineet vähintään 2 500 euroa energiaa säästävään omaisuuteen tai uusiutuviin energialähteisiin. Vähennyksen määrä on 40 prosenttia energiainvestointien kokonaismäärästä 149 miljoonaan euroon asti. Ympäristöinvestointivähennys ”Milieu-investeringsaftrek (MIA)” voidaan myöntää investoinneille, jotka edistävät ympäristön suojelua tiettyjen edellytysten täytyessä. Investointien määrän on oltava yli 2 500 euroa. Vähennys voi olla 45 prosenttia, 36 prosenttia tai 27 prosenttia riippuen investoinnin tyypistä, kuitenkin enintään 50 miljoonaa euroa. Näitä kahta edellä mainittua vähennystä ei ole mahdollista yhdistää toisiinsa. Sen sijaan ympäristöinvestointivähennyksen lisäksi yritysten on mahdollista tehdä nopeutettuja poistoja ympäristönsuojelun kannalta tärkeistä investoinneista ”Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil)”. Enintään 75 prosenttia investoinnin hankinta- ja kehittämiskustannuksista on mahdollista poistaa yrityksen itsensä valitsemana ajankohtana. Jäljelle jäävän 25 prosentin osalta on noudatettava tavanomaisia poistosääntöjä.

5.2.4 Ruotsi

Ruotsissa ei ole käytössä erityisiä puhtaan siirtymän investointien verokannustimia yrityksille.

5.2.5 Tanska

Tanskassa yritykset voivat tehdä lisäpoistoja uusiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kohdistuneista investoinneista, jotka on tehty 1.1.2025–31.12.2026 välisenä aikana. Kannustin toimii siten, että hyödykkeiden poistopohjaa korotetaan kahdeksalla prosenttiyksiköllä eli poistopohja on 108 % uusien hyödykkeen hankintamenosta. Kannustin koskee laajaa joukkoa aineellisia hyödykkeitä, mutta ei sellaisia hyödykkeitä, jotka käyttävät fossiilisia polttoaineita.

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1939.

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_322, viitattu 25.2.2026.

Tanska on lisäksi ottanut käyttöön CISAF-kehysten mukaisen suoran tuen ohjelman. Ohjelmalla tuetaan merituulivoiman käyttöönottoa ja sen arvioitu budjetti on 5 miljardia euroa.²⁷

5.2.6 Belgia

Belgiassa on käytössä yksityishenkilöille ja yrityksille tarkoitettuja investointivähennyksiä. Säännöksiä investointivähennyksestä uudistettiin vuonna 2024 ja uusia vähennysprosentteja sovelletaan vuoden 2025 alusta alkaen. Uudistuneen investointivähennyksen tavoitteena on edistää erityisesti vihreitä investointeja. Ilmasto- ja ympäristövaikutuksiltaan negatiiviset investoinnit eivät ole vähennyskelpoisia. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskien on käytössä 10 prosentin investointivähennys. Tämän 10 prosentin perusvähennyksen lisäksi käytössä on korotettu investointivähennys, joka on 30 prosenttia suurille yrityksille ja 40 prosenttia pienille ja keskisuurille yrityksille.

Korotettu vähennys koskee ympäristöystävällisiä investointeja, investointeja energian ja uusiutuvien energianlähteiden tehokkaaseen käyttöön ja investointeja päästöttömään liikenteeseen. Lisäksi korotettu vähennys koskee edellä mainittuihin investointeihin liittyvien digitaalisten investointien tukemista. Yritysten on lisäksi mahdollista hyödyntää teknologiavähennystä, joka on joko 13,5 prosenttia kertaluontoiselle vähennykselle tai 20,5 prosenttia porrastetulle vähennykselle. Teknologiavähennystä voidaan soveltaa patentteihin ja tiettyihin käyttöomaisuushyödykkeisiin, joilla pyritään edistämään uusien tuotteiden tutkimusta ja kehittämistä. Käytössä on lisäksi digitaalinen käyttöomaisuusvähennys, jonka suuruus on 20 prosenttia. Vähennys on kohdennettu pienille ja keskisuurille yrityksille. Vähennys koskee investointeja ohjelmistoihin ja laitteisiin, joilla tuetaan digitaalisia maksu- ja laskutusjärjestelmiä, digitaalisia kirjanpitojärjestelmiä, digitaalisia CRM-järjestelmiä, digitaalisia sähköisen kaupankäynnin alustajärjestelmiä sekä digitaalisia tieto- ja viestintäteknikan turvajärjestelmiä.

5.2.7 Italia

Italiassa oli vuosina 2024–2025 käytössä verohyvitys investoinneille, joiden tavoitteena on vähentää yrityksen energiankulutusta. Verohyvitystä voivat saada yritykset, jotka investoivat vuosina 2024 ja 2025 uusiin vaatimukset täyttäviin aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin Italiassa sijaitsevilla tuotantolaitoksissa osana investointihankkeita, jotka säästävät energiaa vähintään 3 prosenttia tuotantolaitoksissa tai 5 prosenttia tuotantoprosesseissa. Hyvityksen määrä on 35 prosenttia investointikustannuksista 2,5 miljoonaan euroon asti, 15 prosenttia 2,5–10 miljoonaan euron investointikustannusten välillä ja 5 prosenttia 10–50 miljoonan euron investointikustannuksista. Hyvityksen määrää voidaan nostaa 40, 20 ja 10 prosenttiin, jos tuotantolaitosten energiansäästö on suurempi kuin 6 prosenttia tai tuotantoprosessien energiansäästö on suurempi kuin 10 prosenttia. Lisäksi hyvityksen määrää voidaan nostaa 45, 25 ja 15 prosenttiin, jos tuotantolaitosten energiansäästö on suurempi kuin 10 prosenttia tai tuotantoprosessien energiansäästö on suurempi kuin 15 prosenttia.

Italiassa on otettu käyttöön uusi investointien verokannustin, jota sovelletaan 1.1.2026–30.9.2028 hankittuun omaisuuteen. Kannustin koskee muun ohessa uusiutuvan energian tuotantoa, jos tuotettu energia kulutetaan omassa toiminnassa (ml. energian varastointi). Kannustin toimii korottomalla tukikelpoisten hyödykkeiden poistopohjaa:

²⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1939.

- 180 prosentilla, 2.5 miljoonan euron investointimäärään asti
- 100 prosentilla, yli 2.5 miljoonan euron ja alle 10 miljoonan euron investointien osalta
- 50 prosentilla, yli 10 miljoonan euron ja alle 20 miljoonan euron investointien osalta.

Tukikelpoisia ovat vain sellaiset hyödykkeet, jotka on tuotettu ETA-alueella ja joita käytetään Italiassa sijaitsevassa teollisuuslaitoksessa.

Italia on ottanut käyttöön yhteensä kolme CISAF-kehityksen jakson 6 mukaista tukiohjelmaa nettonollateknologian valmistuskapasiteettia koskeville investoinneille. Kaksi ohjelmista on alueellisia tukiohjelmaa: Lazio maakunnan 220 miljoonan euron suoran tuen ohjelma sekä Emilio-Romagna maakunnan 61,5 miljoonan euron tukiohjelma, jossa tukea voidaan antaa suorana tukena, korkotuen tai lainan muodossa. Nämä molemmat alueellisen tason ohjelmat ovat voimassa vuoden 2030 loppuun ja ne kattavat kaikki jakson 6 mukaiset nettonollateknologialuokat. Kolmas ohjelma kattaa koko Italian ja siinä tukimuotoina ovat suorat tuet ja tuetut lainat. Ohjelman budjetti on 1,5 miljardia euroa. Ohjelma kattaa kaikki jakson 6 mukaiset nettonollateknologialuokat ja ohjelma on voimassa vuoden 2030 loppuun asti.

5.2.8 Yhdysvallat

Yhdysvalloissa yritysverotuksessa on laajasti käytössä verohyvitysmuotoisia investointikannustimia. Vuonna 2022 säädetty Inflation Reduction Act (*IRA*) sisältää lukuisia hyvitysmuotoisia verokannustimia erityisesti puhtaan energian investoinneille, joista osa on uusia ja osa vanhojen hyvitysten laajennuksia²⁸.

IRA:n verokannustimet ovat taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittäviä. Lakipaketin säätämisen yhteydessä kongressin budjettitoimisto arvioi IRA:n energia- ja ilmastotoimien kustannukseksi vajaa 400 miljardia Yhdysvaltain dollaria niiden kymmenen vuoden voimassaolon aikana. Määrä sisältää verokannustimia, suoria tukia sekä avustuksia ja lainoja. Tästä summasta noin 270 miljardia dollaria oli erilaisia verotukia. Yrityksille kohdistettujen verotukien osuus oli noin 216 miljardia ja kuluttajille kohdistettujen verotukien osuus oli noin 43 miljardia. Sitten arviot IRA:n verotukien kustannusvaikutuksista ovat kasvaneet. Eri selvityksissä vaikutukset on arvioitu jopa useampikertaisiksi alkuperäisiin arvioihin verrattuna.²⁹

IRA:n puhtaan energian verohyvitykset voidaan karkeasti jakaa tuotannon verohyvityksiin ja investoinnin verohyvityksiin. Ne ovat pääasiallisesti vaihtoehtoisia tukimuotoja siten, että samaan investointiin ei voi saada molempia verohyvityksiä. Tuotannon verohyvityksiä liittyy muun muassa puhtaan vedyn tuotantoon, puhtaan energian teknologian tuotantoon (esim. aurinkopaneelit, tuuliturbiinit, akut ja kriittiset akkumineraalit), ydinvoiman tuotantoon ja puhtaan sähkön tuotantoon. Hyvityksen määrää ei tuotannon verohyvityksessä ole

²⁸ Ks. kuvaus eri tuki-instrumenteista: https://bipartisanpolicy.org/download/?file=/wp-content/uploads/2022/08/Energy-IRA-Brief_R04-9.26.22.pdf.

²⁹ Ks. esim. Ajatuspaja Brookings Institution arvio: <https://www.brookings.edu/articles/economic-implications-of-the-climate-provisions-of-the-inflation-reduction-act/>, Goldman Sachsin arvio: <https://www.goldmansachs.com/pdfs/insights/pages/gs-research/carbonomics-the-third-american-energy-revolution/report.pdf> sekä Pennsylvania Penn Wharton Universityn budjettimalli: <https://budgetmodel.wharton.upenn.edu/estimates/2023/4/27/update-cost-climate-and-energy-inflation-reduction-act>.

investointikustannuksiin sidottu vaan esimerkiksi puhtaan sähkön tuotannon verohyvityksen määrä on tietty senttimäärä kilowattitunnilta.³⁰ Investointien verohyvityksiä liittyy muun muassa puhtaan energian investointeihin³¹ ja edistyksellisiin energiaprojekteihin. Verohyvitys lasketaan osuutena investointikustannuksista. Esimerkiksi vuodesta 2025 sovellettavan puhtaan sähkön investointien verohyvityksen määrä on 30 prosenttia investointikustannuksesta. Hyvitys saadaan investoinnin käyttöönottovuonna.

Molempiin tukimuotoihin liittyy tyypillisesti useita erilaisia lisäbonuselementtejä. Esimerkiksi yllä kuvatun puhtaan sähkön investointien verohyvityksen niin sanottu perusmäärä on 6 prosenttia. Saadakseen 30 prosentin hyvityksen, projektin on täytettävä tietyt työntekijöiden palkkatasoa ja kouluttamista koskevat vaatimukset. Tämä bonuselementti on siis viisinkertainen suhteessa hyvityksen perustasoon. Useisiin hyvityksiin liittyy lisäksi korotuksia, jos yritys täyttää investoinnin osalta tiettyjä kotimaisuusvaatimuksia tai jos tuotantoa sijoitetaan alueelle, jolla on paljon fossiilisten polttoaineiden tuotantoa tai alueelle, jossa tulotaso alhainen.

Suuri osa IRA:n verohyvityksistä ovat joko suoraan palautuskelpoisia tai siirtokelpoisia. Palautuskelpoisuus koskee lähinnä verovapaita yhteisöjä ja tiettyjä julkisyhteisöjä – ne voivat siis saada verohyvityksen rahana takaisin, jos ne eivät ole veronmaksupositiivisia. Siirtokelpoisuus tarkoittaa sitä, että verohyvityksen voi myydä ulkopuolisille, jos sitä ei itse pysty hyödyntämään. Eri verohyvitysten voimassaoloajat vaihtelevat, mutta useat hyvityksistä ovat voimassa vähintään vuoden 2032 loppuun asti. Puhtaan energian hyvitysten lisäksi yritykselle suunnattuja hyvityksiä ovat muun muassa useat puhtaiden polttoaineiden tuotannon verohyvitykset, sähköauton hankintaan liittyvä verohyvitys sekä hiilen talteenottoon liittyvä verohyvitys.

Heinäkuussa 2025 Yhdysvalloissa hyväksyttiin One Big Beautiful Bill -niminen laaja verolakipaketti ("OBBBA"), joka sisältää joitakin merkittäviä muutoksia IRA:n verohyvityksiin. OBBBA-paketilla osa IRA:n verohyvityksistä lopetetaan tai ajetaan alas nopeutetussa aikataulussa.

Esimerkiksi puhtaan vedyn ja tuulivoimateknologian valmistukseen myönnettäviä tuotannon verohyvityksiä ei enää myönnetä, jos hankkeen rakennustyöt alkoivat 31.12.2027 jälkeen (puhdas vety) tai jos teknologia on valmistettu 31.12.2027 jälkeen (tuulivoimateknologia). Puhtaan sähkön tuotannon ja investointien verohyvityksiä muutettiin siten, että tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden osalta hyvitystä ei myönnetä, jos laitoksen rakentaminen alkaa 4.7.2026 jälkeen ja laitos valmistuu 31.12.2027 jälkeen. Muille teknologioille tuotantotukea alennetaan asteittain vuodesta 2034 alkaen siten, että hankkeella, jonka rakennustyöt alkavat esim. 2034, verohyvityksen määrä alenee 75 %:iin nykyisestä. Molempien hyvitysten saaminen estyy, jos investointihanke on kielletyn ulkomaisen tahon (Prohibited Foreign Entity, PFE) omistamia, hallinnoimia tai joihin saadaan tällaiselta taholta merkittävää apua. Hyvityksen säilyvät edelleen palautus- tai siirtokelpoisina.

6 Lausuntopalaute

[Täydennetään]

³⁰ Vuonna 2023 hyvityksen suuruus useille projekteille 2,75 senttiä kilowattitunnilta, ks. <https://www.projectfinance.law/tax-equity-news/2023/june/ptc-inflation-adjustment/>.

³¹ Teknologiakohtaisesti määritelty Energy Investment Tax Credit vuoteen 2024 asti ja teknologianeutraali Clean Electricity Investment Tax Credit vuodesta 2025 alkaen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälässä todettaisiin lain yleinen soveltamisala. Pykälässä todettaisiin, että laissa säädetään yhtiön oikeudesta puhtaan teollisuuden investointihankkeiden kustannuksiin perustuvaan hyvitykseen, josta käytettäisiin laissa termiä investointihyvitys. Investointihyvitys vähennettäisiin yhtiölle laskettavasta yhteisöveron määrästä ennen yhteisöveron maksuunpanoa. Vähennys tehtäisiin vain tuloverolain nojalla määrättävästä yhteisön tuloverosta, eikä sitä voisi vähentää yhteisön yleisradioverosta taikka Ahvenanmaan mediamaksusta. Vähennettävä määrä rajautuisi maksuunpantavan yhteisöveron määrään, eikä yhtiöllä olisi oikeutta laskennalliseen palautukseen tilanteessa, jossa verovuonna vähennettävä investointihyvityksen enimmäismäärä ylittäisi yhtiölle maksuunpantavan yhteisöveron määrän.

2. §. Määritelmät. Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin investointihankkeen määritelmästä. Investointihankkeella tarkoitettaisiin laitoskohtaista investointia käyttöomaisuuteen. Investointihankkeen tai investoinnin käsitettä ei ole määritelty CISAF-kehyksessä. Investointihankkeen käsitteeseen voitaisiin kuitenkin hakea johtoa CISAF-kehyksestä ja investoinneille siellä asetetuista vaatimuksista. Tarkoituksena on, investointihankkeella tarkoitettaisiin sitä kokonaisuutta, joiden tasolla CISAF-kehyksen soveltamisedellytyksiä arvioitaisiin. CISAF-kehyksen investointihanketta koskevien vaatimusten tarkastelutaso on pääsääntöisesti laajimmillaan yksi tuotantolaitos. Vastaavasti myös ehdotettua investointihankkeen määritelmää tarkasteltaisiin siten, että huomioon otettaisiin maantieteellisesti yhteen paikkaan eli yhteen tuotantolaitokseen toteutettu investointi ja laajimmillaan tarkastelun kohteena voisi olla tuotantolaitos.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin yhtiön määritelmästä. Yhtiöllä tarkoitettaisiin Suomessa yleisesti verovelvollista osakeyhtiötä tai osuuskuntaa sekä vastaavaa Suomessa rajoitetusti verovelvollista yhtiötä.

Pykälän 3 kohta sisältäisi konsernin määritelmän. Konsernin määritelmä kattaisi yhtiöt, jotka ovat toisiinsa etuyhteydessä verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 31 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Pykälän 4 ja 5 kohdassa määriteltäisiin sähkön pitkäaikainen varastointi ja lämmön kausivarastointi. Pykälän 4 kohdan mukaan sähkön pitkäaikaisella varastoinnilla tarkoitettaisiin sellaista sähköenergian varastointia, jossa varastoitua sähköä pystyttäisiin purkamaan takaisin sähköverkkoon vähintään 12 tunnin ajan. Tarkoituksena olisi siten tukea investointihyvityksellä erityisesti sellaisia hankkeita, joissa ei ole kyse vuorokauden sisäisestä sähköjärjestelmän tasapainottamisesta vaan pidempiaikaisen energian kausivaihtelun tasapainottamisesta.

Pykälän 5 kohdan mukaan lämmön kausivarastoinnilla tarkoitettaisiin sellaista varastointia, joissa lämpöenergian kulutusta voidaan siirtää useammalla kuukaudella. Määritelmä kattaisi siten erityisesti sellaisia varastointiratkaisuja, joilla lämpöenergiaa pystyttäisiin varastoimaan lämpiminä kesäkuukausina ja käyttämään kylminä talvikuukausina. Määritelmän ulkopuolelle jäisi sellaiset tavanomaiseen teknologiaan perustuvat lämpökattilahankkeet, joissa kyse on lyhyempiaikaisesta lämmön varastoinnista.

Pykälän 6–9 kohdassa määriteltäisiin energian tuotantoinvestointien kannalta merkitykselliset käsitteet muuta kuin biologista alkuperää oleva uusiutuva polttoaine, biopolttoaine, biokaasu ja vähähiilinen polttoaine. Vähähiilisen polttoaineiden käsitettä lukuun ottamatta käsitteiden osalta viitattaisiin eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain (393/2013) määritelmiin. Kyseisen lain määritelmät perustuvat uusiutuvan energian direktiivin vastaaviin määritelmiin, joihin myös CISAF-kehyksessä viitataan. Vähähiilisten polttoaineiden käsitteen osalta CISAF-kehyksessä viitataan kaasumarkkinadirektiivin³² määritelmään. Ehdotetussa 9 kohdassa vähähiilisten polttoaineiden määritelmä on kirjoitettu yhdenmukaisesti kaasumarkkinadirektiivin määritelmän kanssa. Kaasumarkkinadirektiivin kansallinen implementointi on vielä kesken eikä siihen sisältyvää vähähiilisen polttoaineen määritelmää ole vielä kansallisesti implementoitu mainittuun eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annettuun lakiin. Ehdotetussa 10 ja 11 kohdassa määriteltäisiin vähähiilisten polttoaineiden määritelmän kannalta merkitykselliset termit kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet ja vähähiilinen vety.

Pykälän 12 kohdassa säädettäisiin ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen määritelmästä. Koska kyseessä on tekninen ja monitahoinen määritelmä, jota ei olisi tarkoituksenmukaista määritellä yksityiskohtaisesti ehdotetun lain pykälissä, ehdotettuun lakiin otettaisiin viittaus EU-lainsäädäntöön, jonka kautta ei merkittävää haittaa -periaate, määritellään. Ei merkittävää haittaa -periaatteesta käytetään yleisesti myös englanninkielisen termin ”Do No Significant Harm” mukaista DNSH-lyhennettä, joten vastaavaa lyhennettä käytetään myös tässä esityksessä.

Ehdotetussa 12 kohdassa viitattaisiin DNSH-periaatteen osalta elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241, jäljempänä elpymisasetus, 2 artiklan 6 kohtaan. Elpymisasetuksen 2 artiklan 6 kohdassa puolestaan viitataan kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852, jäljempänä luokitusjärjestelmäasetus, jossa tarkemmin listataan ympäristötavoitekohtaisesti, milloin kyseessä voi olla DNSH-periaatteen mukaisesti kielletty merkittävä haitta.

Viitatussa elpymisasetuksen 2 artiklan 6 kohdassa säädetään, että ei merkittävää haittaa -periaatteella tarkoitetaan sitä, että ei harjoiteta tai tueta sellaista taloudellista toimintaa, joka aiheuttaa luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa mille tahansa kulloisessakin artiklassa listatussa tapauksessa tarkoitettulle ympäristötavoitteelle. Luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa puolestaan määritellään, mitä merkittävällä haitalla tarkoitetaan kuuden eri ympäristötavoitteen kannalta. Artiklassa listatut ympäristötavoitteet ovat:

1. ilmastonmuutoksen hillintä;
2. ilmastonmuutoksen sopeutuminen;
3. vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojele;

³² Uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä, direktiivin (EU) 2023/1791 muuttamisesta ja direktiivin 2009/73/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1788.

4. kiertotalous, mukaan lukien jätteen syntyä ehkäisy ja kierrätys;
5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä
6. biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen.

Luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa on esitetty kriteerit sen arvioimiselle, milloin kunkin ympäristötavoitteen osalta on katsottava aiheutuvan merkittävää haittaa. Esimerkiksi artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan taloudellisen toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa ilmastomuutoksen hillinnälle, jos kyseinen toiminta aiheuttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä.

Pykälän 13 kohdassa määriteltäisiin käsite töiden alkaminen. Määritelmä perustuisi CISAF-kehyksen 15 kohdan 1 alakohdassa olevaan töiden alkamisen määritelmään. Töiden alkamisella tarkoitettaisiin investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa laitetilauksitilaukusta tai muuta sellaista sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, sen mukaan, kumpi tapahtuu aikaisemmin. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä ei kuitenkaan katsottaisi töiden alkamiseksi.

CISAF-kehyksen tai sitä edeltävien kriisi- ja siirtymäpuitteiden osalta ei ole vielä nimenomaista oikeus- tai muuta tulkintakäytäntöä töiden alkamisen käsitteestä. Vastaava vaatimus tuen hakemisesta ennen töiden alkamista sisältyy kuitenkin muihinkin komission valtioneuvoston päätöksiin, esimerkiksi yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen ja energiasuuntaviivoihin, joiden töiden alkamisen käsitteet vastaavat sanamuodoltaan hyvin pitkälle CISAF-kehyksen töiden alkamisen määritelmää.³³ Pitkästi yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen perustuvaa töiden alkamisen käsitettä sovelletaan kotimaisesti esimerkiksi energiatalouksissa.³⁴

Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) oikeuskäytännössä töiden alkamisen käsitettä on käsitelty tapauksessa C-11/22 Est Wind Power Oü v. Elering AS. Tapauksessa oikeusperustana oli vuoden 2014 ympäristönsuojelun ja energia-alan suuntaviivat.³⁵ EUT totesi tapauksessa, että investointihankkeen käynnistämisen kannalta tarpeelliset rakennustyöt, kuten pääasiassa

³³ Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 23 kohdan mukaan 'töiden alkamisella' tarkoitetaan joko investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa sitoumusta tilata laitteita tai muuta sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, riippuen siitä, kumpi tapahtuu aikaisemmin. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi. Energiasuuntaviivojen 2.4. jakson 19 kohdan 82) alakohdassa 'töiden aloittamisella' tarkoitetaan ensimmäistä sitovaa sitoumusta (esim. tilata laitteita tai aloittaa rakentaminen), joka tekee investoinnista peruuttamattoman. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi.

³⁴ Ks. Valtioneuvoston asetus energiatalouksien myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 (voimassa 2.3.2023–31.12.2027) 2.3.2023/262. Energiatalouksien osalta vaatimus on kuitenkin osittain yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ja kriisi- ja siirtymäpuitteiden vaatimusta tiukempi, sillä asetuksen 6 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella tuen edellytyksenä tietyin poikkeuksin on, että tuki on myönnettyä ennen hankkeen töiden alkamista.

³⁵ Komission tiedonanto, Suuntaviivat valtioneuvoston ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020, 2014/C 200/01.

mittausmastojen rakentaminen ja tuulipuiston sähköliittymien toteuttaminen, eivät ole valmistelutöitä, ja ne voivat siis kuulua töiden alkamisen käsitteen piiriin.

EUT:n ratkaisussa C-349/17 (Eesti Pagar) otettiin kantaa siihen, mitä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen töiden alkamisen käsitteeseen sisältyvällä laillisesti velvoittavalla sitoumuksella tarkoitetaan. Ratkaisun perusteella töiden katsotaan alkaneen, jos hanketta tai toimintaa koskeva laitetilaus on tehty tekemällä ehdoton ja oikeudellisesti velvoittava sitoumus ennen tukihakemuksen jättämistä, riippumatta tästä sitoumuksesta irtautumisesta mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista. Ratkaisussa todetaan lisäksi, että laitehankintaa koskevaa sopimusta, joka edellyttää haettavan tuen myöntämistä, ei pidettäisi töiden alkamisena.

Komissio on yleistä ryhmäpoikkeusasetusta koskevista ei-sitovissa epävirallisissa kannanotoissa kommentoinut kysymystä siitä, koska kyse on sellaisesta sitoumuksesta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman. Komissio on todennut, että tällä tarkoitetaan sitovaa oikeudellista sitoumusta, johon tuensaaja on vapaaehtoisesti sitoutunut ja jota se ei voisi perua yksipuolisesti ilman, että sillä syntyy jonkinlainen vahingonkorvausvelvollisuus. Tällaisen sitovan sopimuksen allekirjoittaminen ennen tuen hakemista osoittaa komission mukaan sijoituksen tavoittelua ilman tukea ja kyseenalaistaa siten tuen kannustinvaikutuksen. Komissio on epävirallisissa, ei-sitovissa kannanotoissaan myös todennut, että oikeus sopimuksen yksipuoliseen irtisanomiseen ei voi olla ratkaiseva tekijä, kun arvioidaan, onko kyseessä peruuttamaton investointi, sillä lähes kaikkiin sopimuksiin sisältyy tietyin ehdoin oikeus sopimuksen irtisanomiseen. Jos sopimuksen irtisanomisesta aiheutuu tuensaajalle huomattavia taloudellisia tappioita, sopimusta voidaan silti pitää vakaana sitoumuksena jatkaa investointia ilman valtiontukea.

Komission epävirallisten ei-sitovien kannanottojen mukaan maan ostaminen, jota ei pidetä töiden alkamisena, voi sisältää myös rakennetun maan hankinnan. Sen sijaan kaikkia rakennustöitä, jotka koostuvat rakennusten ja maa-alueiden muokkauksesta ja mukauttamisesta valtiontukea saavaa investointia varten, pidetään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen määritelmän mukaisena töiden alkuna. Komission mukaan myös rakennettujen maa-alueiden hankintaa pidetään töiden alkamisena, jos rakennettujen maa-alueiden kustannukset sisältyvät hankkeen tukikelpoisiin kustannuksiin. Näistä kannanotoista voitaneen johtaa tulkinta, että kaikkia maanrakennustöitä (esimerkiksi tontin tasoitus ja paalutus) tulisi pitää sellaisina rakennustöinä, jotka katsottaisiin investoinnin töiden aloittamiseksi.

Tulkinta-apua CISAF-kehyksen töiden alkamisen käsitteeseen voitaneen hakea yllä kuvatuista muihin valtiontukisäännöksiin sisältyvistä töiden alkamisen käsitteistä ja niitä koskevista tulkinnoista.

Pykälän 14 kohta sisältäisi kriittisten raaka-aineiden määritelmän. Määritelmä kattaisi ns. nettonollateknologia-asetuksen³⁶ liitteen II jaksossa 1 listatut kriittiset raaka-aineet.

Pykälän 15 kohdassa määriteltäisiin teollinen toiminta. Määritelmä perustuisi CISAF-kehyksen kappaleeseen 129. CISAF-kehyksen alaviitteen 60 mukaisesti teolliseksi toiminnaksi katsottaisiin myös kaivostoiminta, lukuun ottamatta kaivosalan laitoksia, joita käytetään energiatuotteiden louhintaan.

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1735, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä ja asetuksen (EU) 2018/1724 muuttamisesta.

Pykälän 16 kohdassa määriteltäisiin laitos. Päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvien toimintojen osalta laitoksen käsite olisi yhteneväinen päästökauppalaain (1270/2023) laitoksen käsitteen kanssa. Sellaisten toimintojen osalta, jotka eivät kuulu päästökauppajärjestelmän piiriin, laitoksena pidettäisiin sellaista kiinteää teknistä kokonaisuutta, joka olisi verrannollinen päästökauppalaain mukaiseen laitokseen.

Pykälän 17 ja 18 kohdassa määriteltäisiin maataloustuotteiden sekä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alkutuotanto. Määritelmät perustuvat CISAF-kehyksen alaviitteen 69 määritelmiin.

Pykälän 19 kohdassa määriteltäisiin pk-yritys. Määritelmä perustuu CISAF-kehyksen 15 kohdan k alakohtaan.

Pykälän 20 kohdassa määriteltäisiin, mitä toiminnan siirtämisellä tarkoitettaisiin. Määritelmä perustuu CISAF-kehyksen 15 kohdan j alakohtaan ja sitä tulkittaisiin yhdenmukaisesti kyseisen alakohtan kanssa. Siirtämisestä olisi CISAF-kehyksen mukaisesti kyse muun ohessa, jos alkuperäisessä ja tuetussa toimipaikassa tuotettu tuote tai palvelu palvelee ainakin osittain samaa tarkoitusta ja täyttää samantyyppisten asiakkaiden vaatimuksia tai tarpeita ja työpaikkoja menetetään samassa tai samankaltaisessa toiminnassa jossakin tuensaajan alkuperäisessä toimipaikassa ETA-alueella.

Pykälän 21 kohdassa määriteltäisiin investointiohjelma. Investointiohjelman määritelmä liittyisi investointihyvitykseen oikeuttavien teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskevien investointihankkeiden vähimmäiskokovaatimuksen määrittelyyn. Investointiohjelmalla tarkoitettaisiin konsernin toteuttamaa useasta yksittäisestä investointihankkeesta koostuvaa investointikokonaisuutta, jonka yhteenlasketut investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 50 miljoonaa euroa. Investointiohjelmassa huomioitaisiin enintään viisi yksittäistä investointihanketta, joista jokaisen tulisi täyttää ehdotetussa laissa tarkemmin säädetyt investointihyvityksen myöntämisedellytykset. Investointiohjelmassa voitaisiin huomioida sekä yhtiön että sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden investointihankkeita. Määritelmän mukaisesti investointiohjelmaan kuuluvien yksittäisten investointihankkeiden tulisi olla toisiinsa taloudellisesti liittyviä ja teknisesti samankaltaisia. Investointihankkeet voisivat olla toisiinsa taloudellisesti liittyviä esimerkiksi silloin, kun niistä on tehty yhteinen investointipäätös tai jos ne rahoitetaan yhtenä kokonaisuutena. Samoin investointihankkeet voisivat olla taloudellisesti toisiinsa liittyviä, jos keskeiset käyttöomaisuushyödykkeet hankittaisiin osana samaa toimituskokonaisuutta samoilta laitetoimittajilta. Investointihankkeet olisivat teknisesti samankaltaisia silloin, kun niissä hyödynnettäisiin samaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamisteknologiaa, esim. kyseessä olisi hiilidioksidin talteenotto samaa teknologiaa hyödyntäen useammasta saman konsernin teollisuuslaitoksesta.

3 §. *Investointihyvitykseen oikeuttavat investointihankkeet.* Pykälässä säädettäisiin niistä investoinneista, joiden investointikustannukset oikeuttavat hyvitykseen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että investointihyvitys myönnettäisiin hakemuksesta yhtiölle, joka toteuttaa Suomessa ehdotetussa laissa määritellyt edellytykset täyttävän investointihankkeen. Investointi voisi koskea kolmea erilaista hanketyyppiä, jotka perustuisivat CISAF-kehyksen jaksojen 4, 5 ja 6 mukaisesti ja mahdollistamiin tuettaviin hankkeisiin, ja jotka määriteltäisiin pykälän kohdissa. Kohdassa 1 säädettäisiin hyvityksen ensimmäisenä mahdollisena vaihtoehtoisena perusteena investointihankkeet, jotka kohdistuvat energian tuotantoon uusiutuviin lähteistä, vähähiilisten polttoaineiden tuotantoon tai energian varastointiin. Kohta perustuisi CISAF-kehyksen jaksossa 4.1.1. esitettyihin hanketyyppeihin, joiden erityisistä edellytyksistä

säädettäisiin ehdotetun lain 2 luvussa. Kohdassa 2 mainittaisiin toisena vaihtoehtoisena perusteena investoinnit teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen. Kyseiset investoinnit olisivat CISAF-kehyksen jakson 5 mukaisia, ja niiden erityisistä edellytyksistä säädettäisiin ehdotetun lain 3 luvussa. Kohdassa 3 mainittaisiin CISAF-kehyksen 6 mukaiset investoinnit, jotka kohdistuvat puhtaan teknologian valmistuskapasiteettiin, ja joihin liittyvistä erityisistä edellytyksistä säädettäisiin tarkemmin ehdotetun lain 4 luvussa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin CISAF-kehyksen kohdan 19 edellyttämällä tavalla, että investointihyvitystä ei saisi sellaisen investointihankkeen perusteella, jossa on kyse pelkästään sovellettavien Euroopan unionin normien täyttämisestä. Vastaava säännös sisältyi vuoden 2025 verohyvitystä koskevassa laissa luvun 3 mukaisiin investointeihin, mutta CISAF-kehyyksessä ehto on kaikkia investointeja koskeva yleinen edellytys. CISAF-kehyksen mukaan tässä yhteydessä unionin normilla tarkoitetaan ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävän valtiontuen suuntaviivojen 19 kappaleen 89 kohdassa tarkoitettua unionin normia.: a) velvoittavaa unionin ympäristönormia, jossa vahvistetaan tasot, jotka yksittäisten yritysten on saavutettava, lukuun ottamatta unionin tasolla asetettuja normeja tai tavoitteita, jotka sitovat jäsenvaltioita mutta eivät yksittäisiä yrityksiä; b) velvoitetta käyttää parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT), siten kuin se on määritelty direktiivissä 2010/75/EU, ja varmistaa, että päästötasot eivät ylitä tasoa, joka saavutettaisiin soveltamalla parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa; jos parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyvät päästötasot on määritelty direktiivin 2010/75/EU tai muiden sovellettavien direktiivien nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä, kyseisiä tasoja sovelletaan tässä tiedonannossa; jos kyseiset tasot ilmaistaan vaihteluvälinä, sovelletaan sitä raja-arvoa, jonka kyseinen yritys saavuttaa parhaalla käytettävissä olevalla tekniikalla ensimmäisen kerran. Vastaava unionin normin määritelmä sisältyy yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen ja lainsäädäntöteknisesti on katsottu tarkoituksenmukaiseksi viitata määritelmän osalta yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen määritelmään. Myös vuoden 2025 verohyvityslaisissa on vastaava ryhmäpoikkeusasetukseen viittaava määritelmä.

4 §. Rajoitukset investointihyvityksen soveltamisalaan. Pykälässä säädettäisiin rajoituksista investointihyvityksen soveltamisalaan. Pykälän 1–3 kohdan rajoituksia arvioitaisiin yhtiön tietojen perusteella sekä lisäksi konsernitasolla silloin kun yhtiö kuuluisi konserniin. Pykälän 1 kohdan mukaisesti hyvitystä ei voitaisi myöntää vaikeuksissa olevalle yritykselle. Vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitettaisiin Euroopan komission valtiontukea rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen koskevista suuntaviivoista antamassa tiedonannossa (2014/C 249/01) tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä. Kyseisen tiedonannon 20 kohdan mukaan yrityksen katsotaan olevan vaikeuksissa, jos a) se on menettänyt yli puolet osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi (yhtiöt, jonka osakkaiden vastuu on rajoitettu), b) se on menettänyt yli puolet tilinpäätöksen mukaisista omista varoistaan kertyneiden tappioiden vuoksi (yhtiöt, joissa ainakaan joidenkin osakkaiden vastuuta yhtiön velasta ei ole rajattu), c) yritys on yleistäytäntöönpanomenettelyn kohteena, d) muun kuin pk-yrityksen velkaantumistaso on kahden viime vuoden ajan ollut yli 7,5 ja käyttökateen suhde nettorahoituskuluihin ollut alle 1,0. Vaikeuksissa oloa tarkasteltaisiin edellä mainitun mukaisesti sekä investointihyvitystä hakeneen yhtiön tasolla että sen konsernin tasolla, johon kyseinen yhtiö kuuluu. Konsernin tasolla arviointi olisi tehtävä ensisijaisesti konsernin ylimmän emoyhtiön tasolla laaditun konsernitalinpäätöksen perusteella, eikä konserniin kuuluvia muita yksittäisiä yhtiöitä tarvitsisi lähtökohtaisesti arvioida erikseen. Jos konsernin ylimmän emoyhtiön tasolla laadittua konsernitalinpäätöstä ei ole saatavilla, tai jos konsernitalinpäätökseen ei ole yhdistelty kaikkia yhtiöitä, jotka kuuluvat 2 §:n määritelmän mukaiseen konserniin, on mahdollista tehdä konsernitason tarkastelu konsernin yksittäisten yhtiöiden erillisten tilinpäätösten perusteella laskemalla yhteen nämä erilliset tilinpäätökset.

Poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi silloin, kun erillistä tilinpäätöstä ei ole eikä sitä voida saada ilman kohtuutonta hallinnollista taakkaa tai kun konserniin kuuluu poikkeuksellisen suuri määrä sellaisia yksittäisiä yhtiöitä, joiden vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan on merkityksetön, arviointiin ei tarvitse sisällyttää kaikkia konserniyhtiöitä. Edellytyksenä tällöin on, että arvioinnin kohteena olevat yhtiöt muodostavat merkittävän osan koko konsernin taseen loppusummasta. Tuen myöntävälle viranomaiselle on tällöin pystyttävä osoittamaan, että arvioinnin kohteena olevat yhtiöt antavat oikean kuvan koko konsernin taloudellisesta asemasta ja että arvioinnin ulkopuolelle jätettyjen yhtiöiden tilanne ei kokonaisuutena arvioiden todennäköisesti vaikuta konsernin vaikeuksissa olon tarkasteluun.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin, ettei investointihyvitystä voitaisi myöntää yritykselle, jolle on annettu sellaiseen Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa valtiontuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi. Komissio edellyttää, että jäsenvaltion viranomaiset sitoutuvat lykkäämään valtiontuen maksamista kaikille sellaisille yrityksille, jotka ovat saaneet aikaisemmin komission päätöksellä yhteismarkkinoille soveltumattomaksi määriteltyä sääntöjenvastaista tukea, kunnes kyseinen yritys on maksanut takaisin koko sääntöjenvastaisen tuen sekä siitä perittävän koron (ks. komission tiedonanto sääntöjenvastaisen ja sisämarkkinoille soveltumattoman valtiontuen takaisinperinnästä C/2019/5396). Eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä säädetään kansallisesta menettelystä Suomessa, kun komissio tekee päätöksen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuen maksamisen keskeyttämisestä tai takaisinperimisestä. Komission päätös on pantava Suomessa viipymättä täytäntöön takaisinperinnästä vastuussa olevan viranomaisen päätöksellä.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin vuoden 2025 investointihyvityslakia vastaavalla tavalla, että investointihyvitystä ei voisi myöntää yritykselle, jos joko yritys, sen omistaja tai siinä tosiasiallista määräysvaltaa käyttävä taho on Euroopan unionin pakotelistalla.

Pykälän 4 kohdan perusteella investointihyvitystä ei voitaisi myöntää luottolaitostoiminnasta annetun lain tarkoittamalle luottolaitokselle eikä muulle rahoituslaitokselle.

5 §. *Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä investointikustannuksia koskevat yleiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin kaikkia investointihyvitykseen oikeuttavia investointihankkeita koskien periaatteista, joiden nojalla investointikustannukset otettaisiin huomioon investointihyvityksen perusteessa. Edellytykset olisivat vastaavat, kuin vuoden 2025 investointihyvityslaisissa. Yleisten edellytysten lisäksi jokaista investointihanketyyppeä koskevassa luvussa säädettäisiin erityisistä edellytyksistä kustannusten hyväksymiseksi investointihyvityksen perusteeseen kyseisen luvun mukaisen investointihankkeen osalta. Tässä pykälässä säädettyjä yleisiä edellytyksiä sovellettaisiin lukukohtaisten erityisten edellytysten lisäksi.

Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että investointihyvityksen perusteeksi voisi tulla vain hyvitykseen oikeutetun yhtiön itse maksamat ja kyseisen yhtiön kirjapitoon kirjatut kohtuulliset investointikustannukset. Näitä hyväksyttäviä investointikustannuksia voisivat olla hanketyypistä riippuen esimerkiksi:

- koneiden ja laitteiden hankinnasta ja asennuksesta aiheutuvat kustannukset;
- rakennusten kustannukset;
- rakennusteknisistä töistä ja rakennustöiden valvonnasta aiheutuvat kustannukset;

- välittömästi investointiin liittyvien maa-alueiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset sekä raivaus- ja maanrakennustöistä aiheutuvat kustannukset;
- investointihankkeen valmistelu- ja suunnittelukustannukset (kun kyse ostopalveluina hankituista töistä johtuvista kustannuksista);
- käyttöönnotosta ja käyttöönnoton edellyttämästä käyttöhenkilökunnan koulutuksesta aiheutuvat kustannukset.

Lisäksi edellyttäisiin, että kustannusten on tullut syntyä investointihankkeesta sen kestoaikana. Investointihyvityksen piiriin voisi siten tulla vain sellaisia kustannuksia, jotka liittyvät suoriteperusteisesti siihen aikaan, kun investointihanketta toteutetaan, eivätkä investointihankkeen valmistumisen jälkeiset laitoksen toiminta-aikaiset kustannukset oikeuttaisi investointihyvitykseen. Lisäksi kustannusten tulisi liittyä käyttöomaisuuden hankintaan eli esimerkiksi vaihto-omaisuuden hankintaan liittyvät kustannukset eivät voisi tulla huomioiduksi investointihyvityksen perusteessa. Kustannusten tulisi lisäksi olla sellaisia, että ne aktivoidaan käyttöomaisuushyödykkeen hankintamenuun, joten projekti aikaisia juokseviksi kuluiksi kirjattavia toimintakuluja ei voitaisi lukea investointihyvityksen kustannuspohjaan.

Investointihyvityksen vaikuttavuuden varmistamiseksi 2 momentissa säädettäisiin, että hyvityksen perusteeseen voitaisiin hyväksyä vain hankintoja ja työtä, joiden kirjallinen tilaus tai sopimus on tehty investointihyvityshakemuksen jättämisen jälkeen. Poikkeuksellisesti hyvityksen perusteeseen voitaisiin kuitenkin hyväksyä myös sellaisia kustannuksia, joiden tilaus tai sopimus on tehty ennen hakemuksen jättämistä. Tämä edellyttäisi, että kyseinen hankinta olisi ehdollinen investointihyvityksen saamiselle siten, että tilaussopimuksessa tai kauppakirjassa on ehto siitä, että hankinta peruuntuu, jos investointihyvityspäätös on kielteinen. Tällöinkin investointihyvityksen perusteeseen voitaisiin hyväksyä hyvityksen hakemisen jälkeen syntyneet kustannukset.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin investointihyvityksen saajaan etu yhteydessä olevalta taholta tehtyjen hankintojen kustannusten hyväksyttävyyden edellytyksistä. Tällaiset hankinnat eivät olisi kiellettyjä, mutta niiden kustannuksia voitaisiin hyväksyä investointihyvityksen laskentapohjaan ainoastaan se osa, jonka yhtiö osoittaisi vastaavan omakustannehintaa. Hyväksyttävät kustannukset rajautuisivat samoihin kustannuksiin kuin hyvityksen saajan osalta. Näin ollen esimerkiksi hyvityksen saajaan etu yhteydessä olevan tahon palkkakustannuksia ei voitaisi hyväksyä. Etu yhteyden määritelmä perustuisi verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n 4 momentin etu yhteysmääritelmään.

6 §. Investointihyvityksen perusteeksi kelpaamattomat investointikustannukset. Pykälä sisältäisi investointituille tavanomaisen luettelon kustannuksista, joita ei voitaisi lukea investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviin kustannuksiin. Vastaava luettelo sisältyy vuoden 2025 investointihyvityslakiin. Luettelo olisi myös vastaava kuin esimerkiksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetussa valtioneuvoston asetuksessa (262/2023) ja teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (2/2025). Hyväksyttäviä kustannuksia eivät olisi investointihyvityksen saajan maksamat palkat, yleiskustannukset, edustusmenot, korot ja muut rahoituskustannukset, valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuvat maksut (esim. ympäristöluvasta perittävä maksu), kustannusvaraukset eivätkä investointihyvityksen saajan matkakustannukset eivätkä investointihyvityksen saajan osana tavaroitten tai palvelujen hankintahintaa maksamat arvonnlisäverot. Investointihyvityksen ensisijaisena tarkoituksena on tukea investointeja ja siten tuki kohdistettaisiin ensi sijassa

investointikustannuksiin eli koneiden ja laitteiden sekä rakennusten hankintaan. Palkkojen hyväksyminen edellyttäisi muun muassa tuntitason seuranta ja erittelyä hankekohtaisesti. Jättämällä nämä kustannukset hyväksyttävien kustannusten ulkopuolelle, voidaan vähentää hallinnollista taakkaa niin hyvityksen saajien kuin viranomaistenkin osalta.

7 §. Investointihyvityksen määrä. Pykälässä säädettäisiin investointihyvityksen määrästä. Pykälän 1 momentin mukaan investointihyvityksen määrä olisi pääsääntöisesti vuoden 2025 investointihyvityslain kanssa yhtenäisesti 20 prosenttia investoinnin hyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista. Pykälän 1 momentin 1 kohdan perusteella tätä tuki-intensiteettiä sovellettaisiin kaikkiin luvun 2 ja 3 mukaisiin investointihankkeisiin. Pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädettäisiin luvun 4 mukaisten investointihankkeiden eli puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevien hankkeiden investointihyvityksen määrästä. CISAF-kehityksen rajoitusten mukaisesti puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskeville investoinneille tuen maksimi-intensiteetti on 15 %, paitsi jos hankkeen toteuttaa PK-yritys tai se toteutetaan ns. aluetukialueella. Tämän vuoksi 2 kohdassa säädettäisiin, että 20 %:n tuki-intensiteettiä sovellettaisiin pk-yritysten investointeihin ja aluetukialueille tehtäviin investointeihin. Euroopan komissio luokittelee tukialueet niin sanotuiksi a- ja c-alueiksi. CISAF-kehityksen perusteella enimmäistuki-intensiteetti ns. a-alueilla on 35 % ja c-alueilla 20 %: Suomi luokittelee aluetukialueet ns. I ja II tukialueeseen, mutta nämä molemmat sisältyvät komission c-tukialueeseen. Tukialueet on luoteltu alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitetuista tukialueista vuosina 2022–2027 annetussa valtioneuvoston asetuksessa (467/2022).³⁷

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin investointihyvityksen euromääräisestä enimmäisrajasta. Investointihyvityksen yhtiökohtainen enimmäismäärä olisi vuoden 2025 investointihyvityslain kanssa yhtenäisesti 150 miljoonaa euroa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin investointihyvityksen määrästä silloin, jos useampi yhtiö toteuttaisi investointihankkeen yhdessä. Tällöin investointihyvityksen määrä voisi olla CISAF-kehityksen 166 kohdan perusteella enintään 150 miljoonaa euroa investointihanketta kohden.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että yhtiön kuullessa konserniin, investointihyvityksen enimmäismäärä laskettaisiin konsernikohtaisesti. Laskentatapa olisi yhtenäinen vuoden 2025 verohyvityslain kanssa. Rajan konsernikohtaisuus tarkoittaisi sitä, että jos sama konserni toteuttaisi useamman verohyvitykseen oikeuttavan investoinnin, voisi konserni saada investointihyvitystä enimmillään yhteensä 150 miljoonaa euroa. Tilanteessa, jossa useampi saman konsernin yhtiö toteuttaisi verohyvitykseen oikeuttavan investoinnin, tulisi investointihyvitystä hakevien yhtiöiden ensisijaisesti hakemusvaiheessa määrittää, mihin hankkeeseen ja mille yhtiölle investointihyvitystä kohdistetaan tilanteessa, jossa 150 miljoonan euron yläraja ylittyisi konsernitason.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin investointihyvityksen määrästä tilanteessa, jossa investointihyvityksen kohteena olevaan investointiin on saatu muuta julkista tukea ja tämä muu julkinen tuki yhdessä investointihyvityksen kanssa voisi johtaa kriisi- ja siirtymäpuutteissa säädettyjen valtiontukien kasautumisrajojen ylittymiseen. Tällöin investointihyvitys myönnettäisiin 20 prosentin ja 150 miljoonan enimmäismääriä pienempänä.

³⁷ Lisätietoa aluetukialueista löytyy Työ- ja elinkeinoministeriön sivustolta osoitteesta <https://tem.fi/tukialueet> (viitattu 22.1.2026).

8 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Pykälässä säädettäisiin investointihyvityksen toimivaltaisista viranomaisista ja näiden tehtävänjaosta. Rahoituskeskus toimisi investointihyvityksen osalta hyvityksen myöntävänä viranomaisena. Rahoituskeskus käsittelee hyvityshakemuksen ja vastaisi myös hankkeiden jälkiseurannasta hyvityksen myöntämisen jälkeen. Tältä osin tehtävänkuva vastaisi tyypillisiä Rahoituskeskuksen myöntämien valtionavustusten menettelyä. Itse investointihyvityksen käytön tekninen toteutus tapahtuisi yhteisöveromenettelyn yhteydessä ja sen osalta toimivaltainen viranomainen olisi Verohallinto.

2 luku **Energian tuotannon tai varastoinnin investointihankkeet**

Luvussa 2 säädettäisiin CISAF-puitteiden jakson 4 mahdollistamasta investointihyvityksestä koskien energian tuotantoa ja energian varastointia.

9 §. *Investointihyvitykseen oikeuttava energian tuotannon tai varastoinnin investointihanke.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että investointihyvitykseen oikeuttaisi investointihanke, joka koskee muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa sekä biopolttoaineiden ja liikenteessä käytettävän biokaasun (mukaan lukien biometaanin). Kyseessä olisi CISAF-kehyksen 48 kohdan a alakohdan mahdollistama tuki. Momentin 2 kohdassa säädettäisiin investointihyvitykseen oikeuttavaksi myös investoinnit sähkön pitkäaikaiseen varastointiin ja lämmön kausivarastointiin. Kyseessä olisi CISAF-kehyksen 48 kohdan c alakohdan mahdollistama tuki. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin mahdollisuudesta tukea vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa. Edellytyksenä olisi, että näitä tuotetaan yhdessä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden kanssa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että investointihyvityksellä tuettavan laitoksen nimellisteho tulisi olla vähintään 1 MW. Kyse on CISAF-kehyksen 55 kohdan sallimasta vähimmäiskorajasta.

10 §. *Energian tuotannon tai varastoinnin investointihankkeen investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset.* Pykälässä säädettäisiin uusiutuvan energian tai energian varastoinnin investointihankkeeseen perustuvan investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista. CISAF-kehys ei jakson 4 mukaisille investointihankkeille edellytä nimenomaisia rajoituksia tukikelpoisten kustannusten tyyppille tai laadulle. CISAF-kehyksen kappaleiden 60 ja 83 perusteella tukikelpoisia ovat investointikustannukset kokonaisuudessaan. CISAF-kehyksen puitteiden 53 kohdan mukaisesti tuen on kohdistuttava uuden kapasiteetin rakentamiseen tai voimalaitoksen kapasiteetin päivittämiseen. Kohdan 77 mukaan silloin kun on tuki vähähiilisten polttoaineiden valmistamista koskevaan investointihankkeeseen, tuki voi kohdistua ainoastaan uuden kapasiteetin rakentamiseen. Edelleen CISAF-kehyksessä todetaan, että kapasiteetin päivittämisen tapauksessa tukikelpoisia ovat ainoastaan lisäkustannukset, jotka liittyvät päivitettyyn kapasiteettiin. Mitä tulee kapasiteetin päivittämiseen koskeviin investointeihin, on arvioitu, että tällä hetkellä relevantteja olisivat käytännössä 2000–2010 välillä rakennettujen tuulivoimaloiden uusimiset, jotka jäisivät hyvityksen ulkopuolelle jo sillä perusteella, että hyvityksellä ei tueta uusiutuvan sähkön tuotantoa. Hyvityksen soveltamisalaan kuuluvissa energian pitkäaikaisen varastoinnin tai polttoainehankkeissa ei ole tunnistettu sellaisia päivityksiä olevia laitoksia, jotka tarvitsisivat julkista tukea. Korvausinvestointien osalta julkisella tuella voidaan lisäksi arvioida huomattavasti vähäisempi käynnistävä vaikutus kuin ns. greenfield hankkeilla. Ehdotetussa 10 §:ssä säädettäisiin tästä syystä, että vain uuden kapasiteetin rakentamiseen liittyvät kustannukset olisivat tukikelpoisia.

11 §. *Energian tuotannon tai varastoinnin investointihankkeeseen perustuvan investointihyvityksen erityiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin energiainvestointien

investointihyvityksen erityisistä edellytyksistä pitkälti CISAF-kehymisen edellytysten mukaisesti.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että investointihyvitys voidaan myöntää vain sellaiselle investointihankkeelle, jota yhtiö ei toteuttaisi lainkaan, tai jonka se toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman hyvitystä. Kyseinen vaatimus heijastaa valtioneuvoston oikeudellista peruseriaatetta tuen kannustavuuden vaatimuksesta. Yhtiön tulisi investointihyvitystä koskevalla hakemuksellaan osoittaa tämän vaatimuksen täyttyminen investointihankkeen kannattavuuslaskelmilla ilman investointihyvitystä ja sen kanssa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin CISAF-kehymisen edellyttämällä tavalla, että investointihyvityksellä tuettavat investointihankkeet on saatava valmiiksi ja niiden on oltava toimintakykyisiä 48 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Kyse on nimenomaisesti CISAF-kehymisen 54 kohdan edellytyksestä, jonka asettamiselle ei ole ollut kansallista liikkumavaraa. Sitä, koska investoinnin katsotaan olevan valmis ja toimintakykyinen, ei ole määritelty CISAF-kehymisessä, joten sen tarkempi määrittely on jätetty kansallisesti ratkaistavaksi. Esitystä valmisteltaessa on arvioitu, että investointihyvityksen melko laajan soveltamisalan takia ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista määrittellä yksityiskohtaisesti sitä, mitä hankkeen valmiina ja toimintakykyisenä olemisella investointihyvityksen osalta tarkoitetaan. Tuettavat hankkeet voivat olla siinä määrin erilaisia, että olisi tapauskohtaisesti määriteltävä, koska investointihanke on sellaisessa vaiheessa, että sen voidaan katsoa olevan valmis ja toiminnassa. Esimerkiksi biokaasun tuotantoa koskevan hankkeen osalta ratkaiseva voisi olla hetki, jolloin laitos alkaa tuottaa biokaasua kaasuverkkoon. Myös käyttöomaisuuden kirjanpitoikäisyydelle voidaan antaa painoarvoa, kun arvioidaan, onko laitos valmis ja toiminnassa. Laitos olisi valmis ja toiminnassa viimeistään siinä vaiheessa, kun käyttöomaisuudesta, jonka kustannusten perusteella investointihyvitys on myönnetty, aletaan tehdä kirjanpidossa suunnitelman mukaisia poistoja.³⁸

CISAF-kehymisessä lisäksi edellytetään, että tukiohjelmassa on oltava vaikuttava seuraamusjärjestely siltä varalta, että tätä määräaika ei noudateta. Tästä seuraamusjärjestelmästä säädettäisiin momentin toisessa virkkeessä. Toisen virkkeen mukaan, mikäli 48 kuukauden määräaika ei noudateta, vähennettäisiin investointihyvityksen määrästä yksi prosentti jokaista 48 kuukauden aikarajan ylittävää täyttä kalenterikuukautta kohden. Vähennystä ei kuitenkaan tehtäisi, jos investoinnin valmistumisen viivästyminen on johtunut yhtiöstä riippumattomista odottamattomista syistä. Lisäksi edellytettäisiin, että viivästyminen on sellainen, jota yhtiö ei olisi voinut välttää, vaikka se olisi noudattanut asianmukaista huolellisuutta. Tällaisina syinä voitaisiin pitää sellaisia olosuhteiden merkittäviä muutoksia, joihin yhtiö ei ole voinut tavanomaisella huolellisella toiminnallaan vaikuttaa, ja joita se ei ole voinut kohtuudella ennakoita investointihanketta suunnitellessaan. Viivästyksen ei kuitenkaan voitaisi katsoa johtuvan yhtiöstä riippumattomista odottamattomista syistä tilanteissa, joissa jo hankkeen aikataulua suunniteltaessa on ollut tiedossa, ettei investointi ole toteutettavissa vaaditussa 48 kuukauden määräajassa. Odottamattomaksi ja riippumattomaksi syyksi ei katsottaisi esimerkiksi tavanomaisia viivästyksiä laitetoimituksissa tai rahoitusneuvottelujen ennakoitua hitaampaa etenemistä. Sen sijaan tällaiseksi syyksi voitaisiin katsoa esimerkiksi ennakoimattomasta viranomaispäätöksestä tai odottamaton lupaprosessista aiheutuva viive.

³⁸ Suunnitelman mukaiset poistot aloitetaan lähtökohtaisesti hyödykkeen käyttöönottohetkestä lähtien, ks. Leppiniemi, Jarmo & Kykkänen, Tapani, Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta, 2023, s. 117. Myös elinkeinoverotuksessa käyttöomaisuuden poistot aloitetaan hyödykkeen käyttöönottovuonna. Ks. Andersson, Edward & Penttilä, Seppo, Elinkeinoverolain kommentaari, 2014, s. 563.

Komissio edellyttää seuraamusjärjestelyn olevan vaikuttava, ja vaikuttavuuden yhtenä perusteluna voidaan pitää sitä, että seuraamusten määrä ja vaikutukset kasvavat viivästyksen jatkuessa. Seuraamusjärjestelyn muotoilulle on CISAF-kehyksessä jätetty kansallista liikkumavaraa. Ehdotettu seuraamusjärjestelmä olisi samanlainen, kuin vuoden 2025 investointihyvityslaisissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin investointihankkeen valmistumiselle asetettavasta määräajasta sellaisille investointihankkeille, joita CISAF-kehyksen 54 kohdan mukainen 48 kuukauden aikaraja ei koske. Näiden valmistumiselle asetettaisiin 60 kuukauden määräaika ja tämän määräajan ylittymisestä seuraisi edellä kuvatun seuraamusjärjestelmän soveltuminen. CISAF-kehyksen 54 kohdan mukaan 48 kuukauden aikarajaa ei noudateta, jos kyse on merituulivoimateknologiasta, vesivoimasta, vesivoiman pumppuvarastointi mukaan lukien, ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantolaitoksista. Investointihyvityksen kannalta relevantteja olisivat vesivoiman pumppuvarastointia ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantolaitoksia koskevat investointihankkeet, joita siis koskisi ehdotettu 60 kuukauden aikaraja. Vastaavasti CISAF-kehyksen 78 kohdan perusteella 48 kuukauden aikaraja ei koske vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa koskevia hankkeita, joten niihin sovellettaisiin 60 kuukauden aikarajaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin niin ikään CISAF-kehyksen edellyttämällä tavalla siitä, että investoinnissa tulee noudattaa ei merkittävää haittaa -periaatetta. Ei merkittävää haittaa -periaatetta tulisi soveltaa noudattaen komission tiedonantoa Tekniset ohjeet ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti (2021/C 58/01). Suomessa Suomen ympäristökeskus on kehittänyt DNSH-arviointien ohjeistusta ja arviointien toteutuskaavioita erilaisten kestävä kasvun ohjelmasta rahoitettavien hankehakujen tueksi ja taustamateriaaliksi rahoitusohjelmien vastuutahoille. Hankekohtaisella DNSH-arvioinnilla varmistetaan, että hankkeet eivät heikennä esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintää, kiertotalouteen siirtymistä tai biologisen monimuotoisuuden suojelua. Kehitettyjä arviointimenetelmiä voidaan Suomen ympäristökeskuksen verkkosivujen³⁹ mukaan käyttää Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman hankkeiden lisäksi soveltaen myös muihin hankkeisiin, joilta edellytetään DNSH-arviointeja.

12 §. *Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat erityiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin erityiset edellytykset tilanteille, joissa yhtiön investointi koskee muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoinvestointia. Tällöin CISAF-kehyksen 51 kohta edellyttää, että polttoaineet tuotetaan uusiutuvista energialähteistä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämiseksi annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/2001 (uusiutuvan energian direktiivi), sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä säädettyjen menetelmien mukaisesti. Pykälässä säädettäisiin tästä CISAF-kehyksen vaatimuksesta viittaamalla eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain 2 luvussa kyseisille polttoaineille säädettyihin kestävyyskriteereihin, joilla CISAF-kehyksessä mainitut vaatimukset on implementoitu kansallisesti.

13 §. *Biopolttoaineita ja biokaasua koskevat erityiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin CISAF-kehyksen 52 kohdan mukaiset erityiset edellytykset tilanteille, joissa investointi koskee biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun, biometaanin tai biomassapolttoaineiden tuotantoa. CISAF-kehys edellyttää, että tuotetut polttoaineet olisivat uusiutuvan energian direktiivissä sekä sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen

³⁹ <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ei-merkittavaa-haittaa-periaate>.

kestävyysskriteerien ja kasviuonekaasupäästöjen vähennyskriteerien mukaisia. Myös nämä vaatimukset on implementoitu kansallisesti eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa 2 luvussa.

14 §. *Vähähiilisiä polttoaineita koskevat erityiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin tietyistä lisäedellytyksistä, joita sovellettaisiin investointihankkeissa, joihin liittyy myös vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että tuotettujen vähähiilisten polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasviuonekaasupäästöjen olisi oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasviuonekaasupäästöt. Momentin 2 kohdassa säädettäisiin, että investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että vähähiilisiä polttoaineita tuotetaan yhdessä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden kanssa. Vähähiilisten polttoaineiden osuus kokonaistuotannosta saisi olla enintään 20 % Kyseessä olisi tällöin CISAF-kehysten logiikassa sellainen hanke, jota arvioitaisiin kokonaisuudessaan jakson 4.1. mukaisena uusiutuvan energian hankkeena. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin CISAF-kehysten mahdollistamasta rajoituksesta, jonka mukaan hyvityksen ulkopuolelle rajattaisiin sellaiset hankkeet, joissa vähähiilisiä polttoaineita valmistetaan fossiilisista polttoaineista. Ehdotetussa 2 momentissa täsmennettäisiin, miten 1 momentin 1 kohdan mukaista kasviuonepäästöjen vähentämistä koskevaa vaatimusta arvioitaisiin.

3 luku Teollisuuden kasviuonepäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskeva investointihanke

15 §. *Investointihyvitykseen oikeuttava teollisuuden kasviuonepäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskeva investointihanke.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin CISAF-kehysten 129 kohdan mukaisesti, että investointihyvitykseen oikeuttaisi investointihankkeet, joilla joko pienennetään teollisuuden toiminnan kasviuonekaasupäästöjä CISAF-kehysten alaviitteen 81 mukaisesti investoinnit, joihin liittyy energialähteen tai energiankantajan muutos, esimerkiksi siirtyminen hiilestä kaasuun, katsotaan kasviuonekaasupäästöjen vähentämistä koskeviksi hankkeiksi, ja niihin sovelletaan kasviuonekaasupäästöjen vähentämistä eikä energiatehokkuutta koskevia vaatimuksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin CISAF-kehysten 130 kohdan mukaisista rajoituksista hyvityksen soveltamisalaan. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että verohyvitystä ei voisi saada sellaisen investointihankkeen perusteella, jossa on kyse maataloustuotteiden alkutuotannon tai kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alkutuotannon kasviuonekaasupäästöjen vähentämisestä tai energiatehokkuuden parantamisesta. Vaatimus perustuu CISAF-kehysten 130 kohdan a alakohdan alakohtaan. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa säädettäisiin CISAF-kehysten 130 kohdan b alakohdan mukaisesti, ettei 3 luvun perusteella investointihyvitystä voitaisi myöntää energian tuotantoon, varastointiin tai kuljetukseen. CISAF-kehysten ja siten myös nyt ehdotetun sääntelyn ajatuksena on, että energian tuotantoa koskevat investoinnit kuuluvat lähtökohtaisesti CISAF-kehysten 4 jakson ja ehdotetun lain 2 luvun soveltamisalaan. Niitä koskevat investoinnit tulisivat siten arvioiduksi 2 luvussa säädettyjen ehtojen perusteella. Ehdotettu 2 kohta ei kuitenkaan estäisi sitä, että tiettyjen edellytysten täytyessä energian tuotantoa koskevan käyttöomaisuuden investointikustannukset voisivat tulla huomioiduksi osana teollisen toiminnan kasviuonepäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen hyväksyttäviä kustannuksia. Näistä edellytyksistä säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa 18 §:ssä. Ehdotetun 3 kohdan mukaan investointihyvitystä ei myönnettäisi sellaisten investointihankkeiden perusteella, jossa kasviuonekaasupäästöjen vähentäminen tai energiatehokkuuden parantaminen perustuisi fossiilisten polttoaineiden, kuten maakaasun käyttöön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin investointihyvitykseen oikeuttavan kasvihuonekaasupäästöjä vähentävän tai energiatehokkuuden vähentämistä koskevan investointihankkeen vähimmäiskoosta. Investointihyvitykseen oikeuttaisi ensinnäkin yksittäinen investointihanke, jonka hyväksyttävät kustannukset olisivat vähintään 50 miljoonaa euroa. Toiseksi investointihyvitykseen oikeuttaisi investointihanke, joka olisi osa yhtiön tai konsernin vähintään 50 miljoonan euron investointiohjelmaa. Tällaisen yksittäisen investointiohjelmaan kuuluvan investointihankkeet hyväksyttävien kustannusten tulisi olla vähintään 10 miljoonaa euroa. Vaikka 50 miljoonan euron kynnysrajaa tarkasteltaisiin tällöin koko investointiohjelman tasolla, tarkasteltaisiin investointihankkeita koskevia soveltamisedellytyksiä kuitenkin CISAF-kehityksenkin edellyttämällä tavalla yksittäisten investointihankkeiden tasolla.

16 §. *Teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan investointihankkeen edellytykset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kasvihuonekaasujen vähentämistä koskevalla investointihankkeella aikaansaattavia päästönvähennyksiä koskevista vähimmäisedellytyksistä.

Momentin 1 kohta koskisi sellaisia investointihankkeita, joissa on kyse olemassa olevan laitoksen kasvihuonekaasupäästöjä vähentämisestä. Näissä kasvihuonekaasupäästöjen vähentymistä voitaisiin mitata kahdella vaihtoehtoisella tasolla. Päästönvähennyksiä voitaisiin ensinnäkin tarkastella koko laitoksen tasolla. Ehdotetun a alakohdan mukaan investointihyvitykseen oikeuttaisi sellainen investointihanke, joka vähentäisi olemassa olevan laitoksen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 40 prosentilla. Jos kyseessä olisi päästökauppajärjestelmään kuuluva laitos, edellytyksenä olisi lisäksi, että päästöt vähenisivät alle tehokkaimpaan 10 prosentin joukkoon kuuluvien laitosten keskimääräisten päästöjen, siten kun ne on määritelty tarkistettujen vertailuarvojen määrittämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan 2 kohdan mukaisesti päästöoikeuksien jakamiseksi maksutta kaudella 2021–2025 annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2021/447. Kyseiset, a alakohtaan sisältyvät vaatimukset perustuisivat CISAF-kehityksen 140 kohdan a alakohdan i alakohtaan. Toisena vaihtoehtona olisi päästöjen tarkastelu teknisen yksikön tasolla. Ehdotetun b alakohdan mukaan investointihyvitykseen oikeuttaisi myös sellainen olemassa olevan laitoksen kasvihuonepäästöjen vähentämistä koskeva investointihanke, jossa kasvihuonepäästöt vähenisivät investointihankkeella uusittavan teknisen yksikön tasolla vähintään 90 prosenttia. Kyseiset, b alakohtaan sisältyvät vaatimukset perustuisivat CISAF-kehityksen 140 kohdan a alakohdan ii alakohtaan. Teknistä yksikköä ei ole määritelty CISAF-kehityksessä. CISAF-kehityksen alaviitteen 83 perusteella määritelmän tulkinnassa voidaan hyödyntää päästökauppadirektiivin liitteen I tulkintaa koskevaa 18.3.2010 julkaistua komission ohjeistusta, jonka jakso 4.4 koskee teknisen yksikön käsitettä⁴⁰. Päästökauppajärjestelmään kuulumattomiin toimialoihin samaa käsitettä voidaan soveltaa analogian kautta.

Momentin 2 kohta koskisi sellaisia teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevaa investointihanketta, jossa olemassa oleva laitos korvattaisiin uudella laitoksella. Tällöin investointihyvityksen myöntäminen edellyttäisi, että investointihanke koskee päästökauppalaan I liitteessä tarkoitettuja laitoksia uuden laitoksen kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 10 prosenttia pienemmät kuin tehokkaimpien laitosten päästöt Kyseiset, 2 kohtaan sisältyvät vaatimukset perustuisivat CISAF-kehityksen 140 kohdan b alakohtaan. CISAF-kehityksen mainittu 140 kohdan b alakohta sinänsä mahdollistaisi myös päästökaupan ulkopuolella olevien vastaavien investointien tukemisen. Tällöin edellytyksenä kuitenkin olisi, että laitokselle voitaisiin määrittää vastaavat viitearvot, kuin edellä mainitussa komission

⁴⁰ julkaistu 18.3.2010: https://climate.ec.europa.eu/system/files/2016-11/guidance_interpretation_en.pdf

täytäntöönpanoasetuksessa on määritelty päästökaupan piiriin kuuluville laitoksille. Tällaisia vaihtoehtoisia viitearvoja ei ole tunnistettu valmistelun yhteydessä, eikä tämän tyyppisten investointien tukemista verohyvityksellä ole siten nähty mahdolliseksi.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin, että laitoksen investointihanketta edeltävinä kasvihuonekaasupäästöinä otettaisiin huomioon keskimääräiset kasvihuonekaasupäästöt investointihyvityksen hakemista edeltävältä viideltä kalenterivuodelta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin CISAF 141 kohtaan sisältyvästä vaatimuksesta, jonka mukaan investointihyvityksen perusteena olevan investointihankkeen olisi johdettava kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennykseen. Investointihanke ei saisi johtaa kasvihuonekaasupäästöjen siirtymiseen kyseiseltä teollisuudenalalta energiasektorille tai yhdeltä teollisuusalueelta toiselle. Yhtiön olisi lähtökohtaisesti osoitettava tämän vaatimuksen täyttyminen investointihyvitystä koskevaan hakemukseen liitettävällä laskelmalla päästöjen kokonaisvähennyksestä vuosittain.

17 §. Teollisuuden energiatehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen edellytykset. Pykälässä säädettäisiin sellaisista investointihyvityksen myöntämisedellytyksistä, jotka koskisivat nimenomaisesti energiatehokkuuden parantamiseen tähtäviä investointihankkeita. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaisesti investointihyvityksen myöntäminen edellyttäisi, että investoinnin takaisinmaksuaika olisi vähintään viisi vuotta. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaisesti investointihyvityksen myöntäminen edellyttäisi, että investointihanke vähentää laitoksen energiankulutusta tuotannon yksikköä kohti vähintään 20 prosenttia. Edellytykset perustuvat CISAF-kehyksen 139 kohdan b alakohtaan. Takaisinmaksuajan laskentatapaa ei ole tarkemmin määritelty CISAF-kehysessä. Energiatukien osalta korotonta takaisinmaksuaikaa on käytetty hankkeen kannattavuusarvioinnissa ja koroton takaisinmaksuaika on käytännössä laskettu jakamalla hankkeen investointikustannus hankkeen aikaansaamalla vuosittaisella kustannussäästöllä ja tätä vastaavaa laskentatapaa voitaisiin hyödyntää energiatehokkuuden parantamista koskevien investointihankkeiden takaisinmaksuajan arvioinnissa. Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin, että energiankulutuksen vähentämistä arvioitaessa investointihanketta edeltävänä energiankulutuksena otettaisiin huomioon investointihyvitystä koskevaa hakemusta edeltävän viiden kalenterivuoden energiankulutuksen keskiarvo.

18 §. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeeseen perustuvan investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista. CISAF-kehys ei jakson 5 mukaisille investointihankkeille edellyttä nimenomaisia rajauksia tukikelpoisten kustannusten tyyppille tai laadulle.

Kuten edellä on kuvattu, CISAF-kehyksen jakso 5 ja ehdotetun lain 3 luku eivät lähtökohtaisesti koske energian tuotantoa, varastointia ja kuljetusta. Ehdotetussa 18 §:n 2 momentissa säädettäisiin CISAF-kehyksen 131 kohdan mukaisesti kuitenkin niistä edellytyksistä, joilla energian tuotantokustannuksia voitaisiin huomioida osana teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen hyväksyttäviä kustannuksia. Edellytyksenä olisi ensinnäkin ehdotetun 2 momentin 1 kohdan mukaisesti, että energian tuotanto olisi olennainen osa teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskevaa investointia.

Tarkoituksena ei olisi se, että energian tuotantoon liittyvät kustannukset voisivat tulla laajemmin tukikelpoisiksi osana teollisuuden kasvihuonekaasujen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskevaa investointihanketta, kuin mitä 2 luvussa säädetään ns. puhtaasta energian tuotantoa koskevasta investoinnista. Valmistelun yhteydessä on arvioitu, että Suomen kannalta merkityksellisiä voisivat olla sellaiset teollisuuden kasvihuonekaasujen vähentämistä koskevat investoinnit, jossa teollisuudessa siirrytään uusiutuvan tai vähähiilisen vedyn käyttöön siten, että prosessissa tarvittava vety tuotetaan itse. CISAF-kehys mahdollistaisi aiemmasta TCTF:stä poiketen tällaisen hankkeen käsittelyn yhtenä jakson 5 mukaisena hankkeena ilman tarvetta pilkkoa hanketta jakson 4 mukaiseen vedyn tuotantohankkeeseen ja jakson 5 mukaiseen vedyn käyttöhankkeeseen. On katsottu tarpeelliseksi mahdollistaa tällainen integroitu lähestymistapa myös kansallisesti. Tämän vuoksi ehdotetun 2 momentin 2 kohdan mukaisesti teollisuuden kasvihuonekaasujen vähentämistä koskevan hankkeen kustannuksina voitaisiin huomioida uusiutuvan tai vähähiilisen vedyn tuotantoon liittyviä investointikustannuksia.

Kolmanneksi edellyttäisiin, että energia tuotetaan samassa paikassa, jossa harjoitetaan sitä teollista toimintaa, jota investointihanke koskee. Tämä vaatimus sisältyisi 2 momentin 3 kohtaan. Ehdotetun 2 momentin 4 kohdassa säädettäisiin, että yhtiön olisi itse käytettävä tuotettavista polttoaineista vähintään 80 prosenttia. CISAF-kehysten perusteella energian tuotantoa ja käyttöä koskevan arvion on perustuttava uskottaviin ennakkosimulaatioihin, jotka koskevat odotettua energian tuotantomäärää ja kysyntää. Yhtiön olisi esitettävä nämä ennakkosimulaatiot investointihyvitystä koskevalla hakemuksella.

19 §. *Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä tai energian tehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen investointihyvityksen erityiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskeville investointihankkeille asetetuista erityisistä edellytyksistä investointihyvityksen myöntämiselle. Erityiset edellytykset vastaisivat 1 ja 2 momentin osalta 11 §:ssä uusiutuvan energian tuotannon ja varastoinnin investoinneille ehdotettuja edellytyksiä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin investointihyvityksen myöntämisestä vain kannustavissa tilanteissa samoin kuin ehdotetussa 11 §:n 1 momentissa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin aikarajasta investointihankkeen valmistumiselle sekä sanktiojärjestelmästä myöhästymisen varalle vastaavasti kuin ehdotetussa uusiutuvan energian tuotannon ja varastoinnin investointeja koskevassa 11 §:n 2 momentissa. Aikaraja olisi kaikille hankkeille CISAF-kehysten mukaisesti 60 kuukautta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, CISAF-kehysten 138 kohdan edellyttämällä tavalla, että investointihyvitys ei saisi kohdistua yhtiön kokonaistuotantokapasiteetin lisäämiseen. Momentin 1 kohdassa täsmennettäisiin, mainitun CISAF-kehysten kohdan mukaisesti, että tällaiseksi investointihyvityksen saamisen estäväksi kokonaistuotantokapasiteetin lisäämiseksi ei kuitenkaan luettaisi tuotantokapasiteetin väliaikaista lisääntymistä siirtymäaikana ennen kuin tuella rahoitettava uusi laitos tai laitteisto on täysin toimintakykyinen eikä olemassa olevia laitteita ole vielä kokonaan poistettu käytöstä. Siirtymä kautena voitaisiin arvioida enintään 24 kuukauden ajanjaksoa. Investointihyvityksen saamisen estäväksi kokonaistuotantokapasiteetin lisäämiseksi ei myöskään katsottaisi momentin 2 kohdan perusteella teknisistä syistä välttämätöntä kapasiteetin lisäämistä enintään 15 prosentilla verrattuna investointia edeltäneeseen tilanteeseen. Tilanteissa, joissa yhtiön tuotantokapasiteetti lisääntyy investointihankkeen seurauksena enemmän kuin toisessa virkkeessä mainittu 15 prosenttia, ei hyvitystä ei voitaisi myöntää. Ehdotettu momentti ei siten mahdollistaisi hyvityksen myöntämistä vain siihen suhteelliseen osaan kustannuksia, jotka liittyvät olemassa olevaan kapasiteetin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tai energiatehokkuuden parantamiseen. Säännös ei kuitenkaan estäisi sitä, että yhtiö toteuttaisi hyvitykseen oikeutetun investoinnin

kanssa samanaikaisesti siitä kokonaan erillisen esimerkiksi tuotantotilojen laajennusinvestoinnin. Kapasiteetin lisääminen voisi olla säännöksen vaatimalla tavalla teknisistä syistä välttämätöntä esimerkiksi tilanteessa, jossa mukautettavia laitteita ei olisi olemassa sellaisessa koossa, että se mahdollistaisi täsmälleen saman tuotantokapasiteetin säilyttämisen.

20 §. Erityiset edellytykset hiilidioksidin talteenottoa koskeville investointihankkeille. Pykälässä 1 momentissa säädettäisiin, että yhtiön hakiessa investointihyvitystä hiilidioksidin talteenottoa koskevaan investointihankkeeseen, on yhtiön osoitettava, että investointihanke johtaa laitteiden toiminnan alkaessa suorien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, kun otetaan huomioon koko hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiketju tai koko hiilidioksidin talteenotto- ja hyödyntämisketju. Edellytys vastaisi CISAF-kehyksen 147 kohtaa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin CISAF-kehyksen 148 kohtaan sisältyvien turvasatamasääntöjen mukaisesti niistä tilanteista, joissa 1 momentissa asetetun vaatimuksen katsottaisiin täyttyvän. Ehdotetun 2 momentin 1 kohdan perusteella vaatimuksen katsottaisiin täyttyvän, jos talteenotettu hiilidioksidia käytetään siten, että se tulee pysyvästi kemiallisesti sitoutuneeksi tuotteeseen. Pysyvistä kemiallisesta sitoutumisesta tuotteeseen säädetään komission päästökauppadirektiiviin 12 artiklan nojalla antamassa säädöksessä. Lisäksi vaatimuksen katsottaisiin 1 kohdan perusteella täyttyvän, jos talteenotettu hiilidioksidi käytetään muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden tuotannossa. Yhtiön olisi selvitettävä verohyvitystä koskevalla hakemuksella, miten näiden polttoaineiden vaatimuksenmukaisuus aiotaan osoittaa. Ehdotetun 2 momentin 2 kohdan perusteella 1 momentissa asetetun vaatimuksen katsottaisiin myös täyttyvän investointihankkeissa, joissa talteenotettu hiilidioksidi varastoidaan pysyvästi geologiseen varastoon. Yhtiön olisi annettava kuitenkin hakemuksella selvitys talteen otetun hiilidioksidin suunnitellusta loppukäytöstä ja edellytyksen täyttymistä arvioitaisiin lisäksi jälkikäteen hankkeen valmistumisen jälkeen. Ehdotettu 2 momentti ei estäisi sitä, että investointihyvityksen voisi saada muullekin kuin turvasatamasääntöjen mukaisille hankkeille. Jos turvasatamasääntösten soveltamisedellytykset eivät täytyisi, tulisi yhtiön investointihyvitystä koskevalla hakemuksellaan erikseen antaa tarkempaa selvitystä edellytyksen täyttymisestä. Yhtiön olisi muun muassa esitettävä selvitys hiilidioksidin loppukäytöstä. Selvitys loppukäytöstä voisi olla esimerkiksi ehdollinen hiilidioksidin loppukäyttöä koskeva sopimus. Lisäksi yhtiön olisi esitettävä perusteltu laskelma kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennyksestä ja laskelman olisi oltava riippumattoman aihealueen asiantuntijan vahvistama.

21 §. Erityiset edellytykset biopolttoaineiden, vedyn tai vetypohjaisten polttoaineiden käytölle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, erityisistä edellytyksistä sellaisille investointihankkeille, joissa käytetään biopolttoaineita, bionesteitä, biokaasua, biometaania tai biomassapolttoaineita. Tällöin CISAF-kehyksen 145 kohdan mukaan edellytyksenä olisi, että kyseiset polttoaineet ovat uusiutuvan energian direktiivin sekä sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennykskriteerien mukaisia. Nämä vaatimukset on implementoitu kansallisesti eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa 2 luvussa, johon ehdotetussa 1 momentissa viitattaisiin. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erityisistä edellytyksistä vedyn ja vetypohjaisten polttoaineiden käyttöä koskevalle investointihankkeelle. Investointihyvityksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että hankkeessa käytettäisiin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tai vähähiilisiä polttoaineita.

4 luku **Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevat investointihankkeet**

22 §. *Investointihyvitykseen oikeuttava puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskeva investointihanke.* Pykälässä säädettäisiin CISAF-kehyksen 160 kohtaa vastaavasti niistä puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevista investoinneista, joille investointihyvitystä voitaisiin myöntää. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan investointihyvitystä voitaisiin myöntää CISAF-kehyksen liitteessä II listattujen puhtaan teknologian lopputuotteiden tuotantoon. Kyseessä olisi tyhjentävä luettelo tuettavista lopputuotteista, eikä investointihyvitystä voisi saada muiden lopputuotteiden tuotantoon. Hyvityksen piiriin kuuluisi sekä uusioraaka-aineista että kierrätetyistä raaka-aineista valmistettujen lopputuotteiden tuotanto.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaisesti investointihyvitystä voitaisiin myöntää myös CISAF-kehyksen liitteessä II listattujen pääasiallisten erityisten komponenttien tuotantoon. Edellytyksenä ei olisi, että koko laitoksen tuotannon tulisi muodostua kyseisten komponenttien valmistuksesta, mutta investointihyvitys voisi kohdistua vain siihen osaan investointikustannuksista, jotka kohdistuvat näiden keskeisten komponenttien tuotantoon. Viitattu CISAF-kehyksen liitteen lista olisi tyhjentävä. Hyvityksen piiriin kuuluisi sekä uusioraaka-aineista että kierrätetyistä raaka-aineista valmistettujen komponenttien tuotanto.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan nojalla investointihyvitystä voitaisiin myöntää myös CISAF-puitteiden liitteessä II listattujen lopputuotteiden ja komponenttien tuotannossa tarvittavien uusien ja talteen otettujen kriittisten raaka-aineiden. Vastaavasti kuin komponenttien osalta, edellytyksenä ei olisi, että tuetussa laitoksessa tuotetaan yksinomaan kriittisiä raaka-aineita, mutta investointihyvitys voisi kohdistua vain siihen osaan investointikustannuksista, jotka liittyvät kriittisten raaka-aineiden tuotantoon tai talteenottoon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin investointihyvityksen oikeuttavan investointihankkeen vähimmäiskoosta. Investointihankkeen hyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset tulisi olla vähintään 50 miljoonaa euroa, jotta hankkeen perusteella voisi saada investointihyvitystä.

23 §. *Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevassa investointihankkeessa.* Pykälässä säädettäisiin CISAF-kehyksen 166 kohtaa vastaavasti siitä, mitkä investointihankkeen kustannukset voitaisiin tämän luvun mukaisissa hankkeissa hyväksyä investointihyvityksen perusteeseen. Pykälän sisältö hyväksyttävien kustannusten osalta vastaa vuoden 2025 investointihyvityslain 20 §:n sisältöä, mutta pykälän otsikko on päivitetty CISAF-kehyksessä käytettyä termistöä paremmin vastaavaksi

Pykälän 1 momentin mukaisesti investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäisiin tukielpoisten lopputuotteiden, komponenttien ja kriittisten raaka-aineiden valmistamiseen ja talteenottoon tarvittavaan aineelliseen omaisuuteen ja aineettomaan omaisuuteen kohdistuvat kustannukset. Hyväksyttävää aineellista omaisuutta olisi erityisesti maa-alueet, rakennukset, tehtaat, laitteistot ja koneet. Aineettomalla omaisuudella tarkoitettaisiin erityisesti patenttioikeuksia, lisenssejä, tietotaitoa ja muuta vastaavaa henkistä omaisuutta. Aineettoman omaisuuden tulisi täyttää lisäksi 2 momentissa säädetyt tarkemmat edellytykset, jotta siihen kohdistuvat kustannukset voitaisiin hyväksyä investointihyvityksen perusteeksi.

24 §. *Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevaan investointiin perustuvan investointihyvityksen erityiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin erityisistä edellytyksistä investointihyvityksen myöntämisestä 4 luvun mukaisille investoinneille. Ehdot ovat pääosin yhtenäisiä vuoden 2025 verohyvityksen myöntämisedellytysten kanssa. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että yhtiön olisi sitouduttava säilyttämään investointi investoinnin

sijaintipaikalla vähintään viiden vuoden ajan investoinnin valmistumisen jälkeen. Vaatimus perustuu CISAF-kehyksen 170 kohtaan. Investoinnin säilyttämisaikaa koskeva viiden vuoden aikaraja koskisi kaikkia yhtiöitä niiden koosta riippumatta, eikä siten otettaisi käyttöön CISAF-kehyksen pk-yrityksiin sovellettavaa lievempää kolmen vuoden aikarajaa. CISAF-kehyksen sallimalla tavalla vaatimus investoinnin säilyttämisestä ei kuitenkaan estäisi sellaisen tuotantolaitoksen tai laitteen korvaamista, joka on vanhentunut tai rikkoutunut tämän ajanjakson aikana. Tällöin kuitenkin edellytettäisiin, että sitä taloudellista toimintaa, johon investointihyvitys on myönnetty, jatketaan investointihankkeen sijaintipaikalla vähintään vaaditun viiden vuoden ajanjakson. Tuotantolaitoksen tai laitteiston korvaamiseen ei voitaisi kuitenkaan myöntää lisää tukea.

CISAF-kehyksen 171 kohdan perusteella tukiviranomaisen on ennen tuen myöntämistä todennettava konkreettinen riski, että investointi ei toteudu ETA-alueella. Tämän edellytyksen vuoksi 1 momentin 2 kohdassa asetettaisiin investointihyvityksen myöntämisen edellytykseksi yhtiölle vaatimus osoittaa, että tällainen konkreettinen riski on olemassa. Käytännössä yhtiö voisi osoittaa tämän riskin olemassaolon esittämällä CISAF-puitteiden liitteessä III vaaditun selvityksen tuen tarpeesta ja sen vaikutuksesta investointia ja sen sijaintipaikkaa koskevaan päätökseen.

Investointihyvityksellä ei myöskään saisi helpottaa tuotantotoiminnan siirtämistä Euroopan talousalueen jäsenvaltioiden välillä. Tästä syystä 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin investointihyvityksen myöntämisen edellytykseksi, että yhtiö sitoutuu olemaan siirtämättä toisesta ETA-valtiosta Suomeen samoja tai vastaavia toimintoja, joiden perusteella investointihyvitystä haetaan. Vastaavasti pykälän 2 momentissa säädettäisiin, ettei investointihyvitystä voitaisi myöntää, jos toimintoja olisi siirretty Suomeen toisesta ETA-valtiosta kahden investointihyvityksen hakemista edeltäneen vuoden aikana. Näitä vaatimuksia arvioitaisiin koko konsernin tasolla. Säännökset perustuvat CISAF-kehyksen 172 kohtaan. Ehdotetun 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin, että investoinnista vähintään 25 prosenttia on rahoitettava yhtiön omalla rahoituksella tai sellaisella ulkopuolisella rahoituksella, johon ei liity julkista tukea. Kyseinen vaatimus olisi uusi vuoden 2025 investointihyvityslakiin verrattuna ja perustuu CISAF-kehyksen 169 kohtaan. Vaatimuksella pyritään varmistamaan, että investointi on toteuttamiskelpoinen. CISAF-kehyksen alaviitteessä 98 todetun mukaisesti tähän prosentin omarahoitusosuuteen ei luettaisi korkotukilainoja, julkisia pääomalainoja tai osakkuuksia, jotka eivät ole markkinataloussijoittajaa koskevan periaatteen mukaisia, valtiontakauksia, joihin sisältyy tukea, tai julkista tukea, jota myönnetään vähämerkityksistä tukea koskevan säännön perusteella. Mainitun alaviitteen perusteella Euroopan investointipankin ja/tai Euroopan investointirahaston (omalla riskillä ja omista varoista) investointihankkeelle myöntämä rahoitus, joka on enintään 12,5 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, hyväksytään osaksi tätä 25 prosentin omarahoitusosuutta.

5 luku Investointihyvityksen myöntäminen ja investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonta

25 §. *Investointihyvityksen hakeminen.* Pykälässä säädettäisiin investointihyvityksen hakumenettelystä, ja tiedoista, jotka hakemukseen tulee liittää. Pykälän 1 momentin mukaisesti investointihyvitystä haettaisiin Rahoituskeskukselle tehtävällä hakemuksella ja hakemus olisi tehtävä ennen investointihankkeen töiden alkamista. Jos investointihanke olisi osa investointiohjelmaa, tulisi hyvitystä hakea samanaikaisesti kaikille investointiohjelmaan kuuluville investointihankkeille. Lisäksi Rahoituskeskukselle säädettäisiin mahdollisuus pyytää muita asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja. Rahoituskeskukselle annettaisiin myös toimivalta antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä hyvitystä koskevan hakemuksen määräajasta, hakemuksella annettavista tiedoista ja tietojen antamisen tavasta.

26 §. *Investointihyvitystä koskevan hakemuksen hyväksyminen.* Pykälässä säädettäisiin investointihyvitystä koskevan hakemuksen hyväksymisestä sekä asian käsittelyn määräajasta. Päätös olisi tehtävä viimeistään 31.12.2027.

27 §. *Investointihyvityksen myöntämistä koskeva päätös.* Pykälässä säädettäisiin investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen sisällöstä. Pykälän 1 momentin mukaan investointihyvityksen myöntämistä koskevaan päätöksen voitaisiin ottaa ehdotetussa laissa säädettyjen investointihanketta koskevien edellytysten toteutumisen varmistamiseksi välttämättömiä investointihankkeen toteuttamista koskevia rajoituksia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä seikoista, joita tulisi vähintään ottaa investointihyvityksen myöntämistä koskevaan päätökseen. Luettelo vastaa harkinnanvaraisten valtionavustus päätökselle valtionavustuslain (688/2001) 11 §:ssä asetettuja sisältövaatimuksia. Momentin luetteloa ei ole siten tarkoitettu tyhjentäväksi vaan päätöksen sisältö voi riippua tuettavan investointihankkeen luonteesta, sillä erilaisia hankkeita koskevat soveltamisedellytykset poikkeavat toisistaan.

28 §. *Investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tiedonantovelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tiedonantovelvollisuudesta. Pykälän 1 momentin perusteella investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön olisi toimitettava Rahoituskeskukselle lain edellytysten ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen ehtojen valvontaa varten oikeat ja riittävät tiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tulisi viipymättä ilmoittaa Rahoituskeskukselle hyvityksen perusteena olevan investointihankkeen toteuttamiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta hyvityksen määrään vaikuttavasta muutoksesta. Ilmoitusvelvollisuus käsittäisi investointihyvityksen ehtojen noudattamisen kannalta merkityksellisellä tavalla vaikuttavat olosuhteiden muutokset. Näitä voisivat olla muun ohessa muutokset investointihankkeen laadussa ja laajuudessa, investointihankkeen toteuttamisaikataulussa ja hankkeen kustannuksissa, sekä muissa samaan investointiohjelmaan kuuluvuissa hankkeissa tapahtuneet vastaavat muutokset. Hyvityksen määrään vaikuttavia muutoksia voisivat olla myös muutokset hankkeen rahoituksessa, esimerkiksi hankkeelle investointihyvityksen myöntämisen jälkeen myönnettyt muut julkiset tuet.

29 §. *Rahoituskeskuksen valvontatehtävät ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen muuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin Rahoituskeskuksen valvontatehtävistä hakemuksen hyväksymisen jälkeen. Pykälän 1 momentin mukaisesti Rahoituskeskus vastaisi sen valvonnasta, että investointihanke toteutetaan siten, että se täyttää ne edellytykset, joita ehdotetussa laissa ja investointihyvityksen myöntämistä koskevassa päätöksessä investointihankkeelta edellytetään. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Rahoituskeskuksen oikeudesta suorittaa tarkastuksia, jotka olisivat tarpeen investointihankkeiden valvonnassa. Tarkastusoikeuden sisältö vastaisi valtionavustuslaissa säädettyä valtionapuviranomaisen tarkastusoikeuden sisältöä, sillä pykälässä viitattaisiin valtionavustuslain tarkastusta koskeviin säännöksiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa Rahoituskeskuksen tulisi tehdä investointihyvityksen muuttamista koskeva päätös. Rahoituskeskus tekisi investointihyvityksen muuttamista koskevan päätöksen ehdotetun momentin mukaan viidessä tilanteessa. Momentin ensimmäinen kohta koskisi tilanteita, jossa yhtiö siirtää puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevan investoinnin pois sen sijaintipaikasta ennen kuin on kulunut viisi vuotta investoinnin valmistumisesta. Momentin toinen kohta koskisi tilannetta, jossa yhtiö siirtää puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevan investoinnin sijaintipaikkaan

toisesta ETA-valtiosta samoja tai vastaavia toimintoja kuin toiminnot, joiden perusteella investointihyvitys on myönnetty ennen kuin on kulunut kaksi vuotta investoinnin valmistumisesta. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin CISAF-kehysten 136 kohdan b alakohdan mukaisesta tilanteesta, jossa yhtiö ei saavuta luvun 3 mukaisella investointihankkeella vähintään 80 prosenttia ennakoiduista kasvihuonekaasujen vähennyksistä tai energian säästöistä. Momentin 4 kohdassa säädettäisiin tilanteesta, jossa yhtiö rikkoo tässä laissa investointihyvitykseen perusteena olevalle investointihankkeelle asetettuja ehtoja tai investointihyvityksen myöntämistä koskevaa päätöstä tai päätöksen ehtoja. Tällaisen rikkomuksen tulisi olla olennainen, jotta se johtaisi velvollisuuden muuttamista investointihyvityspäätöstä. Momentin viimeisen kohdan mukaan Rahoituskeskus tekisi lisäksi investointihyvityksen muuttamista koskevan päätöksen, jos investointihyvityksen perusteena olevassa investointihankkeessa tai siinä investointiohjelmassa, johon investointihanke kuuluu, tapahtuu muu investointihyvityksen määrään tai käyttöön vaikuttava muutos.

Investointihyvityksen muuttamista koskeva päätös voisi tarkoittaa sitä, että oikeus investointihyvitykseen poistetaan. Tämä olisi tilanne silloin, jos investointihankkeen toteutuksessa tapahtuisi sellainen muutos, että laissa säädetyt hyvityksen myöntämisedellytykset eivät täyttyisi. Kyse voisi olla esimerkiksi tilanteesta, jossa investointihankkeen laajuudessa tapahtuneen muutoksen seurauksena hankkeen lopulliset investointihyvityksen perusteeksi luettavat kustannukset jäisivät alle vaaditun 50 miljoonan euron soveltamisrajan tai yhden investointiohjelman kuulunut yksittäinen investointi jäisi toteutumatta ja investointiohjelman yhteenlasketut hyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset jäisivät tästä syystä alle vaaditun 50 miljoonan euron soveltamisrajan. Hyvityksen menettämiseen voisi johtaa myös se, että CISAF-kehysten mukaiset investoinnin pysyvyyttä koskevat edellytykset tai 80 %:n kasvihuonekaasupäästöjen vähennystä tai energiansäästöä koskeva edellytykset eivät täyttyisi.

Investointihyvityksen muuttamista koskeva päätös voisi vaihtoehtoisesti tarkoittaa investointihyvityksen määrän alentamista. Tämä olisi tilanne esimerkiksi silloin, jos investointihanke, tai sen kanssa samaan investointiohjelman kuuluva investointihanke viivästyy kyseisellä hankkeella asetetusta valmistumisaikataulusta tai jos lopulliset hyväksyttävät investointikustannukset jäävät hakemusvaiheessa arvioitua pienemmäksi. Investointihyvityksen määrä vahvistettaisiin siten lopullisesti vasta siinä vaiheessa, kun hanke on valmistunut ja lopulliset hyväksyttävät kustannukset ovat selvillä. Tilanteessa, jossa hyväksyttävät kustannukset ylittävät hakemusvaiheessa esitetyt ja hyvityksen myöntöpäätöksen mukaiset hyväksytyt kustannukset, näitä kustannusten ylityksiä ei kuitenkaan voida ottaa huomioon investointihyvityksen määrää kasvattavana tekijänä vaan investointihyvityksen enimmäismäärä on sidottu hyvityksen myöntämispäätöksellä hyväksytyihin investointikustannuksiin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin määräajasta, jonka aikana investointihyvityksen muuttamista koskeva päätös olisi tehtävä. Koska hyvityksen vähentäminen verotuksessa voi ulottua hyvinkin pitkälle ajalle, ei ole tarkoituksenmukaista, että investointihankkeiden jälkiseuranta kattaisi koko sen ajan, jolle investointihyvityksen vähentäminen verotuksessa voisi jaksottua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että investointihyvityksen muuttamista koskeva päätös olisi tehtävä kuuden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden lopusta lukien, jonka aikana investointihanke on valmistunut. Valmistelun yhteydessä on arvioitu, että käytännössä Rahoituskeskuksella olisi mahdollisiin muutospäätöksiin vaikuttava tieto hallussa tämän ajanjakson aikana.

30 §. Tietojen luovuttaminen Verohallinnolle. Pykälässä säädettäisiin Rahoituskeskuksen velvollisuudesta toimittaa Verohallinnolle salassapitosäännösten estämättä

investointihyvityksen määrään vaikuttavat tiedot hyvityksen vähentämiseen ja sen mahdolliseen jälkikäteiseen oikaisuun liittyen. Rahoituskeskus toimittaisi Verohallinnolle yhtiökohtaiset tiedot myöntämästään investointihyvityksestä, sen enimmäismäärästä, hyväksytyjen ja toteutuneiden investointihankkeen kustannusten määrästä sekä investointihyvitystä koskevan päätöksen muutoksesta ja muista investointihyvityksen lopulliseen määrään ja vähentämiseen vaikuttavista seikoista, kuten esimerkiksi hankkeen valmistumisesta ja mahdollisesta myöhästymisestä ja sen vaikutuksista hyvityksen määrään. Tiedot toimitettaisiin yhtiökohtaisesti eli yhtiön kuuluessa konserniin, Rahoituskeskus vahvistaisi Verohallinnolle, kuinka suureen vähennykseen yksittäiset konserniyhtiöt ovat oikeutettuja.

31 §. *Rahoituskeskuksen oikeus saada tietoja viranomaisilta.* Pykälässä säädettäisiin Rahoituskeskuksen oikeudesta saada tietoja muilta viranomaisilta. Rahoituskeskuksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muilta viranomaisilta tietoja sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeudet on rajattu tietoihin, jotka ovat välttämättömiä Rahoituskeskuksen tehtävien hoitamiseksi. Pykälä sisältäisi luettelon niistä salassa pidettävistä tiedoista, joita Rahoituskeskuksella olisi oikeus saada. Ehdotetun 1 kohdan mukaan Rahoituskeskuksella olisi oikeus saada investointihyvityksen hakijan ja saajan taloudellista asemaa koskevia tietoja. Ehdotetun 2 kohdan mukaan Rahoituskeskuksella olisi oikeus saada tietoja investointihyvityksen hakijan ja saajan hakemista tai saamista muista julkisista tuista. Kohta on tarpeellinen, jotta Rahoituskeskus voisi valvoa tukien kasautumista. Ehdotetussa 3 kohdassa säädettäisiin Rahoituskeskuksen tietojensaantioikeuden piiriin ne muut seikat, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi investointihyvityksen myöntämisessä ja investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonnassa.

32 §. *Investointihyvityksen kasautuminen muun valtiontuen kanssa.* Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, joilla investointihyvitystä voitaisiin käyttää sellaisiin hankkeisiin, joille on myönnetty muuta valtiontukea. Investointihyvityksen kasautumista muun valtiontuen kanssa ei olisi tarkoitus kokonaan estää vaan kasautuminen olisi mahdollista kriisi- ja siirtymäpuitteiden sallimissa rajoissa. Valtiontuen kasautuminen ei saisi johtaa minkään sovellettavan säännöksen mukaisen tukimäärän tai enimmäistuki-intensiteetin ylittymiseen. Investointihyvitystä ei voitaisi myöntää sellaisen hankkeen perusteella, jonka perusteella on jo myönnetty vuoden 2025 investointihyvityslain mukaista verohyvitystä. Lisäksi säädettäisiin yhtiön velvollisuudesta ilmoittaa investointihyvitystä koskevan hakemuksensa yhteydessä saamistaan muista samaan hankkeeseen kohdistuvista valtiontuista.

33 §. *Rahoituskeskuksen päätöstä koskeva muutoksenhaku.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Rahoituskeskuksen päätökseen. Pykälän sisältö olisi samansisältöinen vuoden 2025 investointihyvityslain vastaavan pykälän kanssa. Ensisijainen muutoksenhakekeino olisi pykälän 1 momentin perusteella oikaisuvaatimus. Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen siihen, että muutoksenhakuun hallintotuomioistuimeen soveltuisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki (808/2019).

Ehdotuksen mukaan investointihyvitys olisi myönnettävä vuoden 2027 loppuun mennessä. Valtiontukioikeudellisesti tuki voidaan katsoa myönnettyksi sinä päivänä, jona tuensaajalla on sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan syntynyt laillinen oikeus sen saamiseen. Investointihyvitys katsotaan myönnettyksi lähtökohtaisesti sinä päivänä, kun Rahoituskeskus tekee päätöksen, jolla se myöntää yhtiölle investointihyvityksen. Jos taas Rahoituskeskus hylkää yhtiön tukihakemuksen, koska se arvioi, etteivät edellytykset investointihyvityksen myöntämiselle täyty, yhtiöllä olisi oikeus hakea muutosta tähän päätökseen. On mahdollista, että muutoksenhakua ei ehdittäisi saattamaan loppuun vuoden 2027 aikana, vaan päätös tulisi vasta myöhemmin. Tämän tyypissä tilanteessa voitaneen ajatella, että yhtiöllä olisi ollut

laillinen oikeus investointihyvitykseen viimeistään silloin, kun alkuperäinen tukipäätös tehtiin, riippumatta siitä, koska varsinainen asian vahvistava muutoksenhakupäätös annetaan. Muuten muutoksenhakuoikeus voisi käytännössä jäädä tehottomaksi. Myös EUT:n ratkaisu asiassa C-653/23, Toode SIA vs. Valsts ieņēmumu dienest puoltaa tätä tulkintaa. EUT katsoi kyseisessä ratkaisussa, että SEUT 107 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaiselle kansallisen säännösten tulkinnalle, jonka seurauksena Euroopan komission hyväksymään kansalliseen tukiohjelmaan kuuluvan yksittäisen tuen ei voida katsoa olevan EUT-sopimuksen tässä määräyksessä tarkoitettulla tavalla myönnetty ajankohtana, jona toimivaltainen kansallinen viranomaisepäsi tuen perusteettomasti yksityiseltä, joka oli tehnyt sitä koskevan hakemuksen sen myöntämiselle asetetussa määräajassa, kun kyseisen määräajan päättymisen jälkeen tuomioistuinratkaisussa on todettu, että epäminen on lainvastainen. Koska kyse on merkittävästi yhtiön tehokkaaseen muutoksenhakumahdollisuuteen vaikuttavasta asiasta, on asiasta katsottu tarpeen säätää nimenomaisesti.

Tämän vuoksi pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin muutoksenhaun vaikutuksesta investointihyvityksen myöntämishetkeen tilanteessa, jossa Rahoituskeskus on hylännyt yhtiön investointihyvitystä koskevan hakemuksen tai investointihyvitystä on myönnetty yhtiön vaatimusta pienempi määrä, ja päätös muuttuu oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun seurauksena yhtiön eduksi. Tällöin investointihyvitys katsottaisiin myönnettyksi sinä päivänä, kun Rahoituskeskus on tehnyt oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun kohteena olleen päätöksen. Samaa periaatetta noudatettaisiin sekä tilanteessa, jossa alkuperäistä päätöstä muutettaisiin muutoksenhaun seurauksena suoraan että tilanteessa, jossa muutoksenhakuviranomainen kumoaisi alkuperäisen päätöksen ja palauttaisi asian uudelleenkäsiteltäväksi.

6 luku **Investointihyvityksen vähentäminen verotuksessa**

34 §. *Investointihyvityksen vähentäminen ja jaksottaminen.* Pykälässä säädettäisiin investointihyvityksen vähentämisen määräajasta. Investointihyvitystä voisi käyttää ensimmäisen kerran investoinnin valmistumisvuonna, mutta kuitenkin aikaisintaan kalenterivuoden 2029 aikana alkavana verovuotena. Nopeimmillaan investointihyvityksen voisi käyttää kymmenen vuoden aikana investoinnin valmistumisesta, sillä investointihyvitystä voisi käyttää yhtenä verovuotena enimmillään 10 prosenttia investointihyvityksen kokonaismäärästä. Aikaa hyvityksen käyttämiselle olisi enintään 20 vuotta, minkä jälkeen investointihyvitystä ei voisi enää käyttää. Jos investointihanke kuuluu investointiohjelmaan, voisi hyvitystä käyttää vasta siinä vaiheessa, kun kaikki ohjelmaan kuuluvat hankkeet ovat valmistuneet. Investointihyvitys vähennettäisiin yhtiölle maksuunpantavasta yhteisöverosta ulkomaisen veron hyvitysten jälkeen. Vähentäminen edellyttäisi yhtiön euromääräistä vaatimusta vastaavasti kuin vuoden 2025 investointihyvityslain mukainen hyvitys. Kyseessä ei siten olisi automaattisesti viran puolesta tehtävä vähennys verosta vaan vähennys perustuisi aina yhtiön tahdonvaltaiseen vaatimukseen.

35 §. *Investointihyvityksen vähentämiseen liittyvä verotusmenettely.* Pykälässä säädettäisiin investointihyvityksen vähentämiseen liittyvästä verotusmenettelystä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että investointihyvityksen vähentämistä on vaadittava kirjallisesti. Vaatimuksen jättämiselle ei pykälässä ehdotettaisi asetettavaksi nimenomaista määräaikaa, vaan vaatimuksen voisi esittää veroilmoituksella tai vasta verotuksen oikaisuvaatimuksella verotusmenettelyssä yleisesti noudatettavien määräaikojen puitteissa. Jos yhtiön verotusta myöhemmin oikaistaisiin siten, että yhtiön veron määrä kasvaisi, olisi yhtiöllä tällöin mahdollisuus myös vaatia oikaisuvaatimuksella investointihyvitystä vähennettäväksi suurempi määrä, kuin mitä yhtiö on alun perin vaatinut. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että investointihyvityksen käsittelyyn

Verohallinnossa sovellettaisiin verotusmenettelystä annettua lakia. Pykälän 3 momentissa puolestaan säädettäisiin, että Verohallinto oikaisee yhtiön verotusta Rahoituskeskuksen tekemän investointihyvityksen määrän jälkikäteiseen muuttumiseen johtavan päätöksen perusteella. Itse Rahoituskeskuksen investointihyvityksen muutosta koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta siten kuin muihinkin tämän lain nojalla annettuihin Rahoituskeskuksen päätöksiin. Verotuksen oikaisupäätöstä koskeva muutoksenhaku voisi siten koskea vain toimeenpanon oikeellisuutta verotuksessa, ei itse Rahoituskeskuksen tekemän päätöksen oikeellisuutta. Oikaisupäätös voitaisiin tehdä verotusmenettelystä annetun lain 55 §:n 2 momentin ja 56 §:n 2 momentin määräaikojen estämättä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana Rahoituskeskus teki kyseisen investointihyvityksen muuttamista koskevan päätöksen. Oikaisupäätös voitaisiin tehdä Rahoituskeskuksen päätöstä koskevasta muutoksenhausta huolimatta. Investointihyvityksen lähtökohtana on, että sen määrä rajautuu yhtiön yhteisöveron määrään. Tämän periaatteen varmistamiseksi pykälän 4 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa yhtiön verotuksen muutoksen seurauksena yhtiön tuloveron määrä alenee. Tällöin Verohallinto muuttaisi yhtiön verotusta siten, että vähennetyt investointihyvityksen enimmäismäärä vastaisi enintään yhtiön tuloveron määrää.

36 §. Määräajoista poikkeaminen vakavassa häiriötilanteessa. Ehdotetun pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetussa laissa tai sen nojalla säädettyihin määräaikoihin, joihin liittyvissä tehtävissä Verohallinto on lain 8 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, tilapäisiä ja välttämättömiä pidennyksiä vakavassa häiriötilanteessa. Säännös koskisi tilanteita, joissa mahdollisuus noudattaa kyseisessä laissa tai kyseisen lain nojalla säädetyjä määräaikoja on estynyt tai merkittävästi vaikeutunut sähköjakelun, tietoliikenteen, tietojärjestelmän tai pankkien maksuliikenteen vakavasta häiriötilanteesta tai muusta vastaavasta syystä johtuen.

Kyseessä olisi vastaava säännös, kuin vuoden 2025 investointihyvityslakiin lisättiin eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetun lain muuttamisesta annetulla lailla [1]. Kyseinen muutos oli osa laajempaa sääntelymuutospakettia, jossa useisiin verolakeihin lisättiin säännökset mahdollisuudesta säätää määräaikojen pidentämisestä valtioneuvoston asetuksella vakavissa häiriötilanteissa (Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verotusmenettelystä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta, HE 176/2025 vp.). Ehdotettua säännöstä tulkittaisiin yhtenäisesti kyseisten aikaisempien säädösmuutosten ja niitä koskevien esitöiden kanssa.

Säännös soveltuisi esimerkiksi lain 35 §:ssä säädettyyn oikaisupäätöksen määräaikaan. Koska laissa on myös muihin viranomaisiin liittyviä määräaikoja, säännöksen soveltamisajan ulkopuolelle olisi rajattu ne määräajat, joissa Verohallinto ei ole lain 8 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

7 Luku Erinäiset säännökset

37 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kuin komissio on hyväksynyt valtioneuvoston.

7.2 Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

3 §. Rahoituskeskuksen tehtävät. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että myös ehdotetun uuden investointien verohyvityslain mukaiset tukiviranomaisen tehtävät kuuluisivat Rahoituskeskukselle.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ehdotetaan, että Rahoituskeskus voisi antaa tarkempia säännöksiä investointihyvitystä koskevan hakemuksen määräajasta, hakemuksella annettavista tiedoista samoin kuin hakemuksen antamistavasta. Kyse on sellaisista teknisluonteisista yksityiskohdista, joista ei ole tarkoituksenmukaista säätää lain tai asetuksen tasolla.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lait on hyväksytty ja ehdotettuihin lakeihin sisältyvästä valtiontuesta on asianmukaisesti ilmoitettu komissiolle ja tukijärjestelmän yhdenmukaisuus yhteisön lainsäädännön kanssa on varmistettu.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto.

Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) mukaan säännös edellyttäisi, että kaikki yksilön oikeusasemaan vaikuttavat keskeiset säännökset tulisi antaa lailla. Asetuksen antaja voitaisiin kuitenkin hallituksen esityksen mukaan lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Valtuuttavan lain olisi hallituksen esityksen mukaan tällöin täytettävä perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä edellytetyt täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset (ks. esim. PeVL 15/1993 vp, 1, 12 ja 15/1996 vp sekä 19/1996 vp).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt lain ja asetuksen välisten hierarkkisten suhteiden näkökulmasta lähtökohtaisesti ongelmallisena mahdollisuutta valtuuksien nojalla poiketa valtioneuvoston asetuksella lain säännöksistä. Lausunnossaan PeVL 14/2006 vp perustuslakivaliokunta katsoi, että ehdotetun lain valtuussäännöksissä oli kuitenkin sellaisia asetuksenantovallan käyttämistä rajaavia ja ohjaavia mainintoja poikkeussäännösten antamisen tarkoituksesta, joita perustuslakivaliokunnan käytännössä oli tällaisen valtuussääntelyn yhteydessä pidetty välttämättöminä. Lisäksi valtuuksiin sisältyi asetuksella annettavan sääntelyn soveltamista rajaava säännös, jonka mukaan valintaperusteista poikkeaminen ei saanut olennaisesti haitata lain mukaisesti etusijalle asetettavien hakijoiden asunnonsaantia. Valtuudet eivät vaikuttaneet lakiehdotusten käsittelyjärjestykseen.

Perustuslakivaliokunta on ottanut myös uudemmassa lausuntokäytännössään kantaa normihierarkiasta poikkeamiseen. Esimerkiksi lausunnossa PeVL 41/2010 vp perustuslakivaliokunta on todennut, että valtuutusta poiketa lain säännöksistä asetuksella on lähtökohtaisesti pidetty lain ja asetuksen välisten hierarkkisten suhteiden näkökulmasta ongelmallisena. Tällaisia valtuutuksia on kuitenkin lausunnon mukaan eräissä tapauksissa ollut mahdollista säätää, jos ne on rajattu koskemaan vähäisiä poikkeuksia ja niissä on asetuksenantovallan käyttämistä rajaavia ja ohjaavia mainintoja muun muassa poikkeussäännösten antamisen tarkoituksesta. Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi lausunnossaan PeVL 21/2014 vp kiinnittänyt huomiota muun ohessa myös siihen, että asetuksenantovaltuuden taustalla olevat lain säännökset eivät voisi jäädä sisällöttömiksi ja menettelyistä säädettäisiin voimassa olevan lain pääsäännöstä poiketen kokonaisuudessaan asetuksilla.

Perustuslain 81 §:n mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Perustuslain 121 §:n 3 momentin mukaan kunnilla on verotusoikeus. Lailla säädetään verovelvollisuuden ja veron määräytymisen perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Perustuslain 107 §:n mukaan, jos asetuksen tai muun lakia alemman asteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Ehdotetun lain 36 § antaisi valtioneuvostolle valtuutuksen tilapäisesti pidentää asetuksella valtuutussäännöksessä tarkoitettussa tarkasti määritellyssä tilanteessa niitä määräaikoja, joiden pidentäminen olisi välttämätöntä. Yksilön oikeuksista ja oikeusturvasta olisi edelleen perustuslain edellyttämällä tavalla säädetty laissa, eivätkä laissa säädetyt määräaika-säännökset jäisi ehdotetun valtuutussäännöksen säätämisen johdosta sisällöttömiksi, koska asetus voitaisiin antaa vain valtuutussäännöksessä määritellyssä vakavassa häiriötilanteessa. Ehdotetun valtuutussäännöksen perusteella vakavassa häiriötilanteessa annettavan asetuksen ei myöskään voida katsoa olevan perustuslain 107 §:ssä tarkoitettulla tavalla ristiriidassa lain kanssa, koska asetuksenantovaltuutus säädetään siinä laissa, jossa säädettyjä tai jonka nojalla säädettyjä määräaikoja asetuksella voidaan jatkaa. Ehdotetun säännöksen perusteella annettavassa asetuksessa ei olisi myöskään kysymys verosta säätämisestä.

Häiriötilanteessa tarvittavia uusia määräaikoja ei voida etukäteen tarkasti määrittää laissa, koska on tilannekohtaista, mitä määräaikoja on välttämätöntä pidentää, milloin niitä on välttämätöntä pidentää ja minkä verran niitä on välttämätöntä pidentää. Määräaikojen säätäminen lain tasolla vasta häiriötilanteen realisoituessa ei mahdollistaisi riittävän nopeaa reagointia tilanteeseen. Siten häiriötilanteen määräajoista ei ole tarkoituksenmukaista säätää tarkemmin lailla, vaan valtioneuvoston asetuksella. Valtuussäännös on laadittu siten, että se kohdistuu määräyksenantovaltuuksia koskevien periaatteiden mukaisesti selkeästi vain ehdotetussa laissa tai sen nojalla säädettyihin määräaikoihin ja vain tarkasti rajatuissa tilanteissa. Määräaikoja voidaan pidentää tilapäisesti vain sen verran kuin vakavan häiriötilanteen vuoksi on välttämätöntä. Myös se, mitä voidaan pitää ehdotetussa säännöksessä tarkoitettuna vakavana häiriötilanteena tai muuna vastaavana syynä, on säännöksessä määritetty. Siten ehdotettu säännös täyttää perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä edellytetyt täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset, vaikka valtioneuvostolle jääkin tietty harkintavaltio sen suhteen, milloin ja miten säännöstä sovelletaan, jotta säännöksen soveltuminen ei estyisi sellaisessa vakavassa häiriötilanteessa, jota ei välttämättä etukäteen ole pystytty yksilöimään ja ennakoimaan.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 74/2022 vp todennut, että perustuslain 80 §:n takia on olennaista, että säänneltävästä asiasta on riittävät perussäännökset laissa, jonka vuoksi asetuksenantovaltuus on syytä sijoittaa pääsääntöisesti lain asianomaisen perussäännöksen yhteyteen. Lisäksi perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 37/2021 vp katsonut, että seuraamusmaksua koskevassa laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä muun ohessa maksuvelvollisuuden perusteista.

Nyt käsillä oleva ehdotettu valtuutussäännös on sisällytetty siihen lakiin, jossa säädettyjä tai jonka nojalla säädettyjä määräaikoja ehdotettu valtuutussäännös koskee. Merkityksellistä on myös se, että säännös tulisi sovellettavaksi vain vakavassa häiriötilanteessa, jossa Verohallinto ei voisi ehkäistä tai poistaa häiriötilanteen vaikutuksia riittävän tehokkaasti mukauttamalla menettelyjään. Ehdotetun valtuutussäännöksen perusteella annettaisiin valtioneuvoston asetus, josta ilmenisi, mitä määräaikoja jatketaan ja minkä verran niitä jatketaan. Tällöin esimerkiksi verovelvollinen, saisi riittävällä tavalla selkoa häiriötilanteen vaikutuksista. Siten ehdotetussa

säännöksessä on otettu riittävällä tavalla huomioon perustuslain laillisuusperiaatteen asettamat vaatimukset.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädettäisiin lailla tai asetuksella. Erityisiä syitä ovat perustuslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan lähinnä tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Lisäksi sääntelyn kohteeseen liittyvät erityiset syyt saattavat edellyttää usein ja nopeasti muuteltavien säännösten antamista.

Ehdotetun lain 25 §:n 5 momentin mukaan Rahoituskeskus voisi antaa tarkempia määräyksiä hyvitystä koskevan hakemuksen määräajasta, hakemuksella annettavista tiedoista sekä tietojen antamisen tavasta.

Säännöksen mukainen valtuutus antaa alemman asteisia oikeussääntöjä olisi kuvatulla tavalla tarkkarajainen, Rahoituskeskuksen antamat määräykset olisivat olennaisesti tekniluonteisia, eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Valtuutussäännöksen on katsottava täyttävän perustuslain 80 §:n 2 momentissa säädösvallan delegoinnille asetetut vaatimukset.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetut säännökset voitaisiin hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yhtiön oikeudesta puhtaan teollisuuden investointihankkeen kustannuksiin perustuvaan hyvitykseen (investointihyvitys). Investointihyvitys vähennetään yhtiön tuloverolain (1535/1992) nojalla laskettavasta tuloverosta ennen veron maksuunpanoa.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

- 1) *investointihankkeella* laitospaikkaista investointia käyttöomaisuuteen;
- 2) *yhtiöllä* Suomessa yleisesti verovelvollista osakeyhtiötä tai osuuskuntaa sekä vastaavaa Suomessa rajoitetusti verovelvollista ulkomaista yhtiötä;
- 3) *konsernilla* yhtiötä, jotka ovat konserniyhteydessä toisiinsa sillä perusteella, että toisella yhtiöllä on toisessa yhtiössä määräysvalta tai kolmannella yksiköllä on yksin tai yhdessä lähipiirinsä kanssa määräysvalta molemmissa yhtiöissä verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 31 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla;
- 4) *sähkön pitkäaikaisella varastoinnilla* sähkön loppukäytön siirtämistä sen tuotantohetkeä myöhempään ajankohtaan tai sähköenergian muuntamista energiamuotoon, jossa se voidaan varastoida, kyseisen energian varastointia ja sen muuntamista myöhemmin takaisin sähköenergiaksi siten, että varastointikapasiteetin ja nimellistehon suhde mahdollistaa vähintään 12 tunnin purkuajan;
- 5) *lämmön kausivarastoinnilla* lämpöenergian loppukäytön siirtämistä sen tuotantohetkeä myöhempään ajankohtaan tai sähkö- tai lämpöenergian muuntamista energiamuotoon, jossa se voidaan varastoida, kyseisen energian varastointia ja tarvittaessa sen muuntamista tai takaisinmuuntamista lämpöenergiaksi loppukäyttöä varten (lämmitys tai jäähdytys) siten, että energiavarasto mahdollistaa vähintään useiden kuukausien varastointiajan;
- 6) *muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineella* eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain (393/2013) 4 §:n 16 kohdassa tarkoitettua polttoainetta;
- 7) *biopolttoaineella* eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain 4 §:n 5 kohdassa tarkoitettua biopolttoainetta;
- 8) *biokaasulla* eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain 4 §:n 8 kohdassa tarkoitettua biokaasua;

9) *vähähiilillä polttoaineilla* kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita, vähähiilistä vetyä ja synteettisiä kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, joiden elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185, jäljempänä *komission delegoitu asetusta (EU) 2023/1185*, vahvistetun muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiilisen vertailukohtaan kokonaispäästöt.

10) *kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla* nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka tuotetaan uusiutumattomasta alkuperää olevista nestemäisistä tai kiinteistä jätevirroista, jotka eivät sovellu materiaalien hyödyntämiseen, tai uusiutumattomasta alkuperää olevista, jätteiden käsittelystä peräisin olevasta kaasusta ja pakokaasusta, joita syntyy teollisuuslaitosten tuotantoprosessin väistämättömänä ja tahattomana seurauksena;

11) *vähähiilillä vedyllä* vetyä, jonka energiasisältö on peräisin uusiutumattomista lähteistä ja jonka elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistetun muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiilisen vertailukohtaan kokonaispäästöt;

12) *ei merkittävää haittaa -periaatteella* elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua ei merkittävää haittaa -periaatetta;

13) *töiden alkamisella* investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa laitelausittomusta tai muuta sellaista sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, sen mukaan, kumpi tapahtuu aikaisemmin, mutta ei kuitenkaan maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä;

14) *kriittisillä raaka-aineilla* puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävä tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1252 liitteen II jaksossa 1 tarkoitettuja kriittisiä raaka-aineita;

15) *teollisella toiminnalla* toimintaa, jota harjoitetaan teollisuuslaitoksissa ja johon liittyy aineellisten loppu- tai välituotteiden laajamittaista tuotantoa;

16) *laitoksella*;

a) päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvien toimintojen osalta päästökauppalain (1270/2023) 2 §:n 13 kohdassa tarkoitettua kiinteää teknistä kokonaisuutta;

b) päästökaupan piiriin kuulumattomien toimintojen osalta sellaista teknistä kokonaisuutta, joka on verrannollinen a alakohdassa tarkoitettuun kiinteään tekniseen kokonaisuuteen;

17) *maataloustuotteiden alkutuotannolla* maaperän ja kotieläintuotannon tuotteiden, jotka luetellaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen liitteessä I ja jotka eivät edellytä näiden tuotteiden luonnetta muuttavia toimia, tuotantoa;

18) *kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alkutuotannolla* kaikkia vesieliöiden kalastukseen, kasvatukseen tai viljelyyn liittyviä toimintoja sekä tilalla tai aluksella tapahtuvaa toimintaa, joka on tarpeen eläimen tai kasvin valmistelemiseksi ensimyyntiä varten, kuten leikkuuta, fileointia tai jäädytystä, ja ensimyyntiä jälleenmyyjille tai jalostajille;

19) *pk-yrityksellä* yhtiötä, joka täyttää mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettujen pienen ja keskisuuren yrityksen tunnusmerkit;

20) *siirtämisellä* saman tai samankaltaisen toiminnan tai sen osan siirtämistä ETA-sopimuksen yhden sopimuspuolen alueella sijaitsevasta toimipaikasta (alkuperäinen

toimipaikka) ETA-sopimuksen toisen sopimuspuolen alueella sijaitsevaan toimipaikkaan, jossa tuettu investointi suoritetaan (tuettu toimipaikka).

21) *investointiohjelmalla* enintään viittä toisiinsa taloudellisesti liittyvää teknisesti samankaltaista investointihanketta, jotka täyttävät tässä laissa säädettyt ehdot investointihyvityksen myöntämiseksi, jotka yhtiö toteuttaa yksin tai yhdessä samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa, ja joiden yhteenlasketut investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 50 miljoonaa euroa.

3 §

Investointihyvitykseen oikeuttavat investointihankkeet

Tämän lain mukainen oikeus investointihyvitykseen myönnetään hakemuksesta yhtiölle, joka toteuttaa Suomessa tässä laissa määritellyt edellytykset täyttävän investointihankkeen:

- 1) energian tuotantoon tai varastointiin;
- 2) teollisen toiminnan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin; tai
- 3) puhtaan teknologian valmistuskapasiteettiin.

Investointihyvitystä ei saa sellaisen investoinnin perusteella, jossa on kyse pelkästään sovellettavien Euroopan unionin normien täyttämisestä. Sovellettavalla Euroopan unionin normilla tarkoitetaan tässä momentissa tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 2 artiklan 102 alakohdassa tarkoitettua normia.

4 §

Rajoitukset investointihyvityksen soveltamisalaan

Yhtiö ei ole oikeutettu investointihyvitykseen jos:

- 1) yhtiö tai konserni, johon se kuuluu, on suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen annetussa komission tiedonannossa 2014/C 249/01 tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys;
- 2) yhtiölle tai konsernille, johon se kuuluu, on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;
- 3) yhtiö, konserni, johon se kuuluu, yhtiön tai konsernin omistaja taikka yhtiössä tai konsernissa tosiasiallista määräysvalta käyttävä taho on Euroopan unionin pakotelistalla.
- 4) yhtiö on luottolaitostoiminnasta annetun lain 610/2014 7 §:ssä tarkoitettu luottolaitos tai mainitun lain 11 §:ssä tarkoitettu rahoituslaitos.

5 §

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä investointikustannuksista koskevat yleiset edellytykset

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä investointikustannuksista ovat hyvitykseen oikeutetun yhtiön maksamat ja hyvitykseen oikeutetun yhtiön kirjanpitoon kirjatut kohtuulliset käyttöomaisuuden hankinnasta syntyneet ja käyttöomaisuuden hankintamenoon aktivoidut kustannukset, jotka ovat syntyneet yhtiön investointihankkeesta sen kestoaikana.

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksytään vain sellaisista hankinnoista ja töistä johtuvia kustannuksia, joiden kirjallinen tilaus tai sopimus on tehty investointihyvitystä koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen. Ennen investointihyvitystä koskevan hakemuksen jättämistä

investointihankkeelle tilattu hankinta voidaan hyväksyä vain, jos tilaussopimuksessa tai kauppakirjassa on ehto siitä, että hankinta peruuntuu, jos investointihyvityspäätös on kielteinen. Kustannukset ovat tällöinkin hyväksyttäviä vasta investointihyvityksen hakemuspäivästä alkaen.

Investointihyvitykseen oikeutettuun yhtiöön verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla etuyhteydessä olevalta taholta tehtyjen hankintojen kustannuksista hyväksytään vain se osa, jonka yhtiö osoittaa vastaavan omakustannehintaa. Investointihyvitykseen oikeutettuun yhtiöön etuyhteydessä olevalta taholta tehtyihin hankintoihin sovelletaan, mitä 6 §:ssä säädetään investointihyvityksen perusteeksi kelpaamattomista investointikustannuksista.

6 §

Investointihyvityksen perusteeksi kelpaamattomat investointikustannukset

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä investointikustannuksia eivät ole:

- 1) palkat;
- 2) yleiskustannukset;
- 3) edustusmenot;
- 4) korot ja muut rahoituskustannukset;
- 5) valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuvat maksut;
- 6) kustannusvaraukset;
- 7) investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön maksamat tai korvaamat matkakustannukset;
- 8) investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön osana tavaroiden tai palvelujen hankintahintaa maksamat arvonlisäverot.

7 §

Investointihyvityksen määrä

Investointihyvityksen määrä on:

- 1) 20 prosenttia investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä investointikustannuksista, jos kyseessä on 2 luvussa tai 3 luvussa tarkoitettu investointihanke.
- 2) 20 prosenttia investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä investointikustannuksista, jos kyseessä on 4 luvussa tarkoitettu investointihanke ja:
 - a) investointihankkeen toteuttava yhtiö on pk-yritys tai
 - b) investointihanke toteutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisella Suomen sovellettavassa aluetukikartassa nimetyllä tukialueella;
- 3) 15 prosenttia, jos kyseessä on muu kuin 2 kohdan edellytykset täyttävä 4 luvussa tarkoitettu investointihanke.

Investointihyvityksen enimmäismäärä on 150 miljoonaa euroa yhtiötä kohti.

Jos yhtiö toteuttaa investointihankkeen yhdessä toisen yhtiön kanssa, investointihyvityksen enimmäismäärä on 150 miljoonaa euroa investointihanketta kohti.

Jos yhtiö kuuluu konserniin, investointihyvityksen enimmäismäärä lasketaan konsernikohtaisesti.

Investointihyvitys myönnetään edellä tässä pykälässä säädettyjä määriä pienempänä, jos täyden investointihyvityksen myöntäminen johtaisi jäljempänä 32 §:ssä säädettyjen valtiontukien kasautumista koskevien enimmäisrajojen ylittymiseen.

8 §

Toimivaltainen viranomainen

Innovaatorahoituskeskus Business Finland (Rahoituskeskus) päättää investointihyvityksen myöntämisestä ja vastaa investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonnasta sekä hyvityksen myöntämiseen ja investointihankkeiden valvontaan liittyvistä muista tehtävistä. Verohallinto hoitaa investointihyvityksen vähentämismenettelyyn liittyvät tehtävät.

2 luku

Energian tuotannon tai varastoinnin investointihankkeet

9 §

Investointihyvitykseen oikeuttava energian tuotannon tai varastoinnin investointihanke

Investointihyvitykseen oikeuttavat investointihankkeet, jotka koskevat:

1) muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa, biopolttoaineiden tuotantoa, ja liikenteessä käytettävän biokaasun (mukaan lukien biometaanin) tuotantoa;

2) sähkön pitkäaikaista varastointia tai lämmön kausivarastointia;

3) vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa yhdessä 1 kohdassa tarkoitettujen muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotannon kanssa.

Investointihyvityksen myöntäminen 1 momentissa tarkoitetun investointihankkeen perusteella edellyttää, että hankkeen kohteena olevan laitoksen nimellisteho on vähintään 1 MW.

10 §

Energian tuotannon tai varastoinnin investointihankkeen investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia ovat 9 §:ssä tarkoitetun investointihankkeen kustannukset siltä osin, kuin kustannukset kohdistuvat uuden kapasiteetin rakentamiseen.

11 §

Energian tuotannon tai varastoinnin investointihankkeeseen perustuvan investointihyvityksen erityiset edellytykset

Investointihyvitys myönnetään vain sellaisen investointihankkeen perusteella, jota yhtiö ei toteuttaisi lainkaan tai jonka se toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman investointihyvitystä.

Investointihyvityksen perusteena oleva investointihanke on saatava valmiiksi ja toimintakykyiseksi 48 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Mikäli tätä 48 kuukauden määräaika ei noudateta, vähennetään yhtiölle kyseisen investointihankkeen perusteella myönnetyn investointihyvityksen määrästä yksi prosentti jokaista 48 kuukauden aikarajan ylittävää kuukautta kohden. Vähennystä investointihyvityksen määrästä ei kuitenkaan tehdä, jos yhtiö osoittaa, että viivästyminen on johtunut yhtiöstä riippumattomasta odottamattomasta syystä, jota yhtiö ei asianmukaista huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

Jos investointihanke koskee vesivoiman pumppuvarastointia tai muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden taikka vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa, sovelletaan 2 momenttia siten, että määräaika hankkeen valmistumiselle on 60 kuukautta.

Investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että investointihankkeen toteutuksessa noudatetaan ei merkittävää haittaa -periaatetta.

12 §

Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat erityiset edellytykset

Jos investointihanke koskee muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että tuotetut polttoaineet täyttävät eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain 2 luvussa kyseisille polttoaineille säädetyt kestävyyskriteerit.

13 §

Biopolttoaineita ja biokaasua koskevat erityiset edellytykset

Jos investointihanke koskee biopolttoaineiden tai biokaasun (mukaan lukien biometaanin) tuotantoa, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että tuotetut polttoaineet täyttävät eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain 2 luvussa kyseisille polttoaineille säädetyt kestävyyskriteerit.

14 §

Vähähiilisiä polttoaineita koskevat erityiset edellytykset

Jos investointihanke koskee vähähiilisten polttoaineiden tuotantoa, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että:

1) tuotettujen vähähiilisten polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt;

2) vähähiilisten polttoaineita tuotetaan yhdessä 12 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävien muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden kanssa siten, että tuotetuista polttoaineista vähintään 80 prosenttia on muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita; ja

3) tuotettujen vähähiilisten polttoaineiden energiasisältö on peräisin muista kuin fossiilisista lähteistä.

Edellä 1 kohtaa sovellettaessa kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kasvihuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovelletaan, mitä komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 säädetään. Muiden vähähiilisten polttoaineiden kuin kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kasvihuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovelletaan, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1788 täydentämisestä täsmentämällä menetelmä vähähiilisillä polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten arvioimiseksi annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2025/2359 säädetään.

3 luku

Teollisuuden kasvihuonepäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskeva investointihanke

15 §

Investointihyvitykseen oikeuttava teollisuuden kasvihuonepäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista koskeva investointihanke

Investointihyvitykseen oikeuttaa investointihanke, joka koskee

- 1) teollisen toiminnan kasvihuonepäästöjen vähentämistä tai
- 2) teollisen toiminnan energiatehokkuuden parantamista.

Investointihyvitystä ei myönnetä investointihankkeisiin, jotka koskevat:

- 1) kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista maataloustuotteiden alkutuotannossa sekä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alkutuotannossa
- 2) kasvihuonepäästöjen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista energian tuotannossa, kuljettamisessa tai varastoinnissa;
- 3) fossiilisten polttoaineiden, mukaan lukien maakaasun käyttöä keinona vähentää kasvihuonepäästöjä tai parantaa energiatehokkuutta.

Investointihyvityksen myöntäminen 1 momentissa tarkoitetun investointihankkeen perusteella edellyttää, että hankkeen investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 50 miljoonaa euroa tai, että investointihanke on osa investointiohjelmaa ja investointihankkeen investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 10 miljoonaa euroa.

16 §

Teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan investointihankkeen edellytykset

Investointihyvityksen myöntäminen 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun teollisuuden kasvihuonepäästöjen vähentämistä koskevan investointihankkeen perusteella edellyttää;

1) olemassa olevan laitoksen kasvihuonepäästöjä vähentävän investointihankkeen osalta, että:
a) investointihanke vähentää olemassa olevan laitoksen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 40 prosenttia, ja päästökauppalaan I liitteessä tarkoitettujen laitosten osalta laskee ne alle tehokkaimpaan 10 prosentin joukkoon kuuluvien laitosten keskimääräisten päästöjen, sellaisina kuin ne on määritetty [tarkistettujen vertailuarvojen määrittämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan 2 kohdan mukaisesti päästöoikeuksien jakamiseksi maksutta kaudella 2021–2025 annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2021/447, jäljempänä komission täytäntöönpanoasetus]; tai

b) investointihanke vähentää olemassa olevan laitoksen teknisen yksikön kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 90 prosenttia;

2) olemassa olevan laitoksen korvaavien uusien laitosten kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien investointihankkeiden osalta, että:

a) investointihanke koskee päästökauppalaan I liitteessä tarkoitettua laitosta; ja

b) investointihankkeella varmistetaan, että laitoksen kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 10 prosenttia pienemmät kuin tehokkaimpaan 10 prosentin joukkoon kuuluvien laitosten keskimääräiset päästöt, sellaisina kuin ne on määritelty komission täytäntöönpanoasetuksessa tai:

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu suorien kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen mitataan viiden investointihyvitysoikeutta koskevaa hakemusta edeltävän kalenterivuoden keskimääräisten suorien kasvihuonepäästöjen perusteella.

Investointihyvityksen myöntäminen 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle investointihankkeelle edellyttää lisäksi, että yhtiö osoittaa, että investointihankkeella saadaan aikaan kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennyksiä, kun otetaan huomioon sekä investointihankkeen suorat että välilliset kasvihuonekaasupäästöt.

17 §

Teollisuuden energiatehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen edellytykset

Investointihyvityksen myöntäminen 15 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulle investointihankkeelle edellyttää, että

- 1) investoinnin takaisinmaksuaika on vähintään viisi vuotta; ja
- 2) investointihanke vähentää laitoksen energiankulutusta vähintään 20 prosenttia tuotannon yksikköä kohti.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu energiankulutuksen väheneminen mitataan laitteistojen energian loppukulutuksen perusteella viiden investointihyvitysoikeutta koskevaa hakemusta edeltävän kalenterivuoden aikana toteutuneen keskimääräisen energiankulutuksen perusteella.

18 §

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja energiatehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia ovat kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen tai energiatehokkuuden parantamisen saavuttamiseen suoraan liittyvät investointikustannukset.

Energian tuotantoon liittyvät investointikustannukset voidaan hyväksyä investointihyvityksen perusteeksi, jos:

- 1) energian tuotanto on olennainen osa 15 §:ssä tarkoitettua investointia;
- 2) energian tuotanto koskee uusiutuvia muuta kuin biologista alkuperää olevia polttoaineita, jotka täyttävät 12 §:ssä säädetyt edellytykset tai vähähiilisiä polttoaineita, jotka täyttävät 14 §:n 1 ja 3 kohdassa säädetyt edellytykset;
- 3) polttoaineet tuotetaan samassa paikassa, jossa teollista toimintaa harjoitetaan; ja
- 4) tuotetuista polttoaineista vähintään 80 prosenttia käytetään yhtiön omassa teollisessa toiminnassa investointihankkeen sijaintipaikassa.

19 §

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä tai energian tehokkuuden parantamista koskevan investointihankkeen investointihyvityksen erityiset edellytykset

Investointihyvitys myönnetään vain sellaiselle investointihankkeelle, jota yhtiö ei toteuttaisi lainkaan tai jonka se toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman investointihyvitystä.

Investointihyvityksen perusteena oleva investointihanke on saatava valmiiksi ja toimintakykyiseksi 60 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Mikäli tätä 60 kuukauden määräaika ei noudateta, vähennetään yhtiölle kyseisen investointihankkeen perusteella myönnetyn investointihyvityksen määrästä yksi prosentti jokaista 60 kuukauden aikarajan ylittävää kuukautta kohden. Vähennystä investointihyvityksen määrästä ei kuitenkaan tehdä, jos yhtiö osoittaa, että viivästyminen on johtunut yhtiöstä riippumattomasta odottamattomasta syystä, jota yhtiö ei asianmukaista huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

Investointihyvitys ei saa kohdistua yhtiön kokonaistuotantokapasiteetin kasvuun Kokonaistuotantokapasiteetin kasvuna ei kuitenkaan pidetä:

- 1) tuotantokapasiteetin väliaikaista lisääntymistä enintään 24 kuukautta kestävästä siirtymäaikana ennen kuin investointihyvityksen perusteena olevan investointihankkeen

kohteena oleva uusi laitos tai laitteisto on täysin toimintakykyinen eikä olemassa olevia laitteita ole vielä kokonaan poistettu käytöstä; ja

2) teknisistä syistä välttämätöntä kapasiteetin lisäämistä enintään 15 prosentilla verrattuna investointia edeltäneeseen tilanteeseen.

20 §

Erityiset edellytykset hiilidioksidin talteenottoa koskeville investointihankkeille

Jos investointihanke koskee hiilidioksidin talteenottolaitteiden käyttöönottoa, investointihankkeen myöntäminen edellyttää, että investointihanke johtaa laitteiden toiminnan alkaessa suorien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, kun otetaan huomioon koko hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiketju tai koko hiilidioksidin talteenotto- ja hyödyntämisketju.

Investointihankkeen katsotaan johtavan 1 momentissa tarkoitettuun suorien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen muun ohessa jos:

1) investointihankkeen seurauksena talteen otettavaa hiilidioksidia hyödynnetään tavalla, jossa siitä on tullut pysyvästi kemiallisesti sitoutunutta tuotteeseen niin, että se ei pääse ilmakehään tavanomaisessa käytössä, mukaan lukien tuotteen käyttöiän päättymisen jälkeen tapahtuva tavanomainen käsittely;

2) investointihankkeen seurauksena talteen otettavaa hiilidioksidia käytetään 12 §:n edellytykset täyttävien muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai 14 §:n 1 momentin 1 kohdan edellytykset täyttävien vähähiilisten polttoaineiden tuotantoon;

3) investointihankkeen seurauksena hiilidioksidia otetaan talteen sen pysyvää geologista varastointia varten hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiketjun kautta laitoksissa, joille on myönnetty lupa hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/31/EY (87) mukaisesti, mukaan lukien laitokset, jotka on tunnustettu strategisiksi hiilidioksidin varastoinnin nettonollahankkeiksi Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehiksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1735 mukaisesti.

21 §

Erityiset edellytykset biopolttoaineiden, vedyn tai vetypohjaisten polttoaineiden käytölle

Jos investointihanke koskee teollisen toiminnan kasvihuonekaasujen vähentämistä tai energiatehokkuuden parantamista siirtymällä käyttämään osittain tai kokonaan biopolttoaineita, bionesteitä, biokaasua, biometaania tai biomassapolttoaineita, investointihankkeen myöntäminen edellyttää, että kyseiset polttoaineet täyttävät niille eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain 2 luvussa säädetyt kestävyyskriteerit.

Jos investointihanke koskee teollisuuden kasvihuonekaasujen vähentämistä tai energiatehokkuudenparantamista, johon liittyy vedyn tai vetypolttoaineiden käyttöä, investointihankkeen myöntäminen edellyttää, että käytettävä vety ja vetypohjaiset polttoaineet ovat joko 12 §:ssä säädetyt edellytykset täyttäviä muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita, 14 §:n 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttäviä vähähiilisiä polttoaineita tai biomassasta tuotettua vetyä, joka täyttää eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain 2 luvussa kaasumaisille biomassapolttoaineille säädetyt kestävyyskriteerit.

Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevat investointihankkeet

22 §

Investointihyvitykseen oikeuttava puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskeva investointihanke

Investointihyvitykseen oikeuttavat investointihankkeet puhtaan teknologian valmistuskapasiteetin lisäämiseen, jotka koskevat:

1) Puhtaan teollisuuden kehityksen ohjelmaa edistäviä valtiontukitoimia koskevasta kehyksestä annetun komission tiedonannon C/2025/3602 (*puhtaan teollisuuden kehityksen valtiontukikehys*) liitteessä II lueteltujen lopputuotteiden tuotantoa, myös uusioraaka-aineita käyttäen;

2) Puhtaan teollisuuden kehityksen valtiontukikehityksen liitteessä II lueteltujen pääasiallisten erityisten komponenttien tuotantoa, myös uusioraaka-aineita käyttäen; tai

3) 1 ja 2 kohdassa määriteltyjen lopputuotteiden tai komponenttien tuotannossa tarvittavien uusien tai talteen otettujen kriittisten raaka-aineiden tuotantoa.

Investointihyvityksen myöntäminen 1 momentissa tarkoitetun investointihankkeen perusteella edellyttää, että hankkeen investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 50 miljoonaa euroa.

23 §

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevassa investointihankkeessa

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia ovat 22 §:ssä tarkoitettujen hyödykkeiden valmistamiseen tai talteenottoon tarvittavaan aineelliseen omaisuuteen, kuten maa-alueisiin, rakennuksiin, tehtaisiin, laitteistoihin tai koneisiin, ja aineettomaan omaisuuteen, kuten patenttioikeuksiin, lisensseihin, tietotaitoon tai muuhun henkiseen omaisuuteen, kohdistuvat investointihankkeen kustannukset.

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäväksi kustannukseksi luettavan aineettoman omaisuuden on täytettävä seuraavat ehdot:

1) sen on pysyttävä kytkeytyneenä alueeseen, jossa investointihanke toteutetaan, eikä sitä saa siirtää muille alueille;

2) sitä on hyödynnettävä ensisijaisesti kyseisessä investointihyvitystä saavassa laitoksessa;

3) sen on oltava poistokelpoista;

4) se on ostettava markkinaehdoin yhtiöstä riippumattomilta kolmansilta osapuolilta;

5) se on sisällytettävä investointihyvitystä hakevan yhtiön omaisuuteen; ja

6) sen on pysyttävä kytkeytyneenä investointihyvityksen perusteena olevaan investointihankkeeseen vähintään viiden vuoden ajan.

24 §

Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevaan investointiin perustuvan investointihyvityksen erityiset edellytykset

Investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että:

1) investointi säilytetään investoinnin sijaintipaikassa vähintään viiden vuoden ajan investointihankkeen valmistumisen jälkeen;

2) on olemassa konkreettinen riski siitä, että investointi ei toteudu ETA-alueella;

3) yhtiö tai konserni, johon se kuuluu, ei ajanjaksona, joka alkaa investointihyvityksen hakemisesta ja päättyy kahden vuoden kuluttua investointihankkeen valmistumisesta, siirrä investointihyvityksen perusteena olevan investointihankkeen sijaintipaikkaan toisesta ETA-alueen valtiosta samoja tai vastaavia tuotantotoimintoja, joiden perusteella investointihyvitys myönnetään;

4) investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista vähintään 25 prosenttia rahoitetaan yhtiön omilla varoilla tai ulkopuolisella rahoituksella, johon ei liity julkista tukea.

Investointihyvitystä ei myönnetä, jos yhtiö, tai konserni, johon se kuuluu, on kahden investointihyvityksen hakemista edeltävän vuoden aikana siirtänyt Suomeen toisesta ETA-alueen valtiosta samoja tai vastaavia tuotantotoimintoja, jota koskevaan investointihankkeeseen investointihyvitystä haetaan.

Investointihyvityksen perusteena oleva investointihanke on saatava valmiiksi ja toimintakykyiseksi 60 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Mikäli tätä 60 kuukauden määräaikaa ei noudateta, vähennetään yhtiölle kyseisen investointihankkeen perusteella myönnetyn investointihyvityksen määrästä yksi prosentti jokaista 60 kuukauden aikarajan ylittävää kuukautta kohden. Vähennystä investointihyvityksen määrästä ei kuitenkaan tehdä, jos yhtiö osoittaa, että viivästyminen on johtunut yhtiöstä riippumattomasta odottamattomasta syystä, jota yhtiö ei asianmukaista huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

5 luku

Investointihyvityksen myöntäminen ja investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonta

25 §

Investointihyvityksen hakeminen

Investointihyvitystä haetaan Rahoituskeskukselta ennen investointihankkeen töiden alkamista. Jos investointihyvitystä haetaan investointiohjelmaan kuuluvien investointihankkeiden perusteella, on kaikkia samaan investointiohjelmaan kuuluvia investointihankkeita koskevat hakemukset toimitettava Rahoituskeskukselle samanaikaisesti.

Investointihyvityksen hakijan on esitettävä asian ratkaisemista varten oikeat ja riittävät tiedot. Hakemuksessa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

1) yhtiön nimi ja koko, yhteystiedot ja kotipaikka, yritys- ja yhteisötunnus sekä selvitys nimenkirjoitusoikeudesta;

2) kuvaus investointihankkeesta, mukaan lukien investointihyvityksen tämän lain mukainen käyttötarkoitus sekä hankkeen tavoitteet, sijaintipaikka, toteuttamistapa ja hankkeen alkamis- ja päättymispäivä;

3) hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma;

4) haettavan investointihyvityksen määrä;

5) 2 ja 3 luvussa tarkoitettujen investointihankkeiden osalta arvio investointihyvityksen vaikutuksista hankkeen toteuttamiseen mukaan lukien investointihankkeen kannattavuuslaskelma ilman hyvitystä ja hyvityksen kanssa;

6) 3 luvussa tarkoitettujen investointihankkeiden osalta selvitys investointihankkeen mahdollisesta kuulumisesta investointiohjelmaan; mukaan lukien selvitys muiden investointihankkeiden toteuttajista, kuvaus muiden investointihankkeiden sisällöstä sekä selvitys investointiohjelmaan kuuluvien investointihankkeiden taloudellisesta liitynnästä ja teknisestä samankaltaisuudesta.

7) tarpeelliset tiedot ja selvitykset investoinnin tässä laissa säädettyjen investointihyvityksen myöntämisedellytysten täyttymisestä;

8) jäljempänä 32 §:n 5 momentissa vaaditut tiedot liittyen investointihyvityksen kasautumiseen muun valtiontuen kanssa;

9) muut kuin 1–8 kohdassa tarkoitetut toimivaltaisen viranomaisen edellyttämät asian ratkaisemista varten tarvittavat tiedot.

Jos investointihyvitystä haetaan 4 luvussa tarkoitetulle puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevalle investoinnille, on investointihyvityshakemuksessa esitettävä puhtaan teollisuuden kehityksen valtiontukikehyksen liitteessä III vaaditut tiedot, lukuun ottamatta tietoja, jotka koskevat vain puhtaan teollisuuden kehityksen valtiontukikehyksen jakson 6.2 mukaisia tukia.

Rahoituskeskuksen pyynnöstä investointihyvityksen hakijan on lisäksi toimitettava muut asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat.

Rahoituskeskus voi antaa tarkempia määräyksiä hyvitystä koskevan hakemuksen määräajasta, hakemuksella annettavista tiedoista sekä tietojen antamisen tavasta.

26 §

Investointihyvitystä koskevan hakemuksen hyväksyminen

Rahoituskeskus hyväksyy investointihyvitystä koskevan hakemuksen ja vahvistaa hyvityksen enimmäismäärän ja hyvitykseen oikeuttavat investointikustannukset tässä laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Rahoituskeskuksen on todennettava ennen investointihyvityksen myöntämistä 4 luvun mukaiselle investoinnille, että on olemassa konkreettinen riski siitä, että investointi ei toteudu Euroopan talousalueella ja että riskiä toimintojen siirtämisestä Euroopan talousalueen sisällä ei ole.

Investointihyvitys on myönnettävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027.

27 §

Investointihyvityksen myöntämistä koskeva päätös

Investointihyvityksen myöntämistä koskevaan päätökseen voidaan ottaa tässä laissa säädettyjen investointihyvityksen myöntämisen edellytysten toteutumisen varmistamiseksi välttämättömiä investointihyvityksen perusteena olevaa investointihanketta koskevia ehtoja ja rajoituksia.

Investointihyvityksen myöntämistä koskevasta päätöksestä tulee lisäksi käydä ilmi hyvityksen perusteena olevan investointihankkeen asianmukaisen toteuttamisen sekä investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön oikeuksien ja velvollisuuksien selkeyden edellyttämällä tavalla:

- 1) hyvityksen perusteena olevan investointihankkeen hyväksyttävät investointikustannukset;
- 2) hyvityksen enimmäismäärä hyvityksen perusteena olevasta investointihankeesta aiheutuvista hyväksyttävistä investointikustannuksista;
- 3) yhtiön velvollisuus antaa selvitys investointihyvityksen perusteena olevan investointihankkeen etenemisestä ja toteuttamisesta ja selvityksen ajankohta;
- 4) muut hyvityksen myöntämisen sekä investointihankkeiden seurannan ja valvonnan perusteet.

28 §

Investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tiedonantovelvollisuus

Investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tulee antaa Rahoituskeskukselle tässä laissa säädettyjen edellytysten ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tulee ilmoittaa viipymättä Rahoituskeskukselle investointihyvityksen perusteena olevan investointihankkeen toteuttamiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta hyvityksen määrään vaikuttavasta muutoksesta.

29 §

Rahoituskeskuksen valvontatehtävät ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen muuttaminen

Rahoituskeskus valvoo, että investointihanke täyttää tämän lain ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen mukaiset investointihankkeelle asetetut edellytykset.

Rahoituskeskuksella on oikeus suorittaa investointihankkeiden valvonnassa tarpeellisia investointihyvityksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Rahoituskeskuksen oikeuteen valtuuttaa toinen viranomainen tai ulkopuolinen tilintarkastaja suorittamaan tarkastuksia, oikeuteen käyttää tarkastuksissa apuna ulkopuolista asiantuntijaa, tarkastuksen suorittamiseen ja Rahoituskeskuksen oikeuteen saada virka-apua tässä laissa säädettyjen valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamisessa sovelletaan valtioneuvoston asetuslain (688/2001) 16–18 §:ää.

Rahoituskeskus tekee investointihyvityksen muutosta koskevan päätöksen, jos:

1) yhtiö siirtää puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevan investoinnin pois sen sijaintipaikasta ennen kuin on kulunut viisi vuotta investoinnin valmistumisesta;

2) yhtiö siirtää puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevan investoinnin sijaintipaikkaan samoja tai vastaavia toimintoja kuin toiminnot, joiden perusteella investointihyvitys on myönnetty ennen kuin on kulunut kaksi vuotta investoinnin valmistumisesta;

3) 3 luvussa tarkoitettulla investointihankkeella saavutetut kasvihuonepäästöjen vähennykset tai energiansäästöt jäävät alle 80 prosenttiin investointihyvitystä koskevalla hakemuksella esitetyistä vähennyksistä.

4) yhtiö rikkoo olennaisesti tässä laissa investointihyvityksen perusteena olevalle investointihankkeelle asetettuja ehtoja tai investointihyvityksen myöntämistä koskevaa päätöstä tai päätöksen ehtoja; tai

5) investointihyvityksen perusteena olevassa investointihankkeessa tai investointiohjelmassa, johon investointihanke kuuluu, tapahtuu muu investointihyvityksen määrään tai käyttöön vaikuttava olennainen muutos.

Investointihyvityksen muutosta koskeva päätös on tehtävä viimeistään kuuden kalenterivuoden kuluessa investointihankkeen valmistumisvuoden lopusta lukien.

30 §

Tietojen luovuttaminen Verohallinnolle

Rahoituskeskuksen on toimitettava Verohallinnolle investointihyvityksen vähentämisen valvontaa varten salassapitosäännösten estämättä yhtiökohtaiset tiedot myöntämistään investointihyvityksestä, sen määrästä, hyväksytyjen ja toteutuneiden investointihankkeen kustannusten määrästä sekä investointihyvitystä koskevan päätöksen muutoksesta ja muista investointihyvityksen lopulliseen määrään ja vähentämiseen vaikuttavista seikoista.

31 §

Rahoituskeskuksen oikeus saada tietoja viranomaisilta

Rahoituskeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tietojensaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maksutta muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja:

- 1) investointihyvityksen hakijan ja saajan taloudellisesta asemasta;
- 2) investointihyvityksen hakijan ja saajan julkisista tuista;
- 3) investointihyvityksen hakijaa ja saajaa koskevista muista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi investointihyvityksen myöntämisessä ja investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonnassa.

32 §

Investointihyvityksen kasautuminen muun valtiontuen kanssa

Investointihyvitystä voidaan myöntää myös sellaiseen investointihankkeeseen, jolle on myönnetty muuta valtiontukea, vähämerkityksistä tukea tai keskitetysti hallintoitua EU-rahoitusta, jos muu tuki kohdistuu eri yksilöitävissä oleviin tukikelpoisiin kustannuksiin kuin investointihyvityksen perusteena olevat tukikelpoiset kustannukset.

Investointihyvitystä voidaan myöntää myös sellaiseen investointihankkeeseen, jolle on myönnetty muuta valtiontukea, vähämerkityksistä tukea tai keskitetysti hallintoitua EU-rahoitusta samojen tukikelpoisten kustannusten perusteella, kunhan tällainen tukien kasautuminen ei johda siihen, että minkään sovellettavan valtiontukisäännöksen tai EU-rahoitusta koskevan säännöksen mukainen enimmäistukimäärä tai enimmäistuki-intensiteetti ylittyvät.

Luvun 2 mukaista energian tuotantoa tai energian varastointia koskevaan investointihankkeeseen perustuvaa investointihyvitystä ei voida myöntää samaan hankkeeseen, johon on saatu toimintatukea puhtaan teollisuuden kehityksen valtiontukikehityksen jaksojen 4.1.2 tai 4.2.2. mukaisesta suoran hintatuen ohjelmasta.

Investointihyvitystä ei voida myöntää saman investointihankkeen perusteella, jonka perusteella on myönnetty eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetun lain (148/2025) mukaista verohyvitystä.

Yhtiön tulee valtiontukien kasautumisen seuraamiseksi ilmoittaa investointihyvityksen hyvityshakemuksella kaikista muista samaan investointihankkeeseen kohdistuvista valtiontuista, vähämerkityksistä tuista ja keskitetysti hallinnoidusta EU-rahoituksesta sekä niiden kohdistumisesta yksilöitävissä oleviin tukikelpoisiin kustannuksiin.

33 §

Rahoituskeskuksen päätöstä koskeva muutoksenhaku

Rahoituskeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Jos oikaisuvaatimus tai muutoksenhaku koskee Rahoituskeskuksen päätöstä, jolla yhtiön investointihyvitystä koskeva hakemus on hylätty tai investointihyvitystä on myönnetty yhtiön vaatimusta pienempi määrä, ja päätös muuttuu oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun seurauksena yhtiön eduksi, katsotaan investointihyvitys myönnetyksi sinä päivänä, kun Rahoituskeskus on tehnyt oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun kohteena olleen päätöksen.

Mitä edellä 3 momentissa säädetään päätöksen muuttumisesta, sovelletaan myös tilanteessa, jossa Rahoituskeskuksen päätös kumotaan ja palautetaan uudelleenkäsiteltäväksi.

6 luku

Investointihyvityksen vähentäminen verotuksessa

34 §

Investointihyvityksen vähentäminen ja jaksottaminen

Investointihyvitys vähennetään yhtiön euromääräisen vaatimuksen perusteella yhtiön tuloverosta sinä verovuotena, jona investointihanke valmistuu sekä sitä seuraavana 19 verovuotena. Investointihyvitystä voi kuitenkin vähentää aikaisintaan kalenterivuoden 2029 aikana alkavana verovuotena. Investointihyvitys vähennetään yhteisöverosta ulkomaisen veron hyvitysten jälkeen.

Jos investointihanke kuuluu investointiohjelmaan, vähennetään investointihyvitystä yhtiön tuloverosta aikaisintaan sinä verovuotena, kuin koko investointiohjelma valmistuu.

Investointihyvitystä voi vähentää kunakin verovuonna enintään kymmenen prosenttia yhtiölle myönnetyn investointihyvityksen määrästä.

35 §

Investointihyvityksen vähentämiseen liittyvä verotusmenettely

Investointihyvityksen vähentämistä on vaadittava kirjallisesti. Vaatimus on tehtävä yhtiön veroilmoituksella tai Verohallinnon vahvistamaa muuta lomaketta käyttäen.

Investointihyvityksen vähentämistä koskevan vaatimuksen, investointihyvityksen määrää koskevan oikaisun ja muun investointihyvitystä koskevan asian käsittelyyn Verohallinnossa sovelletaan verotusmenettelystä annettua lakia.

Verohallinto oikaisee yhtiön verotusta Rahoituskeskuksen tekemän investointihyvityksen määrän jälkikäteiseen muuttumiseen johtavan päätöksen johdosta. Oikaisupäätös voidaan tehdä verotusmenettelystä annetun lain 55 §:n 2 momentin ja 56 §:n 2 momentin määräaikojen estämättä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana Rahoituskeskuksen investointihyvityksen määrän jälkikäteiseen muuttumiseen johtava päätös on tehty. Oikaisupäätös voidaan tehdä Rahoituskeskuksen päätöstä koskevasta muutoksenhausta huolimatta.

Verohallinto muuttaa yhtiön verotusta ja alentaa vähennettävän investointihyvityksen määrää, jos yhtiön verovuoden tuloveron määrä ennen investointihyvityksen vähentämistä alenee verotuksen muutoksen seurauksena siten, että vähennetyt investointihyvityksen määrä ylittää yhtiön tuloveron määrän ennen investointihyvityksen vähentämistä.

36 §

Määräajoista poikkeaminen vakavassa häiriötilanteessa

Jos mahdollisuus noudattaa tässä laissa tai tämän lain nojalla säädettyjä määräaikoja, joihin liittyvissä tehtävissä Verohallinto on 8 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, on estynyt tai merkittävästi vaikeutunut sähkönjakelun, tietoliikenteen, tietojärjestelmän tai pankkien maksuliikenteen vakavasta häiriötilanteesta tai muusta vastaavasta syystä johtuen, valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää mainittuihin määräaikoihin tilapäisiä ja välttämättömiä pidennyksiä.

7 luku

Erinäiset säännökset

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa (149/2025), seuraavasti:

3 §

Rahoituskeskuksen tehtävät

Rahoituskeskus hoitaa myös elinkeino-, energia- ja ympäristöpoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä sekä eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetussa laissa (148/2025) ja vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä annetussa laissa (/) säädettyjä tukiviranomaisen tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

2.

Laki

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa (149/2025), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Rahoituskeskuksen tehtävät

Rahoituskeskuksen tehtävät

Rahoituskeskus hoitaa myös elinkeino-, energia- ja ympäristöpoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä sekä eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetussa laissa (148/2025) säädettyjä tukiviranomaisen tehtäviä.

Rahoituskeskus hoitaa myös elinkeino-, energia- ja ympäristöpoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä sekä eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetussa laissa (148/2025) ja vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä annetussa laissa (/) säädettyjä tukiviranomaisen tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
